

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredno modelje in praznike.
 Inzerati: do 30 petič vrst 4 2 D, do 100 vrst 4 2 D 80 p, večji inzerati
 petič vrst 4 D; notice, poslane, izjave, reklame, prekladi beseda 1 D;
 Popust po dogovoru. — Inzeratni davki posebej.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Kraljeva
 ulica št. 5, pritrilna. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefonski št. 34.
 Dopolnje sprejema le podpisa in zadostno frankovanje.
 Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
 v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1-50, 8 in več
 2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		V Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	...	Din 240 [—]	Din 240 [—]	Din 360 [—]	
6	...	120 [—]	120 [—]	180 [—]	
3	...	60 [—]	60 [—]	90 [—]	
1	...	20 [—]	20 [—]	30 [—]	

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Položaj klerikalcev v Sloveniji.

Klerikalci so v težki situaciji. Vse svoje nade so vložili v avtonomistični program in so dosledno z njim odklanjali vsako sodelovanje v beogradski vladi. Na ta način so se prostovoljno odrekli taktičnim dobrotam, ki so vezane na sodelovanje v centralni vladi, kakor izpreminjanje zakonskih načrtov, podpore in intervencije za občinske zastope, vodstva volitev in dr. Uklanjajo se levemu krilu ter nestrpnost zaverovani v avtonomistični program, ki ne pomeni drugega kakor absolutne vlade klerikalne stranke v ljubljanski in mariborski oblasti, so si prisvojili znano Radčevovo taktiko brezpozorne odporosti proti Beogradu ter odklanjanja vsake vladne in upravne odgovornosti pred narodom in državo. Na ta način so mislili, da koristijo svoji stranki in njenemu programu. Stranki na ta način, da si obvarujejo mase in da se ne kompromitirajo pred njimi, kakor so to storili drugi strankari s tem, da so sodelovali v vladah in nosili soodgovornost za to in ono nepopolno odredbo. Programu pa so hoteli koristiti s to abstinenčno taktiko zato, ker so mislili, da bo skrajna abstinenčna politika najbolj učinkovito sredstvo uplaševanja večinskih strank in za pripravljenost k narodnemu sporazumu, to se pravi h koncesijam napram federalističnim in avtonomističnim strankam države.

Eno in drugo je propadlo. Neprestano jadikovanje o grozotah centralističnega sistema ni našlo v ljudstvu pravega odmeva. Mesto povečanega odpora opažamo utrujenost, razočaranje ter vsesplošno obračunavanje o klerikalne zneske. Ljudstvo uvideva, da so klerikalni voditelji vse obečali, a ničesar izpolnili. Njihovo govoričenje o avtonomiji, ki se ustvari v najkrajšem času, je ostalo prazno besedičenje. Danes vodi državo nova koalicijska, ki izvede volitve in si s tem, kakor danes vse kaže, pribori sigurno zmago in večino. Klerikalna avtonomija je za vedno pokopana. Mase so tudi nestrpne. Hočejo kruha, vladne podpore, blagostanja, oblastne samouprave. Večletno zapeljavanje pa seveda ne more biti brez posledice. Klerikalni voditelji so živo čutili, zato forsirajo v Beogradu opozicijski blok, ki nima po njihovem in njihovih zaveznikov mišljenju drugega cilja, kakor prevzem volilnega mandata in s tem vodstvo prihodnjih volitev v federalističnem in avtonomističnem smislu. Ta nakana se je ponesrečila. S tem so klerikalci izgubili tudi svoje nade na večino v ljudstvu.

Težak je radi tega položaj opozicijskega bloka v Srbiji, kakor tudi

v Bosni in na Hrvaškem. Najtežji pa je v Sloveniji. Iz pogovorov s klerikalnimi voditelji je lahko razvidi skrb, katere zadaje tem možem debakl v Beogradu. Predvsem so te skrbi programatičnega značaja. S kakšnim programom naj stopijo klerikalci pri bodočih volitvah pred ljudstvo? Ali z avtonomijo, o kateri se danes lahko govori samo z ironijo, ker je njeno bistvo spoznalo tudi preprosto ljudstvo samo in vsi krogi Slovenije, zlasti gospodarski. Klerikalci bi radi z avtonomijo dosegli samostalni pašalik, kjer bi njihovi cerkveni dostojanstveniki zatirali drugomisleče, uvajali cerkveno strahovlado in vzpostavljali duševno diktaturo izpred vojne, njihovi posvetni voditelji pa po balkanskem vzorcu iztirjevali davke za klerikalne prosvetne in cerkvene ustanove in plačali slovensko trgovino in industrijo. Zlasti so za slovensko bankarstvo izdelali podoben načrt posredovalnin, namenjenih klerikalnim volilnim blagajnam. Avtonomija ni več geslo, ki vleče. Preveč je diskreditirano. Sami klerikalci si ne bodo upali z njim pred narod in v poslednjem letu so več govorili o upravnih pogreških in o korupciji v Beogradu, kakor pa o svoji avtonomiji.

Ali naj radi tega izproste svoje levo krilo, ali naj se preleve v skrajno krščansko-socialistično stranko? To bi

že bila rešitev v drugem času, toda danes, ko se boljše vize v zadnjih krčih, ko si nadeva kapitalistične oblike in ko se zlasti v Sloveniji drami delavstvo ter organizira na lastni pralni podlagi vernih socialističnih programov, ni s to rešitvijo prav nič pomagano. Zveza delovnega ljudstva je mogoča samo na terenu, kakoršen je ljubljanski. In če tu je gotovo, da se ne ponovi več. Z zvezami delovnega ljudstva pa ni mogoče stopiti na deželo ali pa v rudarske in delavske revirje.

Po vsej priliki se klerikalna stranka povrne tja, kjer je bila pred vojno, namreč k verski agitaciji. Pred vojno je operirala z verskim strahom in z znanimi zlorabami verskih vplivov. Skoro gotovo poseže zopet po tem agitacijskem sredstvu ter poiskuje mase organizirati na verski in čisto cerkveni podlagi. Vprašanje je le, ako pojde! Ljudje, ki so se na državnoopravnem polju nesmrtno blamirali in ki so dokazali, da ne umejo praktične politike, četudi so veliki agitatorji in organizatorji, ne morejo več računati na nerazodnost mase, da jim zaupa po tolikem polomu znova svojo usodo.

Kjer so neuspehi, tam pogreški, kjer pogreški, tam nesposobnosti. Nesposobnost pa ne spada v politiko in v delo za javni blagor.

Bodoča italijanska zbornica.

e. — Trst, 10. aprila.

Volilni boj v Italiji je dobojevan in izidi je tak, kakor se je splošno predvidevalo: popolna zmaga fašizma. Od približno 12 milijonov 693 tisoč vpisanih volilcev jih je glasovalo 7.628.859, torej okoli 63%, od teh pa 4.693.690 za večinsko fašistovski (nacionalno) in v štirih volilnih okrožjih vložene manjšinske fašistovske (lista bis) liste. Fašisti so torej dobili nad 65% vseh oddanih glasov, dasiravno bi jim bila zadostovala le dobra četrtina, da bi imeli zagotovljeno dvotretjinsko večino v zbornici.

Resnica je sicer, da niso vsi kandidati, ki so izvoljeni na vladno in one štiri manjšinske fašistovske liste, pravi pristni fašisti, ki jih je samo 260, toda onih 114 uskokov iz liberalne, demokratske in popolarske stranke ter raznih strokovnjakov in njenih odklonencev, s katerimi je vlada izpopolnila svojo listo, je tako ozko tesno vezanih na vlado in njeno stranko, da v zbornici pač ne bo nikakršne razlike med pristnimi fašisti in njihovimi novimi sledbeniki. Stalno vladno večino bo torej tvorilo v novi zbornici nič manj kot 374 poslancev od 535.

Opozicija, v kolikor se more imenovati tako, bo štela 161 poslancev, ki se dele po strankah takole: socialisti vseh treh struj 65 (unitarci 25, maksimalisti 22, komunisti 18), popolari 39, demokratski liberalci (Giollitti) 17, konstitucionalna opozicija (Di Cesario) 10, republikanci 7, kmetje 3, Slovani 2, Nemci 2, sardška skupina 2, fašistovski desident 1. Če se pa upoštevajo izjave liberalcev in socialne demokracije pred volitvami, da ne postajajo lastnih kandidatov v znak opozicije proti vladi, temveč edino le zato, da ohranijo vodilne ideje svojih strank, in da bodo podpirali vlado v njenem delovanju, bi se moglo reči, da bo štela opozicija v zbornici samo 133 poslancev, pa tudi to število menda le od slučaja do slučaja. K načelnim opozicijskalcem bi mogli prištevati edino le socialiste, popolare, nittijance in republikance, torej samo 123 poslancev.

Zanimivo je, če primerjamo novo zbornico s prejšnjo, izvoljeno 15. majnika 1921.

Na prvi pogled se pokaže, da so nekatere stranke, ki so bile v stari zbornici še precej močne, sedaj popolnoma iz-

ginile, vse druge, izvenredni fašistovski, komunistični in republikanski, pa strahovito padle. Evo pregled:

	1921.	1924.
agrarci	23	—
demokracija (Giollitti)	42	17
italij. dem. (Nitti)	36	12
lib. dem. (De Nava)	24	—
soc. dem. (Di Cesario)	41	10
fašisti	32	374
liberalci desničarji	21	—
nacionalci	11	—
reformisti	26	—
popolari	106	39
unitarci	82	25
maksimalisti	40	22
komunisti	13	18
republikanci	6	7
Slovani	5	2
Nemci	4	2
sardška skupina	5	2
kmetjska stranka	—	3
fašistovski desidenti	—	1

Popolnoma so izginili agrarci, a pojavila se je nova »kmetjska stranka«, ki bo imela v novi zbornici 3 poslance, izginili so nacionalisti, ki so se že v stari zbornici zlihi s fašisti, liberalni demokracije in liberalci - desničarji, ki so pred volitvami prešli k fašistom in sprejeli kandidature na njihovi listi, in končno reformisti. Glavni njihov voditelj, bivši ministrski predsednik Bonomi, je prešel k demokraciji in propadel pri volitvah, drugi voditelj, bivši minister Artur Labriola, pa je prešel k unitarcem in je izvoljen tudi v sedanjih volitvah. Nova stranka so fašistovski desidenti, ki bodo imeli enega poslanca. Fašisti izkazujejo ogromen porast od 32 (+ 11 nacionalcev) na 374, torej celih 331 mandatov. Komunistični mandati so porastli za 5, od 13 na 18, in republikanci bodo imeli v novi zbornici enega poslanca več kot v stari, namesto 6 torej 7.

Če bi v novi zbornici obveljal dosedanj poslovnik, po katerem je treba najmanj deset poslancev za stvoritev skupine, ki more staviti samostojne predloge, bi pač poslanci strank, ki ne dosežejo tega števila, tvorili takomimeno mešano skupino (»gruppo misto«), h kateri bi potemtakem pripadali republikanci, Slovani, Nemci, Sarda, kmetje in fašistovski desidenti. Ostale stranke bi tvorile vsaka zase svojo skupino. Ker pa je Mussolini že najavil, da bo ena prvih nalog nove zbornice sprememba zborničnega poslovnika, »da se prepreči nepotrebno govoričenje«, je pričakovati tudi v tem pogledu izprememb, ki bodo opozicijske stranke kar najtemeljiteje zavezale jezik. Vlada bo vladala s svojo več kot dvotretjinsko večino, kakor se ji bo zdelo, in opozicija, če se sploh še more govoriti o njej, ne bo prihajala v poštev nik-

dar in nikjer. Vlada in večina se bosta znali izogniti tudi edini njeni funkciji, ki bi jo morda mogla obavljati, funkciji kontrole.

Rimska zbornica je s sedanjimi volitvami izgubila značaj parlamenta!

Misija Društva narodov.

V Parizu so zborovali prijatelji Društva narodov. Paul Reynaud, poslanec, ki pripada vladni stranki, se je postavil na realno politično stališče in je pozdravil v Društvu narodov organizem, ki ima podpirati novo ravnanje držav, katere so nam dale mirovne pogodbe. Društvo narodov presega vse dosedanje diplomatske vsvaritve, ker uči Evropo, da prične misliti povsem drugače, nego doslej. Ženeva pomeni šolo bodočega evropskega državnika. Govornik se je dotaknil nadalje Macdonaldovega pacifizma izjavljajoč, da se je njegovo mirotvorno stremljenje v mornariškem vprašanju združilo z angleškim realizmom in isti princip se mora nasledovati v Društvu narodov. Z Macdonaldom se bližamo materijalni intervenciji ženevske avtoritete. Ustvaritev nevtralnili con in kolektivne kontrole o oboroževanju zahteva mednarodno nadzorstvo. Prenos reparacijskega problema na Društvo narodov se mu zdi manj primeren. Zato pa je razvil svoj sistem direktnega gospodarskega sporazuma med Francijo in Nemčijo. Da bi se mogel svetu Društva narodov poveriti reparacijski problem kot vprašanje, ki zadeva svetovni mir, v to svrhu bi bilo članstvo Nemčije predpogoj. Kako pa naj se računa na enotnost, ako ima dolžnik svoj sedež in glas v svetu? Za sporazum med nemškimi in francoskimi interesi so tu potrebni elementi: Francija potrebuje na leto 7 milijonov ton premoga po nepreviški ceni in Nemčija ne more vzdržati brez lotarinskega železa svoje industrijske produkcije. Izkušnja z Ruhrom je povzročila pri nemških veleindustrijskih razpoloženje za ureditev reparacij. Društvo narodov lahko stori to, da pospešuje tendence po mirnem dogovoru med obema udeležencema ter ustvari potrebno atmosfero »to enforce peace«, kakor pravijo Angličji. Robert de Jouvenel pa je bil mnenja, da problem Ruha, Saare in lotarinskega železa ni izključno nemško-francoski, marveč vplivi, ki izhajajo od tu na vse evropsko gospodarsko življenje, ga tvorijo za kompleks mednarodnih vprašanj. V versalski pogodbi se skrivajo gospodarske nevarnosti. Hotela je rešiti narodnostno vprašanje pa ni mogla preskrbeti novostvorjenim ali preurejenim državam sredstev za

Aleksei Tolstoj,

Polet na Mars.

Roman.

Ko je prihitel do brega, se je Los ustavil in pokazal z roko rdečo zvezdo, rekoč:

— Zemlja.

Gusjev je snel čepico in obrisal pot s čela. Sklonil je glavo nazaj in ogledoval med ozvezdji plavajočo daleko domovino. Njegovo lice je bilo otožno in blede.

Tako sta stala dolgo na starodavnem bregu kanala, ki se je lesketal v zvezdni svetlobi.

Toda glej, izza temne in razločne črte obzorja se je pojavil svetel srp, manjši kot lunin ter se začel dvigati nad kaktusovim poljem. Od kosmatih rastlin so padale dolge sence. Gusjev je dregnil s komolcem Losa.

— Pogledite no, kaj je za nama!

Za njima nad hribovito ravnino, nad goščami in razvalinami je stal drugi Marsov spremljevalec. Njegov okrogli, rumenkasti disk, tudi manjši od lune, se je sklanjal za zobčaste gore. Z gričev so odsevali kovinasti diski.

— Divna noč, — je zašepetal Gusjev — kakor v sanjah.

Opazno sta se spustila s brega v temno goščo kaktusov. Izpod nog je šinila neka senca. Kosmat

16

klopčič se je zatrkjal po pegah v mesečini. Zaskrtno je. Zapiščalo je — pretresujoče, strašno ostro. Kaktusovi listi so trepetali in odsevali v mrtvi luči. Prožna pajčevina se je prijemala lica kot mreža.

Naenkrat se je oglasila noč s tajinstvenim in pretresujočim tuljenjem. Prenehalo je. Vse je utihnilo. Gusjev in Los sta hitela, drhte od neprijetnega občutka. In urnih korakov čez polje ter preskakovala oživele rastline. Končno se je zasvetila v luči vzhajajočega srpa kovinasta površina aparata. Prispela sta. Vsa zasopena sta sedla.

— Ne ne, ponoči ne grem več v te pajkove kraje — je dejal Gusjev, odprl vrata in zlezal v aparat.

Los se je še obotavljal. Prisluškoval je in se je oziral okrog. In glej, zagledal je — med zvezdami je plavala v črni, fantastičnih obrisih senca ladje.

XII. POGLAVJE.

Los gleda na zemljo.

Senca zračne ladje je izginila. Los je zlezal na površino aparata, prižgal je pipo in ogledoval zvezde. Lahen hlad ga je nekoliko pretresel.

V aparatu je mrmral Gusjev, ogledoval je in skrivaj najdene predmete. Nato je pomolili glavo skozi odprtino.

— Čemu ne govorite, Mstislav Sergejevič, vse to-le je zlato in kamenčki so zelo dragoceni. Če prodava te stvari v Petrogradu — deset vagonov bo denarja. To bo vesela moja stara.

Glava se je skrla in kmalu je popolnoma utihnil. Srečen človek je bil ta Gusjev.

Toda Los ni mogel spati, — sedel je. Škili je na zvezde in kadil svojo pipo. Vrag vedi, kaj je to! Odkod je moglo zanesi na Mars afriške maske s tem značilnim tretjim očesom v obliki satru v medočni kotanji? A mozaik? Pogibajoči v morju, leteči med zvezdami velikani? Podobne glav, sfinge na ščitih? In znak parabole-rubinasta kroglica zemlja in rdečkasti — Mars? Znamenje oblasti nad dvema svetovoma? Nerazumljivo. In poljoča knjiga? In čudno mesto, ki se je pojavilo v meglenem zrcalu? Potem — zakaj je ves ta kraj osamljen in zapuščen?

Los je izpraznil pipo ob podplat in jo znova napolnil s tobakom. Da bi se vsaj kmalu zdanilo. Bržkone pokaže Marsovec-pilot pot do kakega naseljenega bivališča. Morda pa ju že zdaj iščejo in ladja, ki je plula pred zvezdami, je poslana upravitelj.

Los se je ozrl v nebo. Svetloba rdečkaste zvezde-zemlje je bleдела, zemlja se je bližala zenitu, majhen žarek je prodiral od nje naravnost v srce.

Kakor zdaj je stal Los ponoči na pragu lope in s hladno bolestjo opazoval vzhajajoči Mars. Bilo je to predsinočnim. Samo ena noč ga je ločila od zemlje, od mučnih senc. Toda kakšna noč!

Zemlja, zemlja, zelena, zdaj v oblakih, zdaj v bajni svetlobi, bujna, bogata na vodi, tako obilo

kruta napram svoji deci, oblita z gorečo krvjo in vendar — ljubljena, svoja...

Ledena groza mu je stisnila možgane. Los je jasno zagledal sebe, sedečega sredi tuje pustine na železni škafici, kakor osamljeni hudič, ki ga je zapustil Duh zemlje. Tisočletja prošlosti in tisočletja sedanosti — mar ni to nepretrgano življenje edinega telesa, ki se je osvobodilo od kaosa? Morda je ta rdečkasta kroglica zemlje, ki plava v zvezdni praznini — le živo spočeto srce velikega Duha, razprostrtega v tisočletjih. Človek, efemerit, ki se samo za trenotek probuja k življenju, on — Los, sam se je odtrgal s svojo brezumno voljo od velikega duha in glej, kakor potrpi bes, prezrt in proklet, sedi sam v tej samotni.

Dovolj je bilo povoda za to, da mu srce otrpne. To je torej osamljenost. Los je skočil z aparata in zlezal v odprtino ter se vlegel h Gusjevu, ki je že smrčal. Tako mu je postalo laže. Ta preprosti človek ni izdal domovine, priletel je iz ogromne daljave na deveto nebo in gleda samo, kaj bi zaplenil in pripeljal domov Maši. Spi mirno, vest je čista.

Toplota in utrujenost je Losa polagoma uspavala. V spanju ga je obšla uteha. Zagledal je breg zemeljske reke, breze, šumeče v vetru, oblake, solnčne žarke v vodi, z one strani pa mu maha nekdo v beli obleki, kliče in vabi.

Losa in Gusjeva je prebudil močan šum zračnih vijakov,

gospodarsko eksistenco. Društvo narodov je poklicano, da prepreči gospodarske vojne, edine, katere bi smela bodočnost še poznati! Ureditev mirovnega problema z direktnim sporazumom med Nemčijo in Francijo bi pomenilo: ne poznati psihološkega dejstva. Sporazum med dvema je čestokrat sporazum proti vsem drugim. Tudi se spravi težko v sklad interesi upnikov in dolžnikov. Normalnega gospodarskega razvoja Evrope ne bi obteževalo samo preveliko obremenjenost Nemčije, marveč tudi trajno izbegavanje Nemčije pred reparacijskimi obveznostmi. Govornik je zaključil: Ko Francija zahteva svojo pravico, brani istočasno industrijske in trgovske interese ostalih dežel. Člani Društva narodov se ne bodo ubranili tega razmišljanja, dočim so doslej v reparacijah videli mirovno oviro. Društvo narodov je prineslo v politiko moralni princip. Principi vplivajo tako močno, da padajo tudi na one, ki ne verujejo v nje. Da vrši Društvo narodov svojo misijo, mu treba dati naloge in zaupati mu ne le tako, kakor se gleda na vzvišeni ideal, marveč kakor se zaupa domovini.

O mednarodnih stremiljenjih v Zedinjenih državah prihajajo poročila, naglašajoč, da vsebujejo vzgojo v mirovne svrhe. Stevilne so organizacije, ki z vedno večjo skrbjo utrjujejo smer za pravočasni nastop Zedinjenih držav na pravem mestu v mednarodnem skupnem delovanju. Pri tem mislijo na Društvo narodov, sodeč, da je ono najboljšo sredstvo za uresničenje njihovega ideala. Močna in vplivna skupina s tako mislijo je organizirana v »League of Nations Non-partisan Association« (Nadstrankarsko združenje za Društvo narodov) in načeluje jej bivši predsednik John Clarke. Doktor je tudi Woodrow Wilson, je bil on

voditelj elementov, naklonjenih ligi narodov. Sledi mu Clarke. Druga mednarodna organizacija, ki vzbuja mednarodno zavest, je »National League of Women Voters«. Mirovno delo te organizacije je v rokah posebnega pododdelka s programom: organiziranje sveta, da se izbodi vojna, kodificiranje mednarodnega prava na temelju pravičnosti in miru, označevanje vojne z zločin, ki je kazniv po mednarodnem pravu. Nadalnja organizacija »Anti-War League of the World« deluje na izdajo zakonov, po katerih bi bil vsak dobiček za vojne nabave nemogoč. Vojna napoved mora biti odvisna od ljudskega glasovanja, razven v slučaju vpada in zavojevanje dežel se ima žigosati za mednarodni zločin. Po programu te lige bi se morali mednarodni dogovori šest mesecev pred ratifikacijo objaviti in ako zahteva pet odstotkov volilcev, dobi sporazum veljavo še takrat, ako se sprejme v splošnem ljudskem glasovanju. Še druge organizacije nameravajo ustanoviti mednarodno šolo, v kateri bi se mladi ljudje iz vseh dežel izobraževali za mirovne govornike ter se potem vrnili v domovino in bi širili mirovno idejo. Vse te in še druge slične organizacije zagovarjajo ameriški pristop k Društvu narodov in izjavljajo, da smatrajo ono za najboljšo sredstvo v preprečevanje vojne. Zlasti mogočna je družba »National Council of Women«, ki tvori 30 nacionalnih in dve državni organizaciji ter je zastopana v 27 deželah. Šteje osem milijonov žen, ki žele prijateljstva in skupnosti med narodi, razoroženja potom mednarodnih pogodb in ameriške udeležbe pri stalnem razsodišču. To so lepe vesti iz Washingtona, ali čestokrat je v povojni dobi doslej ameriški mirovni trud potisnil v stran dolar s svojo odločilno močjo.

Pred razpustom narodne skupščine.

Zadnja seja 3. maja. — Volitve 3. avgusta.

— Beograd, 12. aprila. (Izv.) Ministrski svet je na snočnji od 17. do 20. trajajoči seji razpravljati o parlamentarni in politični situaciji in o vprašanju odložitve narodne skupščine oz. o nje razpustu in razpisu novih volitev. Debatu o teh vprašanjih je bila dolga in mestoma zelo živahna. Soglasno pa je bil sprejet predlog, da se ima sklicati seja narodne skupščine dne 3. maja z dnevnim redom: določitev dnevnega reda. Takoj po sprejetju tega sklepa je odšel ministrski predsednik Pašić na dvor, da poroča Nj. Vel. kralju o sklepu ministrskega sveta. Pašić se je po četrturjni avdienci vrnil nazaj na sejo, ki se je med tem nadaljevala. Ministrskemu svetu je Pašić poročal nato o

kraljevi pritrditvi k temu sklepu. Za časa seje ministrskega sveta je podpredsednik narodne skupščine Dragović izjavil novinarjem, da je bilo v ministrskem svetu tudi sklenjeno, da se kralju predloži ukaz o razpustu narodne skupščine, ki se ima prečitati na seji dne 3. maja in da se volitve vrše dne 3. avgusta t. l.

— Beograd, 12. aprila. (Izv.) Snoči ob 20.30 je bila na objavi deski narodne skupščine afiširana objava predsedstva narodne skupščine, da se vrši plenarna skupščinska seja dne 3. maja ob 9. dopoldne z dnevnim redom: določitev dnevnega reda. Objavo je podpisal podpredsednik Dragović.

Radićev dokument o paktu z Italijo.

Slovenija in Hrvatska v interesni sferi Italije.

— Zagreb, 12. aprila. (Izv.) Današnje »Novosti« javljajo iz Beograda 11. t. m.: Predsednik Hrvatske Zajednice dr. Lorković je kot delegat Stjepana Radića danes z brzovlakom prispel v Beograd. Dr. Lorković je Radićevim poslaneom poročal, da Stjepan Radić odobrava njihovo dosedanje postopanje ter posebno priporoča sodelovanje z zemljoradniki in z Ljubo Davidovićem. Daje jim popolno svobodo, da se lahko izjavijo za kraljevino in jugoslovenstvo, imajo svobodne roke v vsakem oziru, samo da pomorejo strmo glavit sedanjo vladu, pod katero se ne more vrniti domov.

Misija dr. Lorkovića pa ni s tem še končana. Na željo Stjepana Radića je

dr. Lorković prevzel dolžnost, da se osebno informira pri Ljubi Davidoviću o situaciji, ker niso poročila njegovih poslancev dovolj jasna. Dr. Lorković je tudi izročil Ljubi Davidoviću važen dokument, točen prepis med Jugoslavijo in Italijo sklenjenega prijateljskega pakta. Ta prepis je Radić prejel po posredovanju nekega svojega prijatelja, angleškega novinarja. V tem dokumentu je točka,

po kateri se Hrvatska in Slovenija prepuščata v italijansko interesno sfero za slučaj zunanjih zapletitajev in notranjih nemirov.

Ljuba Davidović bo skušal o tem informirati kralja.

Trgovinska pogajanja z Italijo.

Intervencija Vladimirja Arka pri trgovinskem ministru.

— Beograd, 12. aprila. (Izv.) Predsednik zagrebške Trgovske zbornice Vladimir Ark o je včeraj prispel v Beograd in je bil sprejet od trgovskega ministra dr. Krizmana, katerega je informiral o stanju naše trgovine in o načrtih, kako se ima reorganizirati zagrebška trgovinska zbornica. V tem oziru je predsednik Arko ministra informiral v vseh detaljih. Predložil mu je tudi nove zbornične statute.

Predsednik je dalje trgovskega ministra informiral o razpoloženju v trgovinskih krogih in mu pojasnil glavne interese trgovstva. Trgovinski minister je na drugi strani pojasnil predsedniku Arku potek dosedanjih trgovinskih pogajanj z Italijo. Dr. Krizman je izjavil, da pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe povoljno napredujejo. V najkrajšem času bo končana razprava o splošnem delu pogodbe, na kar se prično posvetovanja o tarifnem načrtu. Razpored razprav v tem oziru je bil zato potreben, ker še ni izdelana nova carinska tarifa. Trgovinski minister je dalje omenil, da bo ministrstvo podpiralo v Zagrebu po vseh svojih močeh razvoj obrtništva. V najkrajšem času se ustanovi podružnica Državne hipotekarne banke v Zagrebu. Zadevni

ukaz je trgovinski minister že podpisal in v kratkem se prične s tehnično izvedbo tega ukaza. Podružnica bo dobila večji kredit iz švicarskega posojila ter bo imela nalogo, dati malim in srednjim obrtnikom cenene in daljročne kredite. Krediti pa ne bodo smeli znašati prevelikih zneskov, temveč primerno.

Centralni zbor industrijcev.

— Beograd, 12. aprila. (Izv.) Centrala industrijskih korporacij Jugoslavije je včeraj dopoldne imela svojo javno plenarno sejo, prejšnji dan je sprejela v interni seji proračun in nekatere druge zadeve, ki se tičejo notranje organizacije centrale. Včerašnje javno sejo je otvoril predsednik centrale Baillon v prisotnosti delegatov iz Ljubljane: podpredsednika centrale dr. Frana Windischkeja in tajnika Zveze industrijcev ing. Milana Šuklieta ter delegata iz Zagreba S. D. Aleksandra. V imenu ministra trgovine in industrije je pozdravil zbor industrijcev načelnik ministrstva Milivoj Savić, izjavljajoč, da želi trgovinski minister dr. Krizman slišati mnenje industrijcev ter je pripravljen z vsemi svojimi silami podpirati razvoj naše industrije. Zbor je nadalje pozdravil tajnik Centrale češkoslovaških industrijcev Hodak. Sprejeto je bilo poročilo g. Curčina o položaju naše industrije v zadnjem letu. Sprejeta so bila še nadaljna druga poročila, na kar je bila seja ob 13. zaključena. Trgovinski minister dr. Krizman je nato člane centrale sprejel v svojem uradu.

Opozicija in razpust skupščine.

— Beograd, 12. aprila. (Izv.) Vest o razpustu skupščine je povzročila v opozicijskih krogih konsternacijo, ker so še vedno optimistično računali, da se posreči Davidoviću na kak način izbrati parlamentarno krizo na korist opozicijskega bloka. O razmerah v bloku pravi današnja »Politika«, da so imeli včeraj popoldne in zvečer načelniki bloka daljše konference. Vodstvo bloka smatra, da je glavni krivec za tak razvoj situacije predsednik skupščine Ljuba Jovanović, ki je vselej, kadar je bila situacija za radikale neugodna, izjavljal, da se nahaja v demisiji, nasprotno pa, če je bil ugodna, ni bil v demisiji. Opozicija bo zahtevala odgovor od Ljube Jovanovića. V dveh dneh zapuste skoraj vsi poslanci Beograd in vodstvo bloka namerava še poprej izdati izjavo, s katero obsoja delovanje Ljube Jovanovića. Značilno je tudi, da so včeraj privikar poslanci HRSS sprejeli svoje dnevnice in to od dneva volitve pooblašča do 1. maja. Vsak Radićev poslanec je prejel 17.600 Din. Dnevnice so bile izplačane 43 poslancem.

Francosko-romunska zveza.

— Pariz, 12. aprila. (Izv.) Med Francijo in Rumunsko se vrše zadnji čas važna pogajanja, da se uredi medsebojni odnos in rešijo gotova obe državi interesirajoča vprašanja. Radi tega je primoran zunanji minister Duca podaljšati svoje bivanje v Parizu. V političnih krogih prav resno govore o francosko-romunski zvezi, ki ima dobiti trdno podlago. »Times« indretno priznava, da se sklene taka zveza in jo označa z besedami, da je varnost Rumunske neobhodno potrebna vsled tega, da bodo sovražni miru prisiljeni opustiti svoje namene. Med Francijo in Rumunsko obstoječe prijateljstvo bo dobilo preciznejšo obliko.

— Beograd, 12. aprila. (Izv.) Z ozirom na poročilo »Daily Maila« o francosko-romunski zvezi se je vaš dopisnik razgovarjal z vodilno osebo zunanje politike, ki je izjavila, da o takem sporazumu nima zunanje ministrstvo nikakega obvesila in da »tudi ni verjetna«.

IZPRAZNITEV MODOŠA.

— Beograd, 12. aprila. (Izv.) Po uradnem obvestilu so včeraj romunski cariniki in vojniki zapustili Modoš, ko so ga preje popolnoma oplenili. Včeraj je prebivalstvo z velikim navdušenjem in na svečan način sprejelo našo vojsko ter zastopnike političnih in verskih oblasti. Sprejem je bil sijajen. Posebna komisija je od hiše do hiše ugotovila vso škodo, ki so jo napravili romunski vojniki in pa romunske oblasti.

Katastrofalna poveljeni.

Sava in Donava še vedno naraščate. — Nakatere vasi so izgubile pod vodo.

— Beograd, 12. aprila. (Izv.) Sava je včeraj narasla za 10 cm. Povodnjska katastrofa zavzema vedno večje dimenzije in povzroča sedaj neprecenljivo škodo. Sava se je včeraj razlila v ravniši še za 50 m na široko. Skladišča na savskem pristanišču so v vodi. Iz skladišč broderskega društva so odnesli vse blago. Nižji deli Beograda ob Savi in ob Donavi so poplavljeni. Ponekod de lajo nasipe, da bi tako zajezili nadaljnjo prodiranje vode.

Donava in Sava še vedno naraščate. Savski vodomer je včeraj beležil stanje 620 cm. Take katastrofalne povelje ne pomeni kronika, prilično tako ogromna povelje je bil pred 250 leti. Donava pri Novem Sadu sicer polagoma pada, pri Zemunu pa še vndu raste. Prejšnji dan je bilo vodno stanje 660 in včeraj opoldne 680. Proti Osvati Donava narašča. V Zemunu sega voda do prvih hiš. Nakatere hiše so 30 do 50 cm pod vodo. Zemun je v nevarnosti, da bo popolnoma poplavljen. Vasi Ovče in Borče ste popolnoma pod vodo. Po drugih vaseh je voda zalila spodnji del

hiš in se je moralo prebivalstvo preseliti pod streho. Organizirano je posebno društvo, ki s čolni prevaža ljudi od kraja do kraja. Až osebo se plača 2 dinarja. Finančni minister dr. Stojadinović si je ogledal včeraj nekatere kraje, ki so najbolj prizadeti po povodnji. Vas Pekije je tako pod vodo, da je tam 8 hiš popolnoma izginilo v vodi. V Kladovu je 50 hiš poplavljenih. Ponekod stoji voda po cestah nad 7 metrov visoko.

V Obrenovcu voda še vedno narašča. Tu je 6.000 ha rodovitne zemlje pod vodo. Drina je začela padati.

ZEMLJORADNIKI IN POVO-DENJSKA KATASTROFA.

— Beograd, 12. aprila. (Izv.) Zemljoradniški klub je na snočnji seji izdelal načrt munege zakona o pomoči po povodnji prizadetemu prebivalstvu. Zemljoradniki zahtevajo v tem zakonu 100 milijonov Din kredita, ki se ima po poljedelskem ministru razdeliti med prebivalstvo, ki je bilo prizadeto vsled povodnji v Banatu in Sremu oz. v drugih krajih. Višina podpore se ima določiti na podlagi izvida posebne cenilne komisije, obstoječe iz enega strokovnjaka poljedelskega ministristva, enega narodnega poslanca in enega neinteresarnega prebivalca.

Snežni viharji.

— Zagreb, 12. aprila. (Izv.) V zagrebški okolici in v kralju do Delnic je včeraj padel sneg. Padlo ga je do 40 cm.

— Berlin, 11. aprila. (Izv.) Telefonske zveze z Parizom so bile vsled snežnih viharjev pretrgane. Zelo je bil oviran ponekod železniški promet.

— Berlin, 11. aprila. (Izv.) V Severni Nemčiji je pomoči nastal velik snežni vihar. Veliko število s severne Nemčije v Berlin vodočih brzojavnih in telefonskih žic je bilo pretrganih. V Hamburgu je padla tako velikanška množina snega, da je bil ves promet prekinjen.

— Inomost, 11. aprila. (Izv.) Tu že več ur divja snežni metel.

— Solnograd, 11. aprila. (Izv.) V južnih urah je začelo snežiti in sneži ves dan.

— London, 11. aprila. (Izv.) Iz Netigate javljajo, da je na severnem Japonskem včeraj padel rmen sneg. Strokovnjaki to tolmačijo tako, da so silni vetrovi zanesli rmeni pesek iz azijske pušave Gobi na Japonsko, kjer je začel padati na tla.

ANGLEŠKO-RUSKA POGAJANJA.

— London, 11. aprila. (Izv.) Angleško ruska pogajanja se prično prihodnji teden v palači zunanega ministristva. Govori na plenarnih sejah se bodo javno objavljali, dočim bodo razprave v posamnih odborih povsem tajne. V političnih krogih presoja jo uspeh rusko-angleške konference z rezervo in skoraj pesimistično. Velike težkoče se bodo težko odstranile. Skoraj izključeno je, da je bila Rusija pripravljena priznati in izplačati stare državne in privatne terjatve Anglije napram Rusiji. Nasprotno se bo Anglija tudi protivila ugoditi ruski zahtevi, da plača Anglija Rusiji vso odškodnino, ki so jo povzročile armade Denikina, Kolčaka in Vrangla. Konservativni krogi izražajo tudi bojazen, da bodo Rusi porabili to konferenco za boljševiško propagando med angleškim narodom.

Vesti iz Bolgarije.

Razpust zemljoradniške zveze. — Manifest demokratskega bloka. — Tajne komunistične organizacije. — Čehoslovaki v Sofiji.

— Sofija, 11. aprila. (Izv.) Po razpustu komunistične stranke in vseh njenih mladinskih kakor tudi strokovnih organizacij je prišlo na dnevni red vprašanje razpusta zemljoradniške zveze. Justično ministristvo zbira obsežni material in hoče dati vrhovnemu kasacijskemu sodišču inicijativo za likvidacijo zemljoradniške organizacije, češ da je ona praktično nastala sredstva pri dosegu svojih političnih ciljev. Zemljoradniška zveza bo uradno razpuščena tekotom maja. — Voditelji demokratskega bloka pripravljajo manifest na bolgarski narod. V tem manifestu hoče blok pojasniti svoje stališče napram drugim strankam in pozvati javnost, naj se pridruži enotni demokratski fronti, ki edina lahko reši Bolgarijo iz povojne krize. — V mnogih državah uradih so obšli izsledile tajne komunistične organizacije. Državno uradništvo je ustanovljalo taka gnezda, da organizira sabotažo v slučaju nemirov in spopadov med vladnimi četami in revolucionarji. Tu v podeželskih mestih so imeli komunisti svoje mreže. Oblasti so že izsledile centralo, ki je bila pri vrhovnem državnem svetu, kjer je igral glavno vlogo uradnik Vladimir Zografov. Početa je aretirala vse osumljene osebe. V splošnem je treba omeniti, da se je začela povsod energična akcija za likvidacijo prvratnih organizacij. Vlada hoče stopiti na prste vsem, ki bi radi provocirali v Bolgariji novo krvoprelitje. — Te dni je prispelo v Sofijo preko Beograda 32 češkoslovaških profesorjev, med njimi 4 dame. Profesorje spremlja 32 slušateljev praške višje tehnične šole. Na kolovozu jih je sprejela posebna deputacija. Češkoslovaške goste je sprejela Sofija z entuzijazmom in pravo slovansko gostujnostjo. Na vseh banketih so bili predmet živahni aklamaci.

— Beograd, 12. aprila. (Izv.) Po uradnem obvestilu so včeraj romunski cariniki in vojniki zapustili Modoš, ko so ga preje popolnoma oplenili. Včeraj je prebivalstvo z velikim navdušenjem in na svečan način sprejelo našo vojsko ter zastopnike političnih in verskih oblasti. Sprejem je bil sijajen. Posebna komisija je od hiše do hiše ugotovila vso škodo, ki so jo napravili romunski vojniki in pa romunske oblasti.

Katastrofalna poveljeni.

Sava in Donava še vedno naraščate. — Nakatere vasi so izgubile pod vodo.

— Beograd, 12. aprila. (Izv.) Sava je včeraj narasla za 10 cm. Povodnjska katastrofa zavzema vedno večje dimenzije in povzroča sedaj neprecenljivo škodo. Sava se je včeraj razlila v ravniši še za 50 m na široko. Skladišča na savskem pristanišču so v vodi. Iz skladišč broderskega društva so odnesli vse blago. Nižji deli Beograda ob Savi in ob Donavi so poplavljeni. Ponekod de lajo nasipe, da bi tako zajezili nadaljnjo prodiranje vode.

Donava in Sava še vedno naraščate. Savski vodomer je včeraj beležil stanje 620 cm. Take katastrofalne povelje ne pomeni kronika, prilično tako ogromna povelje je bil pred 250 leti. Donava pri Novem Sadu sicer polagoma pada, pri Zemunu pa še vndu raste. Prejšnji dan je bilo vodno stanje 660 in včeraj opoldne 680. Proti Osvati Donava narašča. V Zemunu sega voda do prvih hiš. Nakatere hiše so 30 do 50 cm pod vodo. Zemun je v nevarnosti, da bo popolnoma poplavljen. Vasi Ovče in Borče ste popolnoma pod vodo. Po drugih vaseh je voda zalila spodnji del

Poslano.

Došlo za 2000 oblek kamgarna in ševijota najboljših kakovosti prvih angleških, čeških in nemških tvornic! Ne zamudite ugodne prilike!

Lenasi & Gerkman.

Socijalni vestnik.

REORGANIZACIJA DRŽAVNEGA GOSPODARSTVA V FRANCJI IN NEMČIJI.

V vseh evropskih državah je po vojni na dnevnem redu vprašanje reorganizacije državnega gospodarstva. Državna posestva, kakor zemljišča, gozdove, pašnike in polja, tako tudi zgradbe in prometna sredstva skušajo mnoge države spraviti iz razumljivih razlogov v privatne roke. Gre pri tem v prvi vrsti za produktivnost, ki je tem večja, čim bolj je odvisna od inicijative in svobodne konkurence. Privatna inicijativa pa je v tem slučaju brez dvoma važen pospeševalni faktor, ki igra v gospodarstvu povsod prvo vlogo. Državna uprava to uvideva in zato se hoče polagoma iznebiti bremena, kakršno predstavljajo za njen proračun državna posestva. Drugi važni motivi je pri tem čim večji in čim bolj svobodni razmah produkcije, kar lahko zniža cene življenjskih potrebščin. Komčno hoče država omogočiti tej panogi narodnega gospodarstva, da se preskrbi z zadostnim obratnim kapitalom in rezervnimi fondy, s katerimi bi moglo smotno vpostavljanje in meliorizirati produkcijska sredstva.

Francija se je oprijela te misli na polju poštne, brzojavne in telefonske uprave. Nemčija pa reorganizirala pruske državne rudnike, Reforma finančne in administrativne uprave v francoskem poštnem, brzojavnem in telefonskem prometu je že dolgo leta na dnevnem redu. Že leta 1909, odnosno 1910. in 1911. sta poslancata Steeg in Dumont v parlamentu zahtevala, naj ta administracija preneha biti državni monopol, naj se industrializira eksploatacija pošte, brzojave in telefona, ki naj bi dobila izdatno budžetno avtonomijo, da bi mogla izkoristiti svoje dohodke in svobodno razpolagati s kapitalom, potrebnim za obratovanje in razvoj. Po referatih in poskusih, ki jih je uvedla vlada leta 1917. in 1919., je bila finančna in administrativna reorganizacija pošte, brzojave in telefona izvedena in sicer z zakonom iz leta 1923. Člen 69 do 97. Poštna, brzojavna in telefonska uprava je dobila s tem zakonom svoj budžet, ki nima z državnim nič skupnega. Ta korak je storila vlada z namenom, da industrializira ta del svoje uprave. Poseben budžet naj bi pospeševal redno poslovanje, razvoj in produktivno gospodarstvo poštne in brzojavnega prometa.

Kot postranski cilj se je ustanovil rezervni fond in fond za amortizacijo prometnega materiala. Ta dva fonda služita razvoju, obnovi in zboljšanju inventarja. V ta namen lahko industrializirana uprava nalame posebno posojilo, za katero jamči z dohodki dotične administracije.

V zvezi s tem mora ministristvo pošte in brzojave publicirati vsako leto pred 30. avgustom obračun v obratu, obenem pa bilanco rezultatov te eksploatacije za preteklo proračunsko leto. Kot v vseh drugih industrijskih podjetjih se vodijo v bilanci tudi omenjeni fondy za preskrbo, amortizacijo in rezervo za slučaj deficita. Za novo poslovanje francoske pošte in brzojave je določeno, da sme ministristvo najeti za prvih pet let (1924—1928) posojilo v znesku 700 milijonov frankov proti obligacijam, ki morajo biti vnovčene najkasneje v 30 letih in sicer v okviru, določenem po zakonu o državnem proračunu. V administrativnem oziru pomaga ministristvu pri upravi pošte, brzojave in telefona upravni svet, sestojeci iz 28 članov. V tem svetu je 9 višjih uradnikov, 6 zastopnikov prometnega osebja in 13 zastopnikov splošnih narodnih interesov. Svet se sestane najmanj enkrat na mesec in razpravlja o vseh ukrepih, ki se tičejo splošnih interesov prometa, položaja uslužbencev, taks in drugih upravnih poslov.

V Nemčiji se pripravljajo podobna reorganizacija pruskih državnih rudnikov, ki bi jih prevzela akcijska družba z omejeno zavezo. Preussische Bergwerks- und Hüttenengesellschaft. Po tem načrtu ostanejo rudniki državna last, uprava pa bo v rokah omenjene družbe. S preureditvijo državne administracije in moderniziranjem eksploatacije hoče država znatno zvišati čist dobiček. V poštev prihajajoči državni rudniki obstoje iz dveh premogovnikov v Porurju (Hindenburg in Reklingshausen) s 45 tisoč rudarji in letno produkcijo 9 milijonov ton, 3 lignitnih rudnikov, 3 rudnikov kalija, 5 rudnikov soli in nekaterih drugih, manjših rudniških podjetij. Nemški državni svet je usvojil vladne predloge z idejo reorganizacije uprave v državnih rudnikih, obenem pa poudarja, da bi ne bilo dobro izročiti ta podjetja privatni industriji. Poleg tega zavzame državni svet stališče, naj bi se različna državna industrijska in druga podjetja združila v eno akcijsko družbo, kar bi osiguralo enotnost in smotnost uprave. V upravnem svetu te družbe bi bil neposredno zastopan tudi parlament.

Da ne bode razočarani vsled pojavljajočih se ponaredb opozarjamo cenj. gospodinj, da pri nakupu zahtevajo le naše dobro znane in priljubljene izdelke vanilin sladkor in pecljivi prašek znamke »ADRIA«. Cuvaajte se ponaredbi!

Priporočamo vsem rodbinam KOLINSKO CIKORIJO !! izvrstni pridelek za kavo. !!

Novourešena trgovina

nudi najboljše oblačila. Cene nizke. Priporočajte se v konferenci in modni trgovini

Fran Lukič, Pred škofijo 19

OBLEKE

najboljše, najcenejše, v največji izbiri ima
J. Maček, Ljubljana
Posebni oddelki: otroške obleke, moško
perilo.

Politične vesti.

== Cvetje s »Slovenčev« psoval-
ne grede. Ob grobu svojih nad je da-
našnji »Slovenec« nasadil v gredo svojih
psovk in sumničenj te-le dehteče
cvetke: »Politika cincarske porodice,
obskurni bizantiniški politiki, brskir-
anje zakonskih in ustavnih predpisov,
zakrknjena amoralnost, najodkriteljski
cinizem, pljuvanje na parlamentarne
običaje in principe demokracije, tepta-
nje temeljnih pravic državljanov in vo-
lje ljudstva, intrige najgrše vrste, no-
moralni cilj vlastodržcev, mobilizacija
vseh temnih in zakulisnih elementov,
intrige proti ljudstvu in njegovi volji,
vlada korupcije in nasilja itd. itd.« —
Te besnilo dokazuje, da se čutijo kler-
ikalci vsled nepričakovane razvoja
vladne krize zadeti v živo.

== Slovensko republikansko stran-
ko kmetov in delavcev snuje na ukaz
Stjepana Radića z Dunaja g. Albin
Prepeluh. V svrhu ustanovitve te stran-
ke razpošilja Prepeluh posebno okro-
nico, katero ponatiskuje današnji »Slo-
venec«. Klerikalno glasilo je silno ozlo-
voljeno radi tega Prepeluhovega nasto-
pa, v katerem vidi pričetek Radićeve
ofenzive proti klerikalni stranki. Ker je
g. Korošec še v objemu Stjepana Radi-
ća, si »Slovenec« še ne upa s kolom
udariti po Radićevem eksponentu. Za-
to mu daje samo dobre nauke in pa
maliciozno vprašuje, kako si predstav-
lja uveljavljanje republike — brez krvi.
Iz tega vprašanja bi se dalo sklepati,
da namerava »Slovenec« v nasprotju
z Radićem in Prepeluhom izvojevati re-
publiko, odnosno avtonomijo s krvjo,
bombami in gradami. Kdaj pa prično
marširati klerikalne armade?

== Avdičlenca. Nj. Vel. kralj Alek-
sander je včeraj ob 17. do 18. sprejel
v avdienci ministra n. r. dr. Gregor-
ja Žerjaviča, ki mu je poročal o raz-
merah v Sloveniji.

== Nekronani vladar Nemčije umrl.
Dne 10. t. m. je v sanatoriju v Berlinu
po kratki bolezni nenadoma umrl znani
nemški veleindustrialec Hugon Stin-
nes, ki se je po vojni dvignil v enega
največjih kapitalistov v Evropi. Posre-
čilo se mu je z delom in uspešimi špe-
kulacijami spraviti velik del nemškega
in tujega kapitala v svoje roke. Poku-
pil je v Nemčiji nebroj industrijskih
podjetij ter jel ogrožati industrijo tudi
v sosednjih državah. Celu v Jugoslaviji
se je govorilo, da je nakupil več tova-
ren in rudnikov ter se celo pripravila
na to, da osnuje veliko svoje tiskarsko
in časniškarsko podjetje v Jugoslaviji.
Hugon Stinnes je bil rojen 12. febru-
arja 1870. v Mühlheimu ob Reni. Po
končanih gimnazijskih naukih je stopil
najprej v trgovsko, nato pa v rud-
niško službo. Po končani praktični ru-
darski službi je vstopil v rudarsko aka-
demijo v Berlinu. Ko je končal tudi te
študije, je vstopil v podjetje svojega
očeta Matije Stinnesa. Po očetovi smrti
je prevzel sam vodstvo Stinnesovih
rudnikov. Kot prvi nemški kapitalist
je imel velik vpliv tudi na razvoj nem-
ške politike. Ta vpliv je bil čisto uso-
depoln, ker je neprestano izzival kon-
flikte zlasti v reparacijskem vprašanju
s Francijo. Z njegovo smrtjo bo morda
olajšana tudi napeta situacija med
Nemčijo in Francijo. Stinnes je umrl
na posledicah težke želodčne operacije.
Bil je potomec stare protestantske ro-
dine. Od rane mladosti je bil delaven
kot mravlja in samo njegovi delavno-
sti, marljivosti in njegovim izrednim
talentom je pripisovati, da se je po-
vzpelo do takšne moči in do takšnega
vpliva, da so ga čisto že imenovali ne-
kronanega nemškega vladarja.

== Tudi radičevci sprejemajo dne-
vnice. Pri blagajni narodne skupščine so
včeraj dopoldne dvignili Radičevi po-
slanci dnevnic v skupnem znesku
1.108.000 dinarjev. Dnevnic so jim bile
izplačane od dneva prihoda do 1. maja.

== Dokument talijanskega pritel-
stva na Reki. Reški guverner Giardino
je izdal dekret, ki se tiče delovnih po-
govov v reškem pristanišču in ki za-
branijuje zaposlenje onih pristaniških
delavcev, kateri niso vpisani v kaki
kooperativ. Dekret je naperjen proti
jugoslovenskim delavcem, ker so člani
obstoječih pristaniških delavskih udru-
ženj izključno Rečani italijanske narod-
nosti in Italijani iz ostalih krajev Italije.
V nobeno udruženje se ne sme sprejeti
nobenežna člana brez privoljenja »de-
lovnega urada«. Tako ni bilo doslej v
udruženjih delavcev in tako jih ne bo
tudi v bodoče, ker je to tako odredil
Giardino. Tudi v bazenu »Thaon de Re-
vel«, ki je odstopljen nam, bo smel da-
lati samo Italijani! Opozorja se na to
naša vlada, ki nikakor ne sme trpeti ta-
kega italijanskega sodelovanja na Reki!

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 8.

Sobota 12. aprila: Ana Karenina. Premije-
ra. Izv.
Nedelja 13. aprila: Ana Karenina. Izv.
Ponedeljek 14. aprila: Zagreb.

LJUBLJANSKA OPERA.

Začetek ob pol 8.

Sobota 12. aprila: Plesni večer in Možiček
Red E.
Nedelja 13. aprila ob 3. pop.: »Poljub-
ljaska predstava pri znižanih cenah.
Ponedeljek 14. aprila: Modna revija. Izv.
★ ★ ★

ANA KARENINA.

»Še vedno sem tista, ki sem bila ...
Toda v meni je še neka druga, ki
se je bojim; ona je vsiljuba ona je
in je hotela sovražiti tebe in ni
mogla pozabiti tiste, ki je bila prej.
Jaz sem tista. Sedaj sem prava,
sedaj sem vsa. Sedaj umrem ...»
Te besede na smrt bolne Karenine
skrivajo v sebi notranji vzrok njene trage-
dije. Trije njeni obrazi se prikazujejo iz teh
vročinskih besed: dva, ki se med seboj bo-
rita, in tretji, ki oba v sebi nosi in strinja.
Prvi obraz Karenine je podoba do znanja
z Vronskim. Vzgojena od skrbne, prera-
čunljive sorodnice, se v provinci seznanila
s Kareninom in se po tetinini prizadeva-
nju poročila z njim brez vsake misli o pri-
mernosti, oziroma neprimernosti tega ko-
rak. S tem se preselila v njegov svet, v
svet najboljših petersburških družbe. Živ-
ljenje in mišljenje tega sveta postane nje-
no mišljenje in življenje. Praznost, kon-
vencionalnost, spodobnost, površnost, v
ramenju do moza — hladnost, to je njena
podoba do usodnega srečanja z Vronskim.
Vendar ta podoba še ni popolna; Ana je
nekako trudna tega življenja. Zdi se mra-
na, toda je — nezadostna; nekaj v njej
lahko vsak trmavek vname in vzplapola. Ta
notranja napetost je negativna oblika nje-
nega drugega obraza — njene resnične na-
rave. Svojo pozitivno obliko zadobi drugi
obraz v ljubezni do Vronskega. Pri sreča-
nju z njim se Ana šele prebudi in zave.
Vsa njena globoka čustvenost se predra-
mi. Ta njena prava narava je, ki hoče za-
sovrziti Karenina (ki jo je nehotela zadržati),
toda ne more pozabiti tiste, ki je bila. Nje-
na čustvenost sedaj ne more priznati dol-
žnosti, ki si jih je Ana naložila, preden ji
je razumela. Razumljivo je, da njena na-
rava lahko odvrže tisto prejšnjo Ano, ki
se je kakor tenka plast nabrala preko nje
v življenja fine družbe in pod vplivom su-
hoparno religioznega Karenina. Toda no-
va Ana veseno ne more pozabiti tiste, ki
je bila prej. Ne more pozabiti tistega mira,
ki ga je imela sama v sebi in ne more po-
zabiti uverjenosti, s katero je živel prej.
In ne more pozabiti dolžnosti, ki jih je
prevzela ona prejšnja. Miru ni več, oglaš-
a se zavest, krivde, ki priključijo sopot trdo-
vratno zankanje in sovraštvo do Karenina.
Ali tudi to sovraštvo je tako nestirno,
da moraš slutiti za njim dvom. Ni so-
bene razrešitve, ni ga miru. Naenkrat pa
pride v vso to njeno raztrganost smrtina
bolezen. In smrt mahoma razreši vse. Ana
pripozna svojo krivdo ko obžaluje, obtoži
mesto Karenina sebe in se spravi s njim.
Toda smrt gre le mimo nje. Čim se jame
vračati življenje, se prične razraščati v nji
njena narava, življenje zahteva drugače
razrešitve kot smrt; ker je Ana ne najde,
se vse vrne v stari tir. Smrtina bolezen je
bila poslednji opomin, kazipot, v kateri
smert naj bi razrešitve iskala. Ali Ana je
ne najde; izroči se zopet svoji čustvenosti
— in od tega trenutka ni več poti na-
zaj. Po kratki sreči s Vronskim, pride med
njima do nesoglasja, v njem čustvo vesa-
nosti, utrujenosti, pri nji užaljenosti in li-
bosumnosti. Življenje jo vodi v vedno večji
mрак, dokler se ne odloči za poslednje
tragično dejanje.

Za motto Azine povesti je Tolstoj na-
pisal besede sv. pisma: »Maščevanje je
moje, jaz poplačujem«. Te besede imajo
svoj globok pomen in namen. Tolstoj je
preiskal Anino dušo do skrajnih podrobnosti;
vse skrivito in podzavestno je dvig-
nil iz mrača življenjskih globin. In vendar
krivde — ni našel. Krivda je skrita in ne-
vidna tudi zanj. V Aninem razpoloženju
med smrtino boleznijo je sicer pokazal
smert, v kateri se nahaja razrešitev, poka-
zal je, da bi bilo treba s zatavljanjem sa-
mege sebe v življenju doseči tisto razpo-
loženje, ki ga je med boleznijo ustvarila
pričujočnost smrti. Ali pokazal je tudi nuj-
nost in neizogibnost, po kateri je Ana
morala izbrati pot, ki jo je izbrala. Zato
ma ne preostane drugega — kakor sploh
človeku v vprašanju krivde ne preostane
drugače — kot pokazati na tistega, ki je
plačnik vsem. To je glavna misel romana.
Izza te pa stopa kakor njena večna senca
še globlja — ne misel — samo vprašanje.
Kje je Anina krivda? V tem, da se je iz-
ročila svoji naravi, ali v tem, da je s
vstopom v zakon vstopila v življenje, ki je
njeni naravi protivočno, da je vstopila v to
življenje še tedaj, ko svoje narave so ni
poznala in ko niti ni mogla ni razumeti, kaj
je storila? Če je to, drugo, ali je to
potem krivda? In ali ni tako s večino člo-
veških prestopkov zoper zakon? Ali je ka-
teri krivda še globlje v protoklosti? V ka-
teri protoklosti? Kaj je torej krivda? Greh? Kaj kazen? Josip Vidmar.

— Znanstvenost društva za humani-
stične vede v Ljubljani, je gospod, ki želi
ostati neminovno, vnovit akcijali zahtevno
podporo v znesku 5000 Dn. Plemenitemu
darovalcu se društveni odbor najstopleje
zahvaljuje, želeč mu prav obilo posamez-
nevalcev, katerih denarne podpore bi dru-
stvo omogočilo čim prej vresničiti tisk in
izdajo znanstvenih publikacij.

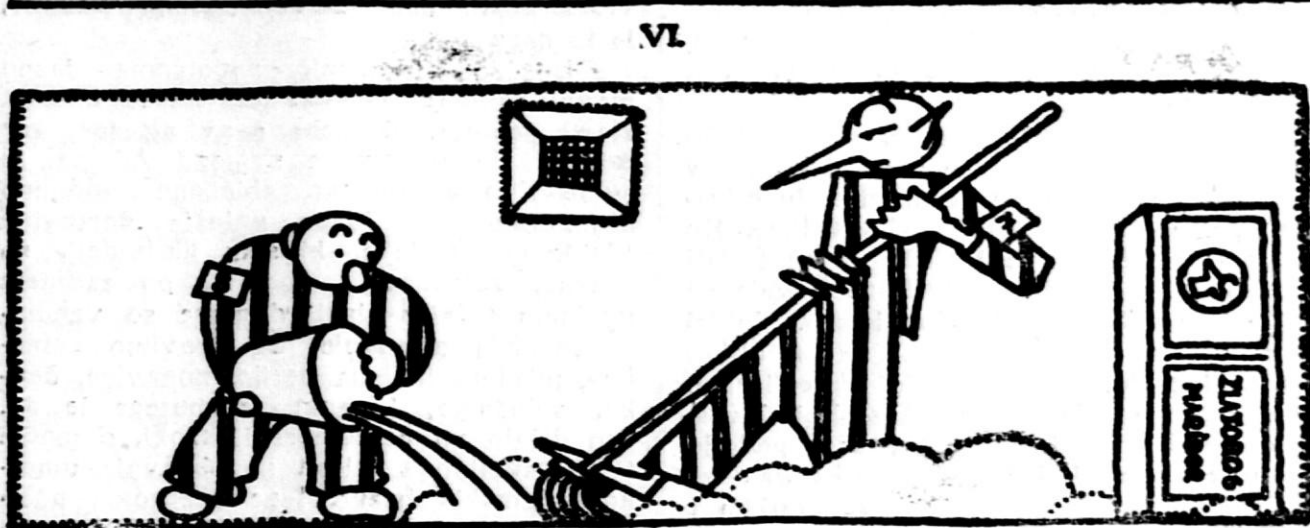
— Slikar Maks Pirner umrl. Prve dni
tm. je preminil v Pragi skromen, ali
samoizolirani Maks Pirner si sicer 70 let,

Njegova dela imajo veliko vrednost. Pir-
nerjeve risbe in ilustracije so vzbujale za-
nimanje v javnosti. Pirner je bil imenovan
za učitelja na slikarski praški akademiji.
L. 1896. je bil imenovan za profesorja na
podravljanem svodu, ki je bil ob enem
razširjen v akademijo ustvarjajočih umet-
nosti. Veliko so Pirnerjevo zaslugu tudi v
tem, da je vrgel voč izrazitih talentov,
kakor na gr.: Fr. Urbana, E. Molarka in
dr.

— Popoldanska ljudska operna pred-
stava. Danes v nedeljo dne 13. tm. pop.
ob 8. se poje v opernem gledališču Sme-
tanova opera »Poljub« pri znižanih cenah.
V tej predstavi nastopi kot gost tenorist
Alfonz Walsar iz Praga, ki poje vlogo
Luka. Konec predstave je po 5. uri Ostale
vloge so v savadni zasedbi.

Književnost.

— Bajka o carevici Ivanu, žarpetel in
svetem volku, založil Djetiskij mir v Ka-
štem. Za veliko noč je izdala založba Djet-
skega mira v Krškem gorju bajko ter jo v
trobarvnem tisku opremila s razkošnimi sli-
kami. Kraska ruska bajka bo gotovo raz-
veselila tudi slovenskega otroka. Knjigo šeli-
mo na velikonočno mislo vsake slovenske dru-
žine. Stane 15 Din. Obemem s bajko je za-
ložba izdala tudi velikonočne razglednice v
večbarvnem tisku.

Ker straža stroga b' la izjemno,
je vtaknila nju v luknjo temno.
Ko s milom ječo sta oprala,
na prosto spet nju straža dala.

Nadaljevanje sledi.

Glasbeni vestnik.

— Jubilej 40 letnice pevskega dru-
štva »Slavce«. Pevsko društvo »Sla-
vec« slavi letos 40 letnico svojega ob-
stoja. To je redek dogodok na pevskem
polju, osobito med nami Slovenci. Za-
vedajoč se svojega narodno-kulturnega
dela tekom 40 let, proslavi »Slavec«
svoj jubilej na skromen, toda primeren
način: Dne 3. maja t. l. ob 8. uri sve-
čer veliki jubilejni koncert
pod vodstvom društvenega prevodnje
g. prof. Braobčka v dvorani hotela
Union s sodelovanjem polne godbe
Dravske div. oblasti ter raznih solistov.
— Nedelja, dne 4. maja slavnostno
zborovanje v veliki dvorani Na-
rodnega doma in otvoritev Slavce-
ve razstave pod geslom »Slavec
1884—1924« v društvenih prostorih.
Dne 1. junija t. l. se vrši velika pe-
vska slavnost na prostem. Slavnost
jubileja zaključijo večje število po-
krajinskih koncertov izven
Ljubljane.

V nedeljo dop. ob 11. v »Unionski dvorani«
MATINEJA
ORKESTRA NARODNEGA GLEDISCA
pod vodstvom Antona Balatka. Izvaja
se celotni Smetanov

CIKLUS »MA VLAST«

:: Vstopnice v Matični knjigarni. ::

— Matineja Evana godbenikov za
Slovanijo, ki bi se imela vršiti v ne-
deljo, dne 12. tm. ob 11. uri v Unionski
dvorani se preloži za posasaj šaa. Za kup-
lene vstopnice ostanejo v veljavi, kder pa
hoče se mu denar povrne proti predložitvi
vstopnice v Matični knjigarni.

— Bralna vaja Dumičevega klavir-
skega koncerta. Peter Dumič je rodom
Dalmatinca, rojen v Splitu. Konservatorij
je absolviral v Zagrebu, kjer je bil njegov
učitelj za klavir Rosenberg-Ruzić. Iz Zagre-
ba je odšel v Pariz in je še sedaj na za-
vedu »Scola cantorum« učencem d' Indya
(kompozitorja), a za klavir Lazar Levija, se-
da pa je menda pri znamenitem Corteau-
u ki je ravnatelj koncertni v Beogradu in
Zagrebu. Dumič se izobražuje v prvi vr-
sti kot pianist in je priredil še koncerte v
Sarajevu, Splitu, Osijeku, Subotici, nedav-
no v Beogradu in Parizu. Bralna vaja slo-
venskega klavirskega koncerta je dosegla
popolnoma svoj namen. Dumič je po-
kazal kot komponista, ki se ni zrel za jav-
nost. Njegova glasba ne kaže ničesar sa-
moitnega, je srčalo povprečne glasbene in-
vencije, ki spominja na razne vzore, se ne
razvije nikjer v širšo linijo in kulminira v
sicer pianistično spretnih pasajah, ki pa so
povedo skoro ničesar. Vendar pa so v
koncertu manjša mesta toplega obču-
tjenja jugoslovenskega značaja (na primer
Lerdalnika in kolo v tretjem sklavu, ki je
najboljši). Vsestič pa nas mora to, da se
redko sploh lotil velikega klavirskega dela
in smo s tega vidika dolgi Dumičevega kva-
li. Dumič je našel v svojem prijatelju
Hladiku moža, ki mu je hotel prav iskreno
pomagati na nogo. Zaključimo se je za nje-
sovo klavirsko delo ter mu predlagal svo-
jo pomoč pri ustvarjanju občutnega pro-

— »Nava Evropa« prinaša v številki s
dne 11. aprila to-le vsebino: Velika ideja
(J. J. Strossmayera (proti Milutina Jakiću)
Savromena škola (A. Gavala). — Moralni
zadatek zadruštva (Don Frano Ivan-
čević). — Politični pregled: Vlada i blok
(C.). — Ekonomski pregled: Uticaj sa skup-
štine Narodne Banke (G. C.). — Pravni
pregled: Malo kritike našeg zakonodav-
stva (M. Dolenc). — Mesto književnog
pregleda: Slika Branka Radićevića (C.).
— Knjige i listovi: Druga Ruska revolucija,
prikazana od njenih učesnika, VIII.: A. V.
Kolčak (AL Jelačić).

— Sokoljes: Antigona. Zahva igra.
poslovenil C. Golar. Splošna knjižnica št.
23. v Ljubljani 1924. Natisnila in založila
Zvezna tiskarna in knjigarna. Cena broš.
Din 9, vez. Din 14. — V zadnjem času, ko
nam sodobna lepa knjiga čisto mudi bore
malo lepote, temveč pa Fras in reklame,
nakopičenih besedi, raste povsod sanima-
nje za staro klasično literaturo. Splošna
knjižnica je izmed klasičnih prevodov dala
prvo mesto »Antigoni«, ki bo gotovo uga-
jala. Dasi nas loči od Sofoklesa skoro
2500 let, so nam vendar njegova dela ko-
likor se jih je ohranilo, še vsa dostopna.
Kajti Sofokles je izmed vseh pesnikov
starega veka, snal poseči v človeško srce
najgloblje, zato so liki njegovih tragedij
vedno živi. Slovenski prevod je oskrbel
naš znani pesnik C. Golar. Kdor pozna
njegova ostala dela, lahko ve, kakšen je i
ta prevod.

— Ruska umetnica. Poročajo nam: Slavi-
na ruska artistinja Lidija Lipskovskaja se
kmalu vrne v Evropo in namerava pri tej
priliki posetiti Jugoslavijo, Romunijo, Če-
slovensko, Francijo, Anglijo in severno
evropske države. Že Lidija Lipskovska je
znano ime. Nikdar je ne pozabijo oni, ki
so obiskovali imperatorska gledališča Rusije
je. Covent-Garden v Londonu, grand opere
v Parizu, Skalo v Milanu itd. Sedaj dokon-
čuje pevka svojo koncertno turnejo v Av-
straliji in Novi Zelandiji, kjer je pela na
voč kot 100 koncertih, ki so sijajno uspehi
so venčali s slavo slovensko umetnost in
njeno genialno zastopnico. Umetnica je na
svoji turneji prepotovala Japonsko, Kitaj-
sko in Ameriko. Povsodi je zela velike
uspehe. Ameriški časopisi, ki so polni hvale
o lepoti njenega glasu, je primerjajo s Sa-
liapinom po sili in globini izražanja tega,
kar poje.

Sokolstvo.

— Sokol v Šiški ponovi telovadno
akademijo v nedeljo 13. t. m. ob 18. uri
v društveni telovadnici. — Predprodaja
vstopnic pri br. Tušarju, Kolodvorska
cesta in br. Weilgoniju, Celovška cesta.
Zdravilo!

— Št. Jurij ob južni železnici. »Sokol-
ski dom«, Mirno in smoteno kulturno dele
našega Sokola kaže kljub besni protigonji
od strani klerikalcev lep uspeh. Dokaz
temu je ustanovni občni zbor stavbene za-
druge »Sokolski dom« v Št. Juriju ob 1. 2.,
ki se je vršil ob veliki častni udeležbi So-
kolov in prijateljev sokolstva iz trga kot
okoličnice dne 24. marca ob 16. pop. v prostori-
h brata Hermana Ktnela. Občni zbor je
otvoril predsednik pripravljalnega odbora
brat Josip Drofovič s pozdravom zastop-
nika celjske zadruge zveze in utemeljevan-
jem žive potrebe lastnega doma, kjer naj
bi našla zavetja vsa naša narodna dru-
štva. Iz poročila je razvidno, da je že pred
občnim zborom vstopilo v zadruge 60
članov z 100 dmarškimi deleži. Komaj usta-
novljeni zadrugi so darovali dobrotniki
Sokola obširno stavišče na najlepšem me-
stu v trgu. Pri volitvah je bilo soglasno iz-
voljeno sledeče načelnstvo: načelnik brat
Josip Drofovič, namestnik brat Frano Ma-
stnak, tajnik br. Frano Seručar, blaginjak
br. Vokoslav Reclj, odborniki: br. dr. Fran-
jo Svetina, br. Josip Saveti starejši, brat
Joško Zupanc. V nadzorstvo so izvoljeni
bratje: kmetijski svetnik Ivan Bella, An-
ton Stika, Rudolf Kmetl, Janko Liška in Blaž
Urleb. Registracija zadruge pri trz. sodi-
šču se je izvršila dne 1. aprila. Vodstvo te
nove sokolske zadruge se obrača tem po-
tom do eenj, članarjih zavodov, do vseh
prijateljev Sokolstva, osobito do vseh So-
kolov, ki so doma iz Št. Jurja, Dramelj in
Pomkve, s čim da domovine, da s pristo-
pom k naši zadrugi in dobrotinim podpo-
rni zneski pripomorejo k čim hitrejši
udeležitvi plemenitega nacionalnega na-
mena zadruge.

Turistika in sport. OLIMPIJSKI DAN.

Prihodni mesec se zbore v Parizu za-
stopniki vseh kulturnih narodov, da poka-
žejo pred svetom kaj zmore človeški duh
in energija. Pariska Olimpijada, ki je za-
znamenovana kot VIII., bo vsekakor največja
a sportnokolturna prirediteljev tekom 30.
stoletja in ima predvsem namen oživiti
zrahlijane mednarodne stike. Olimpijada
topot ne bo izrazito sportna. Zbrali se bo-
do poleg sportnikov vseh panog, tudi te-
lovadci, kiparji, pisatelji bodo predložili
svoja najnovejša dela in sploh bo priredit-
ev potekla v znamenju kulturno-sportnega
boja. Svojo udeležbo je prijavila dosedaj
večina držav. Celu je daljnega vzhoda se
udeležijo Olimpijade. Japonska in Kitajska.
Vse države, ki znajo ceniti pomen Olimpi-
jskih iger so žrtvovali ogromne vsote,
da tako omogočijo svojim tekmovalcem
odhod v Pariz. Žal naša država dosedaj
še ni pokazala volje k prispevanju olimpij-
skemu fondu; obljubljena pa je večja sub-
vencija tako a strani vlade, kakor tudi
krona. Da pa navzile temu omogočimo na-
šim sportnikom in umetnikom odhod v Pa-
riz in da bodo pred svetom dostojno re-
prezentirali našo državo, se je osnoval že
pred leti v Jugoslaviji odbor, ki posluje
pod imenom »Jugosl. Olimpijski odbor«
katerega glavni namen je, da moralno,
predvsem pa materijelno podpre naše ude-
ležence, odnosno reprezentante na pari-
ški Olimpijadi. Odbor ima svoj sedež v
Zagrebu, v vseh pokrajinskih mestih pa
posljuje olimpijski pododbori. Da pa bo
odbor lahko izvedel težavno nalogo, ka-
tere glavna zapreka so finančni izdatki,
namerava prirediti v nedeljo 13. tm. več
prireditve, katerih čistil dobiček bo name-
njen v korist Olimpijskemu fondu. Slične
prireditve bodo tudi v Ljubljani. Obemem
naj te prireditve, od katerih bo predvsem
impozantna, obhod sportnikov vseh panog
po mestu, opozore javnost na važnost
olimpijske ideje in sporta vobče. Obča-
stvo opozorjamo, da podpre kolikor mo-
goče to akcijo, da se udeležijo olimpijskega
zabavnega večera ter da pridno sega po
srečkah, ki se bodo prodajale kasneje v
korist »Olimp. fondu«.

IDEJA OLIMPIJSKIH IGER.

Da podamo kratek pregled o nastanku
in ideji olimpijskih iger navajamo tu ne-
katere podrobnosti. Znano je, da so Grki
prirejali na čast svojim bogovom velike
slavnosti, ki so se vršile vsako četrto le-
to. Ob tej priliki so se zbrali v deželi Ellis
kjer so se vršile te športne igre, ki so jih
kasneje nazivljali Olimpijade, zastopniki
vseh grških plemen in olimpijske igre so
vedno zopet znova združevale razcepljen
grški narod. Prva Olimpijada se je vršila
leta 776 pr. Kr. in od tega leta dalje vsa-
ko četrto leto. Olimpijade so imele sa gr-
ški narod ne samo velik političen, temveč
tudi praktičen pomen.

Ideja obnovitve olimpijskih iger je nastala v preteklem stoletju. Na čelu te ideje so korakali Francozi, ki so delali veliko propagando za obnovitve, antičnih iger, katere so si zamislili kot moderno borbo po klasičnem načinu. Prva Olimpijada se je vršila na velikononočnem tednu leta 1896 in sicer v Atenah na novozgrajenem stadionu. Dasi je bilo vreme ob otvoritvi neugodno, je uspela slajno in prisostvovala ji je nead 80.000 ljudi. Druga se je vršila leta 1900 v Parizu, tretja leta 1904 v St. Louisu (Amerika), ki zbog oddaljenosti kraja ni uspela, četrta leta 1906 v Atenah, peta leta 1908 v Londonu, šesta leta 1912 v Stockholmu. Sedma leta 1916 bi se morala vršiti v Berlinu. Toda vmes je prišla vojna, ki je prekinila mednarodne stike. Po vojni se je vršila prva Olimpijada leta 1920 v Anverzu. Na Olimpijadi so bili navzoči tudi Jugoslovenci, žal samo nogometaši. Upamo, da bo letos boljše.

Nogometna tekma jutrišnjega Olimpijskega dne. Jutri se vrši kot popoldanska proslava Olimpijskega dne na igrišču SK Ibrice nadvse zanimiva tekma kompletne homogenega ilirskega moštva proti reprezentanci ostalih najboljših prvorazrednih in drugorazrednih ljubljanskih klubov. Izid tekme je po zadnjih rezultatih in treniranjih teh klubov kakor tudi Ibrice povsem nejasen, ker nastopijo na obeh straneh najmočnejše sile našega nogometa. Začetek tekme je določen na 15. uro. Pred in med tekmo se vrše na istem igrišču lahkoletniška tekmovalna, pri katerih nastopijo vodilni tujaklji klubi s svojimi najboljšimi moškimi in damskimi atleti. Predprodaja znižanih vstopnic v trafikah Sever, Selenburgova ulica.

SK Primorje: V nedeljo ob 9. uri morajo prići v Narodni dom sledeči lahkoletni: Benedek, Slamič, Koch, Jančigaj, Valtrik, Erman, Svetlič, Ravnikar Trošt, Glavaški, Debevec, Lulin, Anžlovar, Vinčič, Pertot, Cunder, Bizjak, Podbregar, Čušnovar, Sramel, Furlan, Kranjc, Kranjc, Brekvar, Gostiša, Karš, Čač, Škrajner, Stofa, Modic. Vsi naj prinesejo seboj s kolske mase, copate, bele in črne hlačke, tudi dvojce iz klubove drese. — Prisotnost strogo obvezna za vsakega, radi stafete!

Atletično treniranje v soboto ob tri četrti na 16. in jahalnici! V nedeljo ob pol 11. pred Narodnim domom zbirališče za Olimpijski pohod. — Vsaka obleče klubski dres, modro kratko krilce, črne čevlje visoke in črne nogavice. Čez dres obleče suknjo. Prisotnost vseh strogo obvezna! — Smrti športnika. Po poročilu z Dunaja je včeraj tam umrl športni pisatelj in deželni poslanec Viktor Silberer v 79 letu starosti. Pokopnik je bil znan športni pisatelj in vnet podpornik športa osebno jahalnega. S konjskimi dirkami oziroma stavami si je znal pridobiti znatno premoženje. Za časa svetovne vojne je bil vojni poročevalec na francoskem bojišču za dunajsko lise.

Olimpijski dan, ki se vrši v nedeljo bo neudil obilo sportnih prireditve, poleg že naznanjenega obhoda sportnikov. Opozorjamo ponovno na stafetni tek najboljših ljubljanskih klubov, ki se vrši dopoldne dalje na zanimivo nogometno tekmo na igrišču Ibrice ter na istočasne atletske prireditve. Zvečer na zabavnem večeru v Narodnem domu pa nastopijo prvič javno naši težitki atleti v stilni rokoborbi, nakar se posebej opozorjamo, ker je to prvi nastop v tej sportni panogi z domačimi močmi. V dvorani bo postavljen oder, tako, da bodo mogli vsi opazovati rokoborbo. Oder se bo po končani tekmi odstranil, da bo v dvorani prostor za ples. Vso našo javnost vabimo, da se prireditve olimpijskega dne kar številneje udeležijo, ter pripomore s tem h finančnemu uspehu teh prireditve, da podkrepimo tudi mi v Ljubljani olimpijski fond za pohod naših tekmovalcev v Pariz.

Obhod sportnikov na olimpijski dan se vrši, kakor smo že poročali, v prav zanimiv sestavi ter bo nedvomno prireditev, kot je Ljubljana še ni videla. V sledečem sporočilu se proro, po kateri bo šel obhod. Vsi sportniki se sestanejo na veleseslmu, kjer se bo formalni sprevid. Od tam gredo po Bleiweisovi cesti na Rimsko cesto, preko Vegove ulice na Kongresni trg, od tam na Marilini trg ter preko Miklošičeve in Sodne ulice na Dunajsko cesto. Tu gredo skozi Selenburgovo ulico na Kongresni trg in se razpostavijo pred balkonom divizijskega poslopja. V slučaju momentanega močnejšega deževja se bo ali sprevid razvrstil kasneje, ali pa bo šel po najbližji poti samo do divizije.

Klub kolesarjev in motociklistov. Zbirališče vseh kolesarjev, ki se udeležijo na Olimpijski dan obhoda po mestu, je v nedeljo dopoldan ob 9. v klubovih prostorih pri Novem svetu.

Julijska Krajina.

In to naj bi bile volitve! Tako vsilila Istrska Riječa, izjavljajo, da to niso bile volitve, ampak zasmeh, najrši, najčrnejši zasmeh. Vse tako kakor pred tremi leti. Samo nekoliko drugače, bolj rafinirano, zasnovano in preračunano. Pričakovali smo, da se nam zgodi marsikaka krivica, ali nedavne obljube so nam dajale nado, da se bo z nami nekoliko blažje postopalo. To tudi z ozirom na pakt prijateljstva, nedavno sklenjenega v Rimu. Našo nado je podkrepila še najbolj obljuba predsednika Mussolinija, da pri teh volitvah ne bo nasilistev ter da bo mogel tudi naš neard svobodno iti na volišče. Zadnja nedelja pa nam je pokazala, da smo se zopet krvavo prevarili a svojo vero v dane obljube.

V postojnskem okraju je bilo leta 1921. volilcev 4390, letos je število narastlo na 5613. Slovenska lista je dobila leta 1921. glasov 3321, letos komaj 1462! Italijanska nacionalna lista je dobila pred tremi leti 15 glasov, letos 519. V Postojni je glasovalo v prvi sekciji od 641 volilcev 393, v drugi od 681 volilcev 378. V Kačji vasi jih od 106 vpisanih volilcev ni glasovalo 49, v Kočani je ostalo doma od 560

volilcev 346, v Šmihelu jih je volilo 201 od 554, v Hrenovcih jih ni prišlo volilo 277 od 760. Italijanski listi posebno hvalijo Senožec, kjer je bilo skoro samih 153 slovenskih glasov za fašistovsko listo, za narodno pa samo 78.

Nasilistva na Goriškem. Našli smo že mnogo nasilistev, ki so jih izvršili fašisti tik pred volitvami in na dan volitev. V Kožbani v Brdih so pretepli 76 letnega Ivana Pičulina iz Olegabrda tako, da je padel v nezvest. V Biljani in Medani je bilo polno ljudi pretepcnih in fašisti so kar prijeli slovenske volivce ter jih gnali voliti fašistovsko listo. V Avčah so iskali fašistovski divjaki slovenskega zastopnika Avgusta Kovačiča. Očetu so izjavili, da naj gre sin čez mejo, sicer ga ubijejo, ako jim pride v roke. V Desklah so nabili do krvi in nezvesti Antona Cefarina. V Pivačini so slovenskega volilnega zastopnika pretepli, kar se je dalo. V Komnu na Krasu so barabsko napadli vsakega, kdor je bral kak slovenski lepak. Bikovke, bokserji, težke palice, puškina kopita, strahovanje z revolverji, surovo divjaško zmerjanje in psovanje — živela italijanska kultura!

V Voloskem Opatici je dobila slovska lista 86 glasov, fašisti 569. V Podgradu slovska lista 571, fašisti 152, v Jelšanah 320, 21, v Materiji 668, 24, Matulje 625, 56, v Veprimcu 37, 303, v Moščenicah 108, 279, v Klani 225, 14, v Kopru slovska lista nič (!) fašisti 2378, v Dekanijah 327, 399, v Marčizijah 117, 535, v Hrpeljah 208, 332, v Buzetu 383, 1381, v Poreču 13, 3133, Motovun 92, 1393. Fašistovske volitve pričajo dovolj jasno o svobodni volitvi v Istri!

S puškami in bombami so čakali fašisti jugoslovenske volivce pred Porečom v Istri. Fašisti so stali v bojni vrsti in odganjali prihajajoče jugoslovenske volivce. Ko jih je prišlo skupaj okoli 600, so se fašisti prestrašili in pričeli so streljati. Pokale so puške in padlo je tudi nekaj bomb. Volilci so se morali umakniti. Slično je bil obkoljen tudi Pazin. »Novice« pišejo k volitvam, da ni daleč oni dan, ko je Mussolini slovensko obljubil svobodo volitev, toda v nedeljo dne 6. aprila so bili Jugoslovenci kruto osterparjeni od najvišjega oblastva za kraljem v državi.

Umrli je v Gorici gospa Frančiška Rešič, gostilničarka na Kornu.

Za velikonočne praznike

se rešite skrbí najceneje, ako si resnično po ceni kupite oblačila, izgotovljena po najmodernejših krojih pri tvrdki

Fran Lukič, Pred škofijo 19

Naši dobrovoljci.

KONFERENCA DOBROVOLJCEV.

Pretekle dni se je vršila v Beogradu popolnoma neopazeno konferenca upolnočenih delegatov oblastnih Savezov dobrovoljcev iz vse kraljevine. Konferenci prisostvovali tudi več drugih odličnih predstavnikov dobrovoljcev, med njimi tudi nekaj članov narodne skupščine.

Na dnevnem redu konference je bilo razpravljanje in sklepanje o raznih aktualnih vprašanjih, ki tangirajo predvsem dobrovoljce in zadevajo neposredno njihov pokret. O poteku konference ni bilo sicer izdano nikakor poročilo, doznavamo pa, da je bila dosežena med delegati popolna enoglasnost v vseh vprašanjih ter da so bili napravljeni važni sklepi, ki ne bodo mogli ostati brez upliva na rešitev takozvanega »dobrovoljačkov pitanja«, ki je, vzlic temu, da teče že šest let od odkar smo ujedinjeni, še vedno odprto. Položaj se je temeljito enotni organizaciji, z močnim osrednjim vodstvom v Beogradu, akcija, ki se začne, se hoče postaviti na čisto in brezobzirno bojebo podlago. Dobrovoljci namenjajo dati razmah svojim dosedaj rezerviranim silam in začeti s pokretom v velikem obsegu tudi med širokimi masami naroda.

Ta pokret, ki je še za široko javnost nejasen ali neznan, predstavlja nekaj novega in neodvisnega, nekaj takorekoč čisto dobrovoljskega. Ne bo netočno, ako ugotovimo, da se opaža med dobrovoljci že dle časa, posebno pa med njihovimi mestnimi in oblastnimi organizacijami, živahno gibanje in snovanje. Aktualnost njihovega nastopanja je začela promicati tudi že med merodajno odnosno prizadete kroge, ki so začeli posvečati pokretu svojo pozornost in ki slede sedaj z negotovostjo in pričakovanjem kretanju dobrovoljcev: Dobrovoljci se hočejo začeti energično uveljavljati v našem nacionalnem in državnem življenju. Sodeč po raznih pojavih zadnjega časa je pričakovati, da dobrovoljci ne ostanejo samo pri besedah, temveč bodo skušali dati svojim zahtevam tudi poseben povdarek z močjo, ki ni samo moralnega značaja, v kolikor izvirja iz zavesti izvršene dolžnosti in neomadeževane preteklosti, ampak predvsem iz velikega števila borcev. V očigled tej sili je pravzaprav naravnost čudno, da so stali dobrovoljci toliko časa v rezervi. Izven dvoma pa je, da so se odločili za spremembo taktike in gotovo je, da bodo začeli z ozirom na to svojo silo brezobzirno uveljavljati svoje težnje.

Predsedstvo novega osrednjega odbora je bilo poverjeno dr. Kujuandžiću a v novo vodstvo je bil izbran tudi Slovenec dr. Joža Ravnik, odvnetik v Beogradu.

Okrožni klub dobrovoljcev sklicuje v ponedeljek 14. tm. sestanek vseh članov. Na sestanku, ki bo v restavraciji »Pri Rožic«, poroča delegat o konferenci v Beogradu.

Najcenejše in najnovije oblike se dobe samo Selenburgova ulica št. 2 pri Ogrtar & Majar.

Modni razkaz.

Ljubljana je doživela novo senzacijo, modni razkaz ali revijo mod v operi. Pred leti bi se bili vsi patentirani esteti in moralisti križali nad tako »profanacijo«. Talianega hrama. Saj je pred 15 leti neki dnevnik, ki ima vse, kar je od tega in onega sveta, v neodpovednem zakupu, grmel v strašnih besedah celo zoper opero »Tosca« in si preskrbel blamažo kar za pozneje.

Obleka ima svojo veliko estetično, svojo pravico in dolžnost, vzbuja v zvezi s človekom, ki jo nosi, čut lepote. Segatorej preko obrtnega okvira in postane za onega, ki ima okusa in talenta, lahko vprav umetniška zadeva. Za onega, ki obleko napravi, in za onega, ki jo nosi.

Ljubljanski veleselm si je postavil visoko, vredno in tudi jako težavno nalogo, ko je jel klicati naše tvrdke, naj »zaorjejo ledino« in se ojunajo do modne revije. Mislil je »vdarilac«, pri tvrdkah in pri občinstvu, zlasti pri ženskem. Nismo izlepa doživeli še premiere, ki bi bila pri povsanih cenah tako razprodana. Če ostane prirediteljem nekaj dobička, bo to le slabo plačilo za njih vseh in njih trud.

Trud! Moč, ki se je po predstavi z vso pravico oddahnil, je g. veleselski ravnatelj konzul Milan Dular. Na svojih slokih ramah je dva meseca nosil kruto pezo, bil pravi modernorevijski Atlant.

A ni ga niti zmehčala, niti mu ni prežgoda zdrnila navzdol, kakor Sifzu peklenska skala. Izteklo je vse po sreči in če je ta revija morala kot prva svoje vrste nositi značaja velike improvizacije, je to naravno.

Dosežen je z njo popolnoma jasno glavni namen: Dokaz, da našim ljudem, zlasti damam, ni treba prav ničesar, kar rabijo, da izpreme svoje ga Adama in svojo Evo v izvrstno oblečeno sodobno bitle. Kupovati izven najlažje domovine Ljubljane. Obleke, ki smo jih videli, so krasne, velokusne, moderne po zadnjem modnem tečaju: zlasti damske so vzbuja le vseobče priznanje. Če pravimo »obleke«, mislimo tudi na perilo, nogavice, čevlje, solinčnike, klobuke. Vrhutega je do, bro dišalo po parfumerijski stroki, domačih tvrdk svetlobna telesa so obsevala umetnost damskih frizur, lepe preproge, pohištvo, igrače in otroške vozičke, čloke, zastore, celo pisalni stroj in okusne torte, pri katerih se žali bog občinstvo in smelo vdeleževati.

Ne morem tukaj naštevati tvrdk, ki so sodelovale. Kdor si revijo ni ogledal, si imena tvrdk lahko prečita v »Gledališkem listu« in v posebnem programu, ki je bil za ta večer natisnjen v obsegu celega matega zvezka. Vdeleženi so v prvi vrsti modni produktivni obrti, potem pa tudi trgovina. Ponavljamo le, da bi se predmeti razkaza mogli ponasati tudi v vsakem velemestu.

Upajmo, da bo zlasti naš damski svet po tej ad ocus-demonstraciji domače sposobnosti in podjetnosti nekoliko rajše s svojimi nakupi ostajal doma v Ljubljani, nego naračeval ali kupoval v inozemstvu zgolj zato, ker je tako grozno »nobel«, če se prijateljicam med podrgniti pod nos, da je obleka »aus Wien«. Seveda velja »Svoji k svojim« vedno le dotle, dokler so tudi cene konkurenčne. Da bo v tem pogledu v posamnih branšah vedno vse v solidnem redu, je pač stvar domačih tvrdk. Vobče je nekatera vnanja roba ceneja pač le za onega, ki zna državo obrnati za carino.

Okrog modnega razkaza je nekdo napisal, oziroma si moral — bodi že kakor hoče — urno izmisliti nekako igr: z orientalskim kraljevim dvorom in celo neizbežnim Tutankamenom. Nobene kritike o tej strani večera! Namen je posvečal to sredstvo. Sodeloval je pri igri in pri reviji nebroj naših igralcev in igralk med njimi mnogi od najboljših, mnogo opernega solistovskega osebja in drugega angažiranega osebja naših gledališč. Najljubšeja med njimi pa je bila petglava deca iz gledališkega zaroda. Vseh skupaj baje 130. Režijo je prevzel G. Šest.

V igro je bil uvrščen koncert, pri katerem sta odlično pela gg. Cvečič in Betetto ter je neki gospod tudi malo zaigral na gosli Mušičevega izdelka.

Za baletne točke so skrbeli gg. Trobiš, Svobodova in Vavpotičeva.

Strokovnjak, ki bi spadal tudi med njih, je pa za izpremembo nastopil kot brzorisan dveh žalibog prav malo podobnih portretnih karikatur.

Med občinstvo so bili razdeljeni mali tamburini iz lepence, potiskani z reklamo dveh tvrdk. S tamburini je publika prav pridno sodelovala pri kompletu z refrenom za spremljevanje na tamburin. Tudi drobne stekleničke, parfum in dišacega poprija sta delila dva lično kostumirana malčka.

Glasbo je oskrboval del opernega orkestra. V ponedeljek se modni razkaz ponovi. Kako dobro misel je imel veliki sejm s to prireditvijo, izpričuje okolščina, da je tudi za to ponovitev gledišče skoro že razprodano. Kakor čujemo, sta prvi predstavi prisostvovala tudi dva modna strokovnjaka z Dunaja.

Na obroke

brez povišanja cene moških in damskih konfekcij. 2566

E. Bernatovič, Mestni trg št. 5.

V nove preurejeni gostini na Tržniški cesti št. 4. se odlej točno garantirano pristna vina in sicer: dolenski cvilec s Trško gore lit Din 12, pristni beli bizeljec lit Din 13 13, pristna portugalka lit 14, pristno zavrnica iz grajščine Aukenstein, sedaj Bori din 16. Vsakovrstna delikatna mizla in gorka jedila po najnižji cenah. Specialiteta dnevno golaš in vampi. Za obilno obisk se priporoča gostilna pri Nostiznu, Tržniška cesta 4.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 12. aprila 1924.

Veliki in mali ljudje.

Pravoslavni prota Milutin Jakšić je v zagrebški reviji »Novi Evropi« napisal v spomin velikemu vladiki Josipu Juriju Strossmayerju lep članek, pod naslovom »Velika ideja«.

V tem članku povdarja, da je vladika Strossmayer svojemu narodu zapustil v dedščino kot svetinjo idejo narodnega ujedinitja, idejo osamosvojitve od tujinstva, predvsem pa toplo bratsko ljubezen, ki naj družijo vse sinove slovenske družine v nerazdružno zvezo ne glede na njih versko pripadnost.

Za vse te velike ideje se je Strossmayer boril z vso doslednostjo in z nemahljivo vero v njih končno uresničenje do svojega zadnjega vzdihla. Zlasti sveto mu je bilo načelo: »Brat je mio, koje vere bio«. To je opetovano in dejansko pokazal. O tem pripoveduje prota Jakšić:

Ko je vladika Josip Juraj v osemdesetih letih XIX. veka nekoč prišel v Sremske Karlovce na kanonsko vizitacijo, je posetil tudi srbsko pravoslavno saborno cerkev, stopil je pred oltar, poljubil žrtvenik in evangelije, se okrenil na zbrano ljudstvo obeh veroizpovedani in je nagovoril tako-le:

»Eden je Bog, en zakon imamo v evangeliju, eni so zakramenti. Vaše svetinje so tudi moje, božja zapoved je, da ljubimo drug drugega in brat brata.«

Tako je govoril in tako je učil veliki škof Strossmayer. Kako pa postopajo sedaj njegovi mali, nevredni nasledniki?

V Zagrebu je pred kratkim umrl v visoki starosti častitljivi pravoslavni svečenik arhimandrit Ambrozije Pavlovič. Bil je svečenik po božji volji. Polnih 64 let je opravljal svojo vzvišeno službo, od tega 56 let v Zagrebu. Bil je vzor dobrega človeka, pravi apostol ljubezni, miru in sprave. Imel je zlato srce, sploh vse lepe lastnosti, ki odlikujejo pravega kristiana. Zato so ga ljubili, spoštovali in visoko cenili vsi pravoslavni in katoliški, saj je bil poleg svojih dobrih lastnosti tudi vzoren rodoljub.

Otec Ambrozije, srbski svečenik, je bil prvi, ki je na Hrvaškem priredil dne 30. aprila 1871. parastos Zrinskemu in Frankopanu in tega parastosa sta se udeležila ustanovitelja hrvaške stranke prava Ante Starčević in Evgen Kvaternik.

In ta idealni božji sluzabnik je oni teden umrl. Trije novi zvonovi njegove cerkve, iz katere so med vojno odnesli stare Avstrijci, so čakali nanj, da ozdravi in da jih posveti. Toda otec Ambrozije ni več vstal s postelje in tako tudi novi zvopovi v pravoslavni cerkvi niso mogli razglasiti njegove smrti in njegovega pogreba.

Pa so se obrnili njegovi spoštovalci na katoliško cerkevno oblast z vdano prošnjo, naj dovolji, da pravilniku, apostolu miru in ljubezni zvone ob njegovi zadnji poti — katoliški zvonovi.

Katoliška cerkevna oblast pa je dejala, da traja njena mrznja tudi preko groba in da se ne ustavi niti pred veličanstvom smrti, ter odklonila prošnjo.

Pa so očeta Ambrozija pokopali, ne da bi mu ob gomili peli zvonovi...

Krščanska ljubezen! Nam se zdi, da je ni več v katoliški cerkvi pri nas, odkar je legel v grob veliki Strossmayer.

Treba bo poiskati krščanske ljubezni v pravoslavni cerkvi.

★ ★ ★

Poziv k glavnim naborom češkoslovaških državljanov v Sloveniji in Prekmurju: Dne 23. in 24. aprila 1924 (vsakokrat ob 9. uri dop.) se vrše glavni nabori letnikov 1902, 1903 in 1904 v prostorih konzulata Češkoslovaške republike v Ljubljani, Breg št. 8/1 in sicer: Dne 23. t. m. za vse češkoslovaške državljane, rojene v letih 1902, 1903 in 1904, prebivajoče v Ljubljani oziroma v najbližji okolici in dne 24. t. m. za vse naborom obvezne letnike, stanujoče izven Ljubljane. Vsak naborom obvezni se mora izkazati z rednim potnim listom ali pa domovnico ter prinesiti s seboj 40 dinarjev kot pristojbino za zdravniški pregled. Naborom se imajo odzvati tudi vsi oni letniki 1898 — 1901, ki dosedaj svoji naborni obveznosti iz kateregakoli vzroka niso zaostili. Zoper vsakega, ki ne izpolni svoje naborne dolžnosti, se bo kazensko postopalo v smislu brambnega zakona.

Dr. Wilfan izvolfen. Po poročilu iz Trsta je glavni skrutinji ugotovilo, da je dr. Wilfan prejel več preferenčnih glasov kakor dr. Stangher. Njegova izvolfitev za poslanca je zagotovljena. Skrutinji bo danes popoldne objavil uradno poročilo o številu oddanih preferenčnih glasov.

Od take je oproščeno »Društvo za gojitve treznosti v Ljubljani«, »Jadranska Straza« z vsemi odbori in podobori, »Prosvetna Zveza v Ljubljani« in »Centrala inštalskih korporacij kraljevine SHS«.

O falzificiranih patrijotih je napisala beogradska »Politika« prav simpatično in objektivno sodbu. »Slovenec« se je pa pripetila nezgoda, da je v današnji številki posnel iz »Politike« ogledalo, v katerem vidimo ogromno večino klerikalnih politikov. »Slovenec« uredništvo sicer meni, da to ne velja za slovenske »klerikalce«, toda karakteristika je tako posrečena, da je izključen vsak dvom. Želeli bi samo, da bi »Slovenec« večkrat citiral take pametne besede, kajti na ta način se lahko ljudstvo najlažje prepriča, kdo so voditelji SHS.

Velikononočne šolske počitnice se prične letos na veliko sredo dopoldne in trajajo do vštete srede po veliki noči.

V naše državljanstvo so sprejeti: Hugo Paigl, Aleksander Onoprijenko, Leopold Grahorni, dr. Anton Glabač in Vladimir Koscev.

Živinski sejem v Ljubljani. Uradno razglašajo, da se v sredo 16. aprila že zopet vrši v Ljubljani sejem za konje, govedo in prašiče.

»Slovenec« glasilo NSS? Pod naslovom »Ljubljanski mandat« priobčuje današnji »Slovenec« notico, v kateri pravi: »Voditelji NSS pripravljajo novo akcijo, da v vladnih radikalnih krogih razkinkajo protipogodbeno in netaktno postopanje ljubljanske JDS in poslanca Reisnerja. To pot upajo na uspeh.« Od kdaj pa je prenehal biti »Narodni dnevnik« glasilo NSS, da sedaj opravlja ta posel starina »Slovenec«? Njemu in njegovim inspiratorjem povejmo na uho: »Lasciate ogni speranza!«

Preselitev Trboveljske premožokopne družbe. Centralno ravnanstvo Trboveljske premožokopne družbe se je preselilo iz dosedanjih prostorov v svojo palačo v Gledališko ulico št. 3.

Voščila naših zrakoplovcev. Vsem prijateljem, prijateljicam ter študentem »Slovenskega Naroda« želimo prav vsele Velikononočne praznike — mehaničarjavlatičari pilotske šole I. vazduhoplovne komande v Novem Sadu: Anton Conč iz Rogaske Slatine, Edi Marc iz Ljubljane, Fran Askerc iz Trbovelj, Adolf Lanko iz Vuzenice, Karlo Narat iz Rake, Ludvik Verk iz Celja, Josip Podobnik iz Dovjega, Josip Beve iz Rajhenburga in Franjo Kolarič iz Ljutomera.

Na cvetno nedeljo zvečer ob pol 8. se vrši v tukajšnji Frančiškanski cerkvi cerkveni koncert, katerega priredi »Glasba« Matica ljubljanska. Kakor že javljeno, se poje pri tej priliki Dvorakova »Stabat Mater«. Posetnike koncertov opozorjamo na tiskani spored z razlogo dela in v tem sporedu je tokrat tiskano tudi slovensko besedilo pesnitve. Občinstvo opozorjamo, da se vstopnice prodajajo v Matični knjigarni danes, v soboto, cel dan ter v nedeljo dopoldne od 9. do 12. ure v Matični knjigarni. Začetek koncerta je točno ob pol osmih zvečer.

Učitelji-vojaki, ki se vrnejo iz kadrske službe, dobe zopet svoje službe, v kolikor jih ne bo — zasedenih. Višja šolska oblast pa bo po možnosti poskrbela za to, da ti učitelji ne ostanejo brez služb, kar je pač samo ob sebi umljivo.

Celjske vesti. — Mestno gledališče. V nedeljo 13. tm. se vzpriži Schillerjeva tragedija »Kovarstvo in ljubezen«. B abonement. V torek 15. aprila se vrši v mestnem gledališču plesni in koncertni večer Simenc in Švaigerjeva izven abonementa — Predavanje o davkih, se je v sredo zvečer vršilo v restavraciji Narodnega doma. Predavatelj g. nadunavatelj Meglič iz Maribora je poleg prazniškega poročila o davkih podal tudi marsikaj umesten in aktualen nasvet za preprečenje ali odpravo ene in druge krivice in zelo občutljive davščine. Predavanje je bilo slabo obiskano. — Zastrupitvi se je hotel v četrtek pop. v Narodni kavarni neki 25 letni Ivan Lešnik iz Celja. Pravočasno so ga še spravili v bolnico, kjer je že izven nevarnosti. — Svinjski seimi v Celju. Na svinjske sejme v Celju, kateri se vrše ob sredah in sobotah, se pripelje precej prašičev. 7—8 tednov stari mladci se prodajajo po 250 Din, 9 tednov 300—400, 14 tednov 400, 8 mesecev po 500 Din. Kupčija pa je pa je v splošnem slaba na tej seimih.

MARIBORSKE VESTI. Vlada misar na magistratu? Z ozirom na zadnje dogodke v občinski seji, se širijo po mestu vesti o vladnem komisarju, ki naj prevzame vodstvo občinskih poslov do prihodnjih volitev, ki bi morale biti že razpisane. Kolikor nam je doslej znano, nimajo te vesti še nobene konkretne podlage. Ta odredba tudi ni v interesu občine in tudi ne narodnega bloka. — Ponesrečenega dunajskega nadspredvodnika Rajmunda Obemostera (ne Obederera) prepeljejo v njegovo domovino. Čeprav je bil tuje, vendar njegov tragičen konec vzbuja splošno sočutje. Pravi, da je bil že marsikateri god pred njim v slinji nevarnosti. Vrata v 6 m globoko klet se nahajajo namreč tik pred vrati stratišča, hodnik na tem mestu je nerazsvetljen. Lastnik gostilne se bo moral zagovarjati. — Nova zima. Po hladnih dneh je v petek dopoldne v nagli spremembi nastopilo pravo zimsko vreme. Temperatura je naglo padla, a istočasno je začel padati tudi barometar. Nastopilo je zopet zimsko vreme.

Z Barja nam pišejo: Črna vas, Illova in Ilzanska cesta, spadajo direktno pod Ljubljano in so torej prav tako del mesta, kakor n. pr. Mestni trg. Pa za ta del mesta ima pošta uprava samo enega pismonočja, ki komaj v dveh dneh obide te kraje. »Prebivalci se upravičeno jeze, ker dobivajo pošto tako neredno. Tako dobivamo naročniški liste, ki bi jih morali do-

biti že v soboto, šele enkrat v ponedeljek! Kako nas morejo zanimati novice od petka šele v ponedeljek! Kaj je šele z drugimi pošiljkami! Ali nas smatra poštna uprava za tako nevedno, nizko ljudstvo, da se ji ne zdi vredno dati nam zadostnega števila pismonoš, ki bi lahko dostavljali pošiljke o praviem času? Vsi plačujemo iste davke, zakaj ni za vse enake pravice? Upamo, da je dovolj ljudi brez posla! Zato zahtevamo, da se takoj napravi temu konec!

— Uradniška menza sprejema na hrano poleg državnih nameščenecv tudi zasebne nameščenice uradniškega značaja. Informacije se dobivajo v pisarni, Prešernova ul. 9 od pol 9. — 20. ure.

— Oče treh nepreskrbljenih otrok, ki živi v obupnih gmotnih razmerah, se obrača tem potom do plemenitih src s prošnjo, naj mu vsaj nekoliko olajšajo težko življenje in omogočijo preživetje nedolžne dečke. Blizajo se velikonočni prazniki, sirote pa nimajo ne obleke ne vsakdanjega kruha. Oče je za delo nesposoben in jim ne more brez tuje pomoči preskrbeti najpotrebnejšega za življenje. Dobrodošel je vsak dokaz sočutja. Darila je pošiljati: J. Z. Cesta na Loko št. 2.

— Vzdržujte v redu ceste! Pišejo nam: Cesta od železniškega mostu do vojaškega oskrbovališča na Kodeljevem spada po pogodbi med mestno občino in vojaškim erarjem v oskrbo mestne občine. Sedaj je ta cesta radi velikega voznega prometa že pol leta polna 20—30 cm visokega blata. Kdaj je bila zadnjikrat nasuta, se sploh ne ve. Mestna občina naj poskrbi, da bo cesta v redu!

— Mestna ljudska kopel bo odprta na velikonočno soboto, t. j. 19. tm. od 7. zjutraj do 2. popoldne.

— Gasilska skupščina v Šoštanj. Jugoslovenska gasilska zveza priredi svojo veliko skupščino dne 2. 3. in 4. junija v Šoštanju povodom 45 letnice ondote gasilskega društva. Udeležencem te skupščine je železniško ministrstvo dovolilo 50% popust pri vožnji na železnicah.

— Nista identična. Dečka, ki sta bila te dni aretirana radi tatvine nista identična z enako starima sinovoma g. Alojzija M. pri oddelku ministrstva trgovine in industrije, ki stanuje na Zeleni poti v Kodeljevi.

— Iz raznih krajev države. V Novem Sadu se je obesil Josip Ofenbeker. Bil je zaljubljen v neko devojko, vendar njeni starši niso hoteli ničesar slišati o njemu in tako je storil konec svojemu življenju. — Seljakinja Marija Bugarič iz kraja Kučan Marofu je rodila trojčke in sicer same deklice. Mat in novorojenčki so zdravi.

— Smrt v Kolpi. Nedaleč od Broda na Hrvatskem je zašel v Kolpo neki deček z dvema konjema in vozom. Konja sta se sicer iztrgala iz vprege, vendar jih je dečka voda potegnila s seboj in sta utonila. Tudi deček je utonil. Lastnik konj in voza Josip Rečki iz Delnice, trpi okoli 100.000 Din škode.

— Čudotvorne sveče sv. Petke. Ključavničarski vajenec Momočilo Grnjič iz Beograda je prišel na prefrizano idejo, kako da pride do denarja. Ker mu njegov poklic ne nudi dovolj zaslužka, se je lotil drugega posla. V cerkvi sv. Petke v Gradu je ukradel več zavojev sveč in jih prišel prodajati v beografskem predmestju, natvezajoč ljudem, da imajo sveče čudotvorno moč in da njega pošilja sama sv. Petka, da jih prodaja ljudem. Prodal je tako za lepe novce lahkovernim ljudem okoli 350 sveč. Policija, ki ni imela pred sv. Petko in njenim »zastopnikom« preveč respekta, je podjejnega Grnjiča vtiaknila v zapor.

— Letošnje belokranjske pisane kažejo razveseljiv napredek. Risbe so prav jasne in kompozicije ornamentov prav dovršene. Kar je za glavno, je to pravi domaći narodni izdelek, ki ga delajo res naše kmetijske žene in dekleta in ima torej ta predmet tudi svojo folklornostno vrednost. Na žalost se pojavljata tu tovarniška konkurenca — iz tuje, ki posnema domače ornamente na škodo domače narodne obrti. To ni prav in obširno naj sega le po naših belokranjskih pisanih, ki so v današnjih dragih časih edino primerno in ceneno darilce za veliko noč. Prodajajo se v Narodni knjižnici in pri g. Petru Šterku na Starem trgu.

— Velik požar v Koprivnici. V noči od 10. na 11. t. m. je nastal v Koprivnici velik požar. Zgorela je baraka na kolodvoru, v kateri se je nahajal carinski oddelek, oddelek za pošto in brzojav in orožniška varnostna postaja. Škoda znaša nad 150.000 dinarjev.

— Obsodba v procesu glede umora na Marjanu. V Splitu je bil te dni končan dvajseti dan trajajoč proces glede roparskega umora. Obsojen je bil Anton Butorović na smrt na vešilih in Fabijan Ivičević kot so krivcev na 10 let težke ječe. Proces je vzbudil v Splitu ogromno senzacijo.

— Podjeten kolesar. K posestniku Alojziju Praprotniku v Domžalah je prišel brezposeln potnik Josip Guzelj in si izposodil od njega motorno kolo, vredno 5500 Din. V zvezi mu je pustil navadno kolo, katero je izvalil Josipu Sevniku iz Podutika. Motorno kolo je sicer odpeljal, vrnil ga pa ni. Policija je na podlagi ovadbe Guzelja aretirala.

— Radi vlačganja je bila v Stritarjevi ulici prieta 20 letna Elizabeta Mantel rodov z Dunaja. Mantel, katere ima na vesti tudi nekaj tatvin, bo po prestani kazni izgnana iz mesta.

— Roparski napad? Snoči je bil na vogalu med Pražakovo in Cigaletovo ulico napaden pekovski pomočnik Anton Fišinger. Eden izmed treh napadalcev mu je skušal iztrgati usnjato torbo, ki mu je visela preko ram. Ker se mu to ni posrečilo, je udaril Fišingerja s pestjo po glavi, nakar so vsi trije zbežali.

— Vlom. V Florijanski ulici je bilo vlomljeno v trafiko Katarine Hafner in sicer 11. tm. med 12. in 13. uro. Ukradeno je bilo nekaj ponošene obleke v vrednosti 900 Din.

— Policijska kronika. Tekom včerajšnjega dne so prispele na policijo sledeče ovadbe: radi tatvine 2, radi kaljenja nočnega miru 2, radi cestno-policijskega reda 9, radi prekoračenja pasjega kontumaca 4, radi prekorač. pol. ure 1, radi nedostojnega vedenja 2, radi prodaje sumljivega blaga 1, radi sumljivega obnašanja 1. Vlom in tatvine. V Primskem pri Kranju je bilo vlomljeno v stanovanje gostilničarja P. Gorjanca. Tatovi so odnesli za 1350 Din raznih predmetov. — Posestniku Josipu Kotniku z Mivke pri Vrhniki je bilo ukraden za 390 Din perila. — Trgovcu Antomu Babiču iz Vidma je bilo ukraden kolo znamke »Kinta«, vredno 300 Din. Na kolodvoru v Poljanah je bilo ukraden sedlo voza, vredno 1000 Din. — Na Teharjih je bilo ukradeno Maksu Ovratiču 1500 Din vredno kolo. Omenjenemu je bilo tudi ukraden kolo znamke »Ika« vredno 2500 Din. — Iz hleva posestnika Alojzija Rošarja v Rovah je bilo ukradena bela koza, vredna 600 Din. — V Sv. Petru pri Zidanem mostu je bilo vlomljeno v stanovanje Marije Koren. Ukradeno je bilo nekaj obleke v vrednosti 1000 Din. — V Zg. Krapju so tatovi po vrsti obiskali kurnike raznih posestnikov in odnesli poleg kakoših in gosli tudi nekaj živeža v vrednosti 2630 Din. — Iz Gradca poročajo o drznem vladu, ki je bil izvršen v poštno blaginjo obratnega ravnanja južne železnice. Storiteli so odnesli raznega denarja v skupni vrednosti 90 milijonov avstr. kron. Dalje je bilo tudi v Gradcu vlomljeno v trgovino Fr. Riekl & Sinovi in so odnesli vlomilci raznega blaga v rednosti 35.300.900 avstr. kron.

ARETACIJA GLAVARJA TIHOTAPCEV IN FALZIFIKATORJA KOLKOV.

Sokrivci med organi varnostne straže. Maribor, 11. aprila 1924. Trih policijskega šefa g. Krševana je izborni uspel. V spominu je še naše poročilo o zasleditvi »tovarnarja« kolekov, bivšega mariborskega nemškega tiskarja Rabitscha v Gradcu. Takrat je g. policijski šef Krševan izrazil željo, naj pustimo glavnega faktorja pri razpečevanju kolekov iz Avstrije v Maribor. Josipa Dobrovnik »iz strahu pred Rabitschevo aretacijo roki pravice pravočasno odkuriti« — kamor hočemo, le ne k nam... Tako smo ga poslali v poročilo na Č. Č. Dubrovnik nam je bil silno hvaležen za to našo uslugo. Čuteč se varnega, jo je na mesto na Č. Č. odkuril naravnost v Maribor. Prebrisan glava! In tu pred očmi tistih, ki ga z velikim trudom zamaš izčelo — ker je »gospod« imel skoro vsak dan drugo ime — je mirno razpečeval falzificirane koleke dalje. Tako je prišel v nako trafiko na Aleksandrovi cesti, se izdal za uradnika okrajnega glavarstva iz Celja, ki je premeščen v Maribor, trenutno slučajno brez denarja, zato pa ima koleke. Kdo bi naj takemu gospodu ne verjel? Dobil je poleg cigaret še denarja. Trafikantini se je šele pozneje zdelo ta kupčija sumljiva in je prijavila dogodek. Po opisu so takoj mislili na Dobrovnik, ki je med tem še dalje razpečeval falzifikate.

Pa zviti tiček se je vjel pri svoji glavni obrti — tihotapstvu iz Avstrije. Že dve leti je na delo organizirana banda, ki se pri vtihotapstvu saharina, vžigalic in raznega blaga iz Avstrije spretno poslužuje zlasti tovornih vlakov, iz katerih člani te družbe mečejo na progi pri Pesniškem predoru zavoje na tla, kjer jih pobirajo tiči mariborskega gnezda ozir. Lajtersperga, ker skrbe za nadaljnjo razpečevanje. Roki pravice se je sicer posrečilo tu pa tam katera ga teh tičev vjeti, a glavno gnezdo je ostalo nerazkrito. Družba je namreč tako organizirana, da drug drugega poznajo pod rugim imenom in da se tudi v nevarnosti ne izdajajo. Oblast je imela sum na gotovo hišo v Lajterspergu. Ena teh hiš je tudi štev. 290. Ob 3. zjutraj se je napotila policija v spremstvu orožništva iskat gnezdo pravega tička. In res, našla ga je v hlevu v koruzni slami skritega — Dobrovnik samega. Pa ne samega, tudi tri zavoje s koleki: v enem 5000 po 10 Din, v drugem 500 po 5 Din. Na tretjem zavoji pa je bil napis, ki je razkril skrivnost, kjer bi se je smelo najmanj pričakovati — pri policiji v Ptuj. Ko je g. Krševan to ime čital, si je nehoti predočil, da je Dobrovnik, ki je sicer doma v Mozirju, s svojo rodbino stanoval v Ptuj in da se tam pri policiji nahaja nek organ s tem imenom. Da se žal ni motil, to je osebno ugotovil še tisti dan. Dotični policijski organ je izdajal potne liste ter od strank zahteval nakup svojih falzificiranih kolekov. Ugotovil se je nadalje še drug tak slučaj, da je bil s tihotapci v zvezi tudi neki orožnik, ki je svojčas služil v Rušah, pozneje v Št. Ilju. Pri tej priliki se je ugotovilo, da je ravno ta banda tudi v zvezi

z falzifikati monopolnih trakov ter se z drugimi zanimivejšimi falzifikati, kar pa pride še le na dan. S tem v zvezi so v Ljubljani aretirali tudi še dolgo zasledovanega bivšega trgovca v Murski Soboti Petra Nemca, nadalje radi vroma kaznovanega Joža Podplatnika iz Velike Nedelje, ter vinčarja Franceta Lukasa iz Lajtersperga. Vseh je dosedaj aretiranih 11 oseb, druge še sledi. Naši policijski se je nadalje posrečilo med tem izslediti v Avstriji tudi tveško, ki je dajala papir in na drugem mestu tudi ključke za koleke ter dotičnega risarja. Rizba se je neročala po posamnih delih na videz za neko reklamo in tako prebrisan, da dotični risar sam ni slutil kakšno delo opravlja.

Tako je policija po velikem naporu državi prihranila milijonsko nadaljno škodo. Ugotovljeno je, da je bilo izdelanih 100.000 kolekov po 10 Din in 30.000 po 5 dinarjev. Od teh se je sedaj izsledilo že 30.000 falzifikatov po 10 Din. in 10.000 po 5 dinarjev.

— KINO TIVOLI predvaja še jutri v nedeljo film, naslovljen »Tiger cirka« Farinca, ki se odlikuje po lepo zapleteni vsebini kriminalističnega značaja, kjer pa ne nastopajo nikaki duhoviti in iznajdljivi detektivji. Dejanje se vrši lepo naravnim potom, vzbuja v gledalcu napeto pozornost in kulminuje v prizoru, ko stopa mlado, slepo dekletce po manej proti krasnemu bengalskemu tigru. V splošni paniki vse beži, a ljubeča mati reši dete preteče opasnosti. V glavni vlogi iz filma »Dama v sivem« znana Helena Makovska.

— Lahko naznanje k prehlajenju. Prevelika občutljivost? Boletine olajšuje in naredi tlo odprno masiranje in umivanje s pravim Fellerjevim Elzafluidom! Veliko močnejši, izdatnejši in boljše kakor francosko žganje. Kot kosmetikum že 25 let priljubljen za negovanje zob, zobnega mesa, ust in kože na glavi! S pakovanjem in poštno 3 dvofolne ali 1 špecialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvofolnih ali 12 špecialnih steklenic 214 dinarjev in 10% doplatka razpošilja: »Kernar EUGEN V. FEL-LER, STURICA DONJA, Elzafluid št. 238.

— Opozorilo na ogas o nadaljevanju prodaje konj. mase v Ljubljani, Mestni trg. št. 25. I. nadst.

— Razstavljene velikonočne slike in razvednice ima Velikan Bešter, atelje »Helios« v Ljubljani, Aleksandrova c. št. 5.

— Vremenska napoved. Dunaj, 11. aprila. Uradna vremenska napoved za 12. t. m.: hladno, večinoma trajno megleno vreme, mestoma padavine.

Društveno vesti.

— Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani ponovno opozarja na redno letno skupščino, ki bo 13. aprila, to je cvetno nedeljo popoldne ob 15. v dvorani »Narodnega doma«.

— Veliko javno tombolo priredi dne 27. aprila društvo nižjih poštinih in brzojavnih uslužbencev ob 3. uri pop. na Kongresnem trgu. Tombola so sledeče: 1. moška zlata ura z verzičjo, 2. sobna oprava, 3. šivalni stroj, 4. moško kolo, 5. sukno za 2 moški obleki in ženski čevlji, 6. vozček, obložen z jedilni, 7. kuhinjska garnitura iz medenine, poleg tega še mnogo kvatern in činkvinov. Dobitki bodo razstavljeni ob 15. t. m. dalje v trgovinah Gričar in Mejač, Selenburgova ulica in »Elite«, Preš. ulica. Karte po 3 Din prodajajo vsi pismonoši v Ljubljani, Šiški, Mostah, Viču in trafikah. Ta dan pustite vse zabave in se udeležite tombola, da odpomorete bolnim iz težkega položaja. — Odbor.

— Napredno gospodarsko in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo priredi dne 15. t. m. ob pol 20. zvečer v Šoli na Prulah javno predavanje o jetiki. Predava g. dr. Tone Jamar.

— Družba sv. Cirila in Metoda je prejela od ženske Šentpeterske podružnice v Ljubljani znesek Din 5000, katerega je naklonila na obnem zboru kmetstva posojilnica ljubljanske okolice. Za velikodušni kulturni dar izreka družbino vodstvo Kmetksi posojilnici kar najiskrenejšo zahvalo. V težkih časih, ko se bori družba za prosep kulture med našim narodom imamo globoko željo, da bi bil omenjeni dar v vzgled in spodbudo vsem drugim denarnim zavodom in premožnim slojem. Na obnem zboru moške in ženske šentpeterske C. M. podružnice v Ljubljani je nabrala za družbo ženska podružnica znesek 680 Din in 5000 aK. Vsem cenjenim darovalcem iskrena hvala!

— Češkoslov. Obec v Ljubljani. V soboto 12. tm. večer, v rest. Nar. domu lounčimo so s odhazejčim členom P. V. Macháčem. Prosimo P. T. členy, by naše kampošobnosti prátelské večírky v hojněšipčotnosti navštěvovali. V neděli 13. tm. v 18. hod. loutkové divadlo-Kašpárek hledá princeznu.

— Predavanje v društvu »Soča« v Ljubljani. Danes v soboto 12. t. m. predava v sa'onu pri »Levu« g. dr. Fran Čadež, profesor na realki v Ljubljani, in sicer »o skrivnostih elektrike«. Po predavanju prost zabava, pri kateri sodeluje iz prijaznosti orkester Sokola I. Začetek točno ob 20.30. Vabljeni vsi. — Vstop prost.

Inserirajte v »Slov. Narodu«!

Nainovejša poročila.

ZADNI TRENOTKI NARODNE SKUPŠČINE.

— Beograd, 12. aprila. (Izv.) Atmosfera v parlamentu je na zunaj mirna, občutiti pa je dih zadnjih momentov narodne skupščine. Vsi poslanci marljivo pospravljajo svoje stvari in urejajo odhod. Klubi so danes dopolne določevali vse podrobnosti za agitacijo med narodom in dajali navodila, kako je treba narod pripraviti na volitve.

Načelniki opozicijskega bloka so se danes dopoldne sestali na kratko konferenco, v kateri so stilizirali izjavo bloka proti skupščinskemu predsedniku. Resolucija danes popoldne objavijo. Resolucija obsoja postopanje predsednika skupščine med časom parlamentarne krize, spominja njegove izjave, ko je opoziciji zatiral, da bo interveniral v korist parlamentarizmu. Resolucija se izroči kralju, ministrskemu predsedniku in predsedstvu skupščine.

Blok je dalje določeval nadaljnjo takšno za časa velikonočnih počitnic, o medsebojnem kontaktu, vsled česar ima nekaj posancev ostati v Beogradu, kakor tudi o skupni agitaciji proti vladi.

Demokratski klub je danes dopoldne imel kratko sejo, na kateri je bilo sklenjeno, da demokratije v Srbiji ne izvajajo nikake intenzivnejše agitacije, ker so prepričani, da stoji volilci na njih strani. Razmotrivalo se je dalje vprašanje boljše organizacije demokratskega tiska ter je bilo sklenjeno, da se ima ustanoviti nov list. Nocoj odpotujejo na agitacijo v Vojvodino dr. Ivan Ribar, dr. Angelinović in Dukanač.

Klub Radičevih poslancev je na dopoldanski seji sklenil, da imajo vsi poslanci odpotovati domov ter pričeti med prazniki življeno agitacijo med narodom, kakor tudi obnem pripraviti narod na volitve. Radičevi poslanci odpotujejo nocoj domov. V Beogradu ostanejo samo trije radijski kontakti z blokom.

Posvetovanja sta dalje imela tudi klerikalni in muslimanski klub. Klerikalci nocoj odpotujejo v Ljubljano.

Splošna slika v parlamentu je: Mir. Poslanci zapuščajo skupščino in jutri skoraj ne bo več nobenega v Beogradu.

POSKUŠEN ATENTAT NA GRŠKEGA MINISTRKEGA PREDSEDNIKA.

— Atene, 12. aprila. (Izv.) Ekspresni vlak Solun-Atene so neznani razbojniki

na konjih ustavili pri Daksiri v bližini Larisse ter popolnoma oropali vse potnike. Med potniki sta se nahajala tudi minister javne varnosti in generalni komisar za Makedonijo. Ker se je takoj za ekspresom vozil v drugem vlaku ministrski predsednik Papanastaziu, pripominja in ugotavlja vladino časopisje, da je bil od strani rojalistov organiziran atentat na ministrskega predsednika, ki se je slučajno pone srečal, ker so napadalci računali, da se bo Papanastaziu vozil iz Soluna v ekspresnem vlaku. Nad gotovimi kraji v Larisi in drugod je proglašeno obsedno stanje.

— Beograd, 12. aprila. (Izv.) Iz Aten poročajo: Oborožena četa na konjih je napadla pri Larisi brzovlak ter vse potnike oropala. V Tesaliji je zavladalo veliko vznemirjenje. Ta napad je v tesni zvezi z akcijo rojalistov, ki hočejo potom terorja prepričati plebsitci, ker so prepričani, da pri glasovanju o republiki ali monarhiji propadejo. V Navpliji so rojalisti napadli republikance. Vlada je odredila obsedno stanje v krajih, kjer prevladujejo rojalisti.

Borzna poročila.

Zagrebska borza.

Dne 12. aprila. Prosti promet. Curib 1422 bl. Pariz 480 den. Dunaj 0.1140-0.1142, Trst 3.57 den., London 351.50 do 351.75, Praga 2.41 bl.

INOZEMSKA BORZE.

— Curib, 12. aprila. Današnja borza: Beograd 7.10 ar. tečaj, Praga 16.90 bl., Dunaj 0.00806 bl., Newyork 5.70 bl., London 24.72 bl., Pariz 24.20 bl., Milan 25.25 den., Berlin 1.26 den., Amsterdam 212.50 blago.

— Trst, 12. aprila. Današnja predhorza: Beograd 28-28.10, London 98.10-98.25, Pariz 135.25-136.25, Newyork 22.50-22.65, Curib 317.50-322.50, Praga 66.75-67.25.

— Dunaj, 11. aprila. Devizje Beograd 876-880, London 307.700-308.800, Milan 3119-3131, Newyork 70.935-71.185, Pariz 4217-4322, Praga 2110-2120, Curib 12.465-12.515.

Valute: dolar 70.560-70.960, dinar 873-879, ilira 3130-3150, češka krona 2092-2108.

— Uprava našega lista je prejela za: Ciril Metodovo družbo, tu, znesek Din 471 od ženske podružnice CDM v Krškem, nabranih na prijateljskem setanku Ciril Metodarjev pri g. Jermanu v Krškem.

Poslano.

V »Slovenskem Narodu« od 3. aprila t. l. je izšla notica pod naslovom »Opozorilo tistim, ki prodajajo les v Italijo«. V tej notici se med drugim trdi, da »se je pod imenom lesne tvrdke Carlo Malalan, Opčine-Trst zbrala družba dvomljivih eksistenc, ki vseprek po Sloveniji kupuje les«. Dalje se trdi, da se les dobavlja, a ko pride čas plačila, da je les že zdavnaj prodan in odpeljan, kar ga je v zalogi, pa da je last tretjih oseb. Vse to se spravlja v zvezi z nekim slučajem, ko se je morala pred kakim tednom vršiti v lesnih skladiščih pod Škedenjem pri Trstu javna dražba lesne zaloge, a da se je neposredno pred začetkom prodaje izkazalo, da les ni last dotične tvrdke ter da se je morala zato prodaja vstaviti in vsled tega da je jugoslovenski prodajalec mnogo izgubil. Končno se v članku govori o »tržaškem pridanju«, ki da razmetava denar po zabaviščih in se krohota neumnosti »ščavov«, ki mu polnijo žepe.

Ker se v omenjeni notici omenja tudi tvrdka Giulio Minzi, je ta v »Slovenskem Narodu« od 6. t. m. priobčila v svojo obrambo neko »poslano«, v katerem se tudi govori »o tvrdki Carlo Malalan, Opčine-Trst, ki izvalja na goljufiv način les od producentov v Jugoslaviji«.

Z ozirom na to izjavljam podotani, da jaz nisem nikaka lesna tvrdka, ker z lesom sploh ne delujem. Jaz sem trgovec, a brez »družbe dvomljivih eksistenc«, ker sploh nisem v družbi z nikomur, temveč trgujem sam pod lastno odgovornostjo in pod svojimi lastnimi poštenimi imenom: »Karel Malalan«. Ono družbo torej, o kateri brezimni dopisnik trdi, da — morda celo pod mojim imenom — kupuje les vseprek po Sloveniji, treba iskati izven moje osebe. Cel čas po volni za svoj račun nisem kupil v Jugoslaviji niti enega polena. Posredoval sem pač pri nakupu za svojega brata Rudolfa, trgovca z lesom, toda vse fakture so bile vedno najtočneje plačane, kar se lahko vsak hbi dokáže.

V slučaju, omenjenem v zgoraj označenem dopisu, ko se je ugotovilo, da les pod Škedenjem ni bil last obvezane tvrdke, ampak moja, izjavljam, da je ta ugotovitev odgovarjala resnici, ker sem jaz tvrdki, ki je ta les kupila, posodil denar za nakup, s pridržkom, da les ostane moja last, dokler moje posojilo ne bode vrnjeno. Moje lastninsko pravo do tega lesa pa ni bilo ugotovljeno šele pri nameravani dražbi, ampak že takoj ob izvršitvi rubeža, kar se je zgodilo nad pol leta prej. V ostalem se je bila jugoslovenska tvrdka, ki je dobavila ta les, poravnala s tržaško tvrdko, ki

ga je bila sprejela, radi dolžnega zneska in ta znesek je bil dobavitelji tudi izplačan, dalj časa pred prijavo notice v »Slovenskem Narodu«.

Protestiram, da dopisniki, ki nimalo poguma s svojim imenom prevzeti odgovornost za svoje pisarje, blatijo moje pošteno ime in ga omenjajo istočasno z izrazi »tržaški pridanje« in »tržaški slepars«. Moje ime, kot trgovca, uživa najboljši sloves, kar bo na vprašanje lahko potrdila vsaka tržaška banka, zlasti pa naši denarni zavodi, kojih nekateri me počaščajo s prav posebnim zaupanjem.

Zelo neresno početje je, govoriti v zvezi z mojo osebo, o človeku, ki razmetava denar po zabaviščih, kar vsi, ki me poznajo, znajo, da nič bolj ne sovražim, nego tako zapravljjanje. Posebno pa me je užalostilo, da se v zvezi z menoj govori o ljudih, »ki se krohotajo neumnosti ščavov«, ki jim polnijo žepe. Ugotavljam samo, da sem zaveden Slovenec ter da sem bil kot tak izbran pred vojno od našega naroda v občinski svet in deželni zbor tržaški.

Ta dejstva moram javno pribiti, ker mi je vsled anonimnosti uvodoma označenega dopisa vzeta možnost, da si preskrbim zadostneje drugim potom.

Opčine-Trst, dne 8. aprila 1924. Karel Malalan.

POSLANO.

Poslano podpisanege o krivih obdolžitvah glede volitev v mariborski gostilničarski zdruzi.

Podpisani Franc Zemljčič, lastnik gostilne pri »Črnem orlu«, podajam z ozirom na napad v »Orjuni« št. 14 in drugih časopisih, ter z ozirom na agitacijo, ki se vodi proti meni iz konkurenčnih razlogov, sledeče pojasnilo.

Ni res, da bi jaz prišel v Maribor iz Gradca, tudi ni res, da bi imel tam v našem Ornjemv gostilno. Imam pač hišo v Gradcu, kakor jih ima mnogo Slovencev, ki vajojo za odlične rodoljube. Jaz sam pa nisem v Gradcu nikdar bival, marveč sem bil vedno na svojem domu na Murščaku, kjer imam še danes posestvo.

Z ogorčenjem zavračam odtok nemškutarstva. Bil sem že pred vojno delaven v slovensko-naprednem smislu in sicer tako, da so me izbruhu vojne hoteli aretirati, pa sem bil k sreči že na bojišču.

Toda tudi tam so me kot političnega osumljenca zasledovali in so me vojna sodišča zasliševala.

Ni res, da bi bil volil v odbor gostilničarske združbe nemško listo. Volil sem slovensko listo in sem le ena od mnogih. Valjka zapisal g. Kleščič. O. Kleščič je bil par mesecev porej, pri nadomestni volitvi po umrlem Roschanzu, kandidat Slovencev. To vse se lahko dožene iz volilnih aktov.

Od takovane slovenske strani pa se nikomur ni vredno zdelo, da bi mi položaj poslušal in je tedaj razumljivo, da nisem dal glasu g. Valjaku, kateri proti meni nastopa.

Zalostno je, da se pri nas v konkurenčnih sporih izrablja narodnostni moment. To pojasnilo podajam enkrat za vselej in ostajam tudi za naprej, kar sem vedno bil — slovenski demokrat.

Maribor, dne 10. aprila 1924. FRANC ZEMLJČIČ. Za ta apis uredništvo ne odgovarja!

JACKIE COOGAN 8 letni ljubljeneec Amerike in Evrope
nastopa od nedelje 13. — srede 16. t. m. v krasni in zanimivi drami
Predstave ob pol 11., 3., pol 5., 6., četrti na 8., 9. uri.
Kino Ljubljanski dvor

Dr. Aleksandar del. Licht, Zagreb,
Zrinjski trg 14. 244

Za piruhe so izšle v zalogi
Ruski tisk d. z. o. z. Krško
krasne razglednice „VESELA ALELUJA“ in knjiga
„PRAVLJICA O CAREVIČU IVANU“ v trobarvnem
tisku.
Cena razglednic Din 1-50 Knjiga za otroke Din 15-
Dobite v vseh knjigarnah!

Globoko znižane cene:
V modni trgovini
Peter Šterk, Ljubljana
2549
Stari trg št. 18.
provrstno perilo za gospode, dame, dečke in otroke,
najmodernejše kravate, klobuki, cepice, nogavice,
rokavice, naramnice, dokolenice, police in razni
športni predmeti, dežniki, potrebščine za šolje,
damske jope, jumperji, jutranje obleke i. t. d.
Globoko znižane cene:

Stev. 47/O.D.D. 2504
Razpis prodaje hrastovega lesa
in drv.

Upravni odbor dr. Oražnovega dijaškega doma v
Ljubljani proda očetlarnim potom v „Petriovi šumi“ (v
Krakovem), ki leži poleg državne ceste v Kostanjevici
(Dolenjsko) loko posek:
a) 43.58 plm hrastovega lesa 20-30 cm v premeru
za tehnično porabo,
b) 471.11 plm hrastovega lesa nad 30 cm v premeru
za tehnično porabo,
c) 395 plm hrastovih neprebranih drv.
Na predpisanim vzorcu pisane, kolekovane in z
10%, vadijem opremljene ponudbe se morajo vložiti
do 29. aprila t. l. do 12. ure pri upravnem od-
boru dr. Oražnovega dijaškega doma v Ljubljani
(univerza).
Predpisani vzorci za ponudbe se dobivajo pri pod-
pisnem odboru; istotam so na vpogled interesentom
splošni prodajni pogoji.
Zapiski izmere hrastovih hlodov, kakor tudi splošni
prodajni pogoji so na vpogled pri računski upravi v
Kostanjevici (Dolenjsko).
Les in drva je možno na licu mesta ogledati.
Upravni odbor dr. Oražnovega dijaškega doma.
V Ljubljani, dne 6. aprila 1924.
Dr. Serke m. p., t. č. predsednik.

Idem za Ameriku?
Kakvo sjajno uredjenje za treća klasu ucićete na
državni brodovinska Sjednjenih Američkih Država
Bremen-New York ili čudotvorno ladji
„LEWATHAN“
o Southampton ili Cherbourg. Lepo, dobro provetreno
i udobno nameštene sobe sa dve, četiri i šest postelja,
velika društvena prostorija, nenadmašna kuhinja, mnogo-
brojna kupatila. Usluga kao u prvij klasi. Svako po-
podne i večer muzičko uživanje. Tražite - besplatno -
ilustrovan prospekt i raspored ladja.

UNITED STATES LINES
Bograd, Palata Beogradska Zastava, Preko Hotel Bristol;
Zagreb, Srednje Hrvatskih Seljačkih Zadruga, Mihana
vjeća ulica, Preko puta kolodvoru; Ljubljana, Brodarstvo
Sjednjenih Američkih Država, Danjanska cesta št. 29; Sarajevo,
Savaz Hrvatskih Seljačkih Zadruga sa Boma i Berzegovina,
Alexandrova ulica 52; Susak, Banka za Pomorstvo.

Javna zahvala.

O priliki moje 70-letnice se mi je poklonilo
in čestitalo toliko korporacij, društev in posa-
meznistva ter me porostilo s svojo navzočnostjo
toliko ljubljene naroda, da se ne morem pri-
merno zahvaliti vsakemu posebej.
Veže me posebna dolžnost, izrekat svojo
iskreno zahvalo žalskemu županu g. Vinku Vabiču,
duh. svetniku č. g. Antonu Veterniku in obd. sve-
tovalecu g. Francu Sušteršiču za osebnu pokloni-
tev, gasilski župi žalski za častno diplomu, za-
stopnici žalske mladine za podarjeno mi cvetje,
pevskemu zboru Dramatičnega društva v Zalcu
za lepo podoknico, tovarišem gasilcem in bratom
Sokolom za svečano bakljado, gospodom: Edvardu
Kukecu, dr. R. Bergmannu, Ivanu Vizovišku,
Leopoldu Tratniku, gospodini Jani Hodnikovi,
gosp. Rajku Vrečerju in Francu Robleku, ki so
se me spominjali v krasnih govorih. Zahvaljujem
se nadalje iskreno vsem, ki so mi ob tej priliki
brzojavim oziroma pismenim potom izrazili svoje
čestitke.

Izredno požrtvovalnost na prirejenem čast-
nem večeru pa je končno pokazal p. n. damski
odbor, v kojem se je zrcalila stara žalska go-
stoljubnost.
Bodl na tem mestu še enkrat izražena vsem
skupaj moja najtoplejša zahvala.
Bog z Vami!

Josip Sirca.

LOKOMOBILI
Lanz-Wolff Grad. god. 1914-22
HP HP HP Novi
10-15 75-85 200-300 40-65 HP
15-20 80-100 300-400 50-80
20-25 90-120 400-500 70-100
25-30 100-130 500-600 100-140
30-40 120-170 600-800 120-170
40-50 130-190 800-1000 130-180
50-60 150-200 1000-1200 150-200
60-70 170-230 1200-1500 200-300

Prvorazredno generalno poprav-
ljeni. Iskušani. Jednogiđnišnje tvor-
ničko jamstvo. Potpuna montaža.
Pogledajte naše stalno skladište

SIROVOULINI MOTORI
BENZIN MOTORI
Vse mlinске
stroje
prvorstne izvršitve, naprave
modernih mlinov
rekonstrukcija in
prezidave
že obstojećih mlinov po modernem
sistemu

silosi in tavanske
žitnice, naprave za
transport žita.
Velika zaloga v Zagrebu. Obisk
inženjera, projekti, prospekti in
katalogi brezplačno.
Točna dobava. Cene zmerne.
Transmisije Potpuna montaža

BRACA FISCHER d. d., ZAGREB
Pantovčak 5
A. E. G. kinostroji
najnovije
konstrukcije
so nepreko-
sljivi! Zahte-
vajte ponud-
be od glavne-
ga zastonstva

ORIENT-FILM d. d., Subotica.
Zaloga malih motorjev in
prvorstnih sodobno zani-
mivih filmov.

IV JAX in SIN
Ljubljana, Gosposvska 2.
Sivaini stroji
izborna konstrukcija
in elegantna izvršitve
iz tovarne v Linu
Ustanovljena 1. 1887
Vse vrste ponuje
brzoizpolnjen.
Potomstveni deli vseh
in sivainih strojev

10 letna garancija.
Pisalni stroji „ADLER“
Centiki zastonj in franko.
Kolesa iz prvih tovarn:
Dürkopp, Styria, Waffennrad.
Začasno znižane cene.

Zaklad
vse dobre gospodinjje je močno in lepo
perilo, kar pa je edino moće, ako kupite
BELO PLATNO
v veletrgovini R. STERMEČKI v CELJU,
kjer najdete velikansko zalogo in čudo-
vito nizke cene. Lastna manipulacija in
import. Trgovci engros cene.

CENIK ZASTONJ.

POSEST
Realitna pisarna, d. d. z. o. o. Ljubljana
naznanja
cenj. svojim naročnikom in p.
n. interesentom svojo
preselitev
iz doseđanih prostorov na
Poljanski cesti št. 12

na Sv. Petra
cesto št. 24
prilije, levo, nasproti hotela
Tratnik, kjer prične poslovati,
z dnem 14. aprila 1924, te se
priporoča:
za posredovanje pri nakupu,
prodaji in zamenjavi nepremi-
nin v tu in inozemstvu naj-
mih in oddajah stanovanj, tr-
govskih in obrtnih lokalov ter
najemih posojil itd.

Za o-
vse uprave
se prikaže
1 dan
plaćuje se
napred.

Stal. a listnica upravnistva
„Slov. Naroda“!

Jos. M. Jerle, Maribor: Z zrcalno indu-
strijo se je bavila „Kristal“ v Mariboru, ki je
imela na lanskem ljubljanskem velesejmu
krasno izložbo.

Frano R. v L. Specijalne parfumerije v
Ljubljani s. St. Stermoli, Pod Trančo, na-
pirmica „Uran“ na Mestnem trgu in Barti, Stri-
tarjeva ulica.

Anton L. Idrija: Zmenite se glede tega
s tovarno za loćenje kovin v Ljubljani, Jerne-
jeva ulica 231, (Spodnja Siška).

Ivan T. v Celju: Popolno reklamo za vse
časopise v Jugoslaviji Vam oskrbi Aloma
Company v Ljubljani, Kongresni trg 3 in
„Apolo“, Ljubljana, Stari trg 19.

Mimoda: Glede dobrih lovskih pušk se
gleda na P. K. Kaiser, puškar v Ljubljani,
Selenburgova ulica 6 in Sevniki Fran, puškar,
Židovska ulica 8.

Kurim
Halo!
Plaćam najbolje stare
obleke, perilo, čevlje, po-
hištvo itd. Dopisnica za-
dostuje: priđem na dom.
— A. Jurečič, Ljubljana,
Sv. Jakoba nabrežje 31.
2578

Prodaj
Proda se kotel
za kuhanje žganja. —
Naslov pove uprava „Slov.
Naroda“. 2559

Pisalni stroj
in pisarniška oprava na-
prodaj. — Naslov pove
uprava „Slov. Nar.“. 2564

Moško kolo
naprodaj. Ogleda se od
5. do 7. popoldne. — Po-
lianski nasip 40 (na dvo-
rišču). 2580

Jedilna miza.
veliko starinsko ogledalo
in jedilni servis — na-
prodaj. — Realitna cesta
št. 12. I. nadst. levo.
Na ogled popoldne. 2576

Već razlićnih
motorjev.
otroških vozićkov in dvo-
koles, razlićnih in novih
poceni narodaj. Ljub-
ljana, Karlovska cesta 4.

Frak,
popolnoma nerabljen, le-
po blago, svilnata podla-
ga — se prodaj. Ogleda
se pri: g. Ivan Slana, kro-
jač, Sv. Petra cesta 57.
2470

Wanderer-avto.
moderni opremljen, v
prvorstnem stanju — se
tudi na obroke prodaj. —
Posredovalcem provizija
— Naslov pove uprava
„Slov. Naroda“. 2508

**Kompletan noćni in en-
roćni**
šivaini stroji
ali samo glavaj — napro-
daj po zelo nizki ceni. —
Poizve se pri: Iv. An-
hammer, Kolodvorska uli-
ca št. 3. (dvorisće). 2414

Narodaj:
otroški vozićek, velika
lena slika, soba iz tera-
kote z vazo, štiri letniki
nemških ilustriranih čas-
opisov in deset starih
cinastih knoćnikov. —
„Rotofine, Šubićeva ulica
št. 3 (dvorisće). 2569

Narodaj
već dobro ohranjen hiš-
ne sobe in kuhinjske
oprave iz mećkovega lesa
po zelo nizki ceni. Event.
se oddajo tudi na zahte-
vo posameznik kosi. —
Naslov pove uprava „Slov.
Naroda“. 2541

Klavir „Mignon.“
dobro ohranjen, ameri-
kanska registrirna bla-
gajna in dve omari
(Schubladkasten) iz do-
be Marije Terezije in
Ludovika XIV. — na-
prodaj. — Naslov pove
uprava „Slovenskega
Naroda“. 2494

Išće se za takoj
zmoćan, samostojen —
vodja za visoko
gradbo, veziran v
gradbenih obraćunih, pro-
računih in v projektira-
nju. — Pismene ponudbe
z navedbo doseđane
uporabe (službe), cveni-
culum vitae ter plaćilnih
pogojev od samo jugo-
slovenskih gospodov. ve-
ćih slovenskega jezika v
dovoru in pisavi na na-
slov: „Stavbno podjetje,
Ljubljana, poštni predel
70c. 2512

MALI OGLASI

Cena malih oglasov
vsaka beseda
50 para. — Najmanjše
pa Din 5-

Radi preselitev!

Trgovina Marija Rogelj,
Ljubljana, Lingarjeva uli-
ca št. 4 v ljudno naznanja,
da radi preselitev proda-

ja po znatno znižanih ce-
nah zimsko blago pod
lastno ceno. — V zalogi
imam blago (štofi), caig,
šifon, kotenino, cefir,
oksford, cvilih za odeje
(kovtre), modroce, belo
in rjavo za rjuće, moško
in žensko perilo, kravate
in drobnarijo. — Nobe-
den naj ne zamudi! Samo
do 30. aprila! 2370

Znižane cene za
otroške vozićke.
Novi modeli Poslužujte
se izdelkov domaće to-
varne otroških vozićkov
in dvokoles — „Tribuna“
F. B. L. Ljubljana, Kar-
lovska cesta št. 4. — Isto-
tam se dobijo po znižani
ceni nova dvokolesa, ma-
li pomoćni motorćki, ši-
valni stroji in pneumatici,
ka ter se sprejemajo v
popolno opravo za ema-
liranje z ognjenim po-
nikljanjem dvokolesa,
otroški vozićki, šivaini in
razni drugi stroji. Proda-
ja se tudi na obroke. —
Ceniki franko. 2217

Blagajničarka
za restavracijo se takoj
sprejme. — Naslov pove
uprava „Slov. Nar.“. 2506

Prodam
Proda se kotel
za kuhanje žganja. —
Naslov pove uprava „Slov.
Naroda“. 2559

Pisalni stroj
in pisarniška oprava na-
prodaj. — Naslov pove
uprava „Slov. Nar.“. 2564

Moško kolo
naprodaj. Ogleda se od
5. do 7. popoldne. — Po-
lianski nasip 40 (na dvo-
rišču). 2580

Jedilna miza.
veliko starinsko ogledalo
in jedilni servis — na-
prodaj. — Realitna cesta
št. 12. I. nadst. levo.
Na ogled popoldne. 2576

Već razlićnih
motorjev.
otroških vozićkov in dvo-
koles, razlićnih in novih
poceni narodaj. Ljub-
ljana, Karlovska cesta 4.

Frak,
popolnoma nerabljen, le-
po blago, svilnata podla-
ga — se prodaj. Ogleda
se pri: g. Ivan Slana, kro-
jač, Sv. Petra cesta 57.
2470

Wanderer-avto.
moderni opremljen, v
prvorstnem stanju — se
tudi na obroke prodaj. —
Posredovalcem provizija
— Naslov pove uprava
„Slov. Naroda“. 2508

**Kompletan noćni in en-
roćni**
šivaini stroji
ali samo glavaj — napro-
daj po zelo nizki ceni. —
Poizve se pri: Iv. An-
hammer, Kolodvorska uli-
ca št. 3. (dvorisće). 2414

Narodaj:
otroški vozićek, velika
lena slika, soba iz tera-
kote z vazo, štiri letniki
nemških ilustriranih čas-
opisov in deset starih
cinastih knoćnikov. —
„Rotofine, Šubićeva ulica
št. 3 (dvorisće). 2569

Narodaj
već dobro ohranjen hiš-
ne sobe in kuhinjske
oprave iz mećkovega lesa
po zelo nizki ceni. Event.
se oddajo tudi na zahte-
vo posameznik kosi. —
Naslov pove uprava „Slov.
Naroda“. 2541

Klavir „Mignon.“
dobro ohranjen, ameri-
kanska registrirna bla-
gajna in dve omari
(Schubladkasten) iz do-
be Marije Terezije in
Ludovika XIV. — na-
prodaj. — Naslov pove
uprava „Slovenskega
Naroda“. 2494

„Vijolica“
dvigni pismo v upravi
„Slov. Naroda“ — Od-
govor željno pričakuje —
Drago. 2536

Ženitna ponudba.
Vzel bi takoj po Ve-
liki noći devojko dobrih
staršev, ki bi si upala
živeti z menoj v lepi
slogi. Sem mirnega zna-
čaja in skromen ter le za
dom. — Resne ponudbe
pod „Miren dom/2535“
na upravo „Slov. Nar.“.

Dopisovanje.
Katera ljubezniva go-
spodićna bi dopisovala s
ćastnikom v dolgoćasni
garniziji? — Dopisovanje
naj bi obsegalo le resne,
življenske probleme. —
Dopise se prosijo pod „Go-
lobić, Niš, poste restan-
te“. 2537

Ženitna ponudba.
Vdova mirnega zna-
čaja, s kapitalom 18 ti-
soć, išće znanja z gos-
podom, kateri ima nekoliko
premoćenja, v svrhu že-
nitve. Prednost imajo
nižjega stanu od 40 do
50 let. — Donisi pod
„Vojna vdova/2571“ na
upravo „Slov. Nar.“. 2571

Stanovanja
Soba z dvema
posteljama
se odda za dobo šolske-
ga leta. — Naslov pove
uprava „Slov. Nar.“. 2579

Sobo,
snažno, separirano, išće
samski gospod. — Po-
nudbe pod „1. maj“ na
poštni predel 101. 2518

Na stanovanje
in dobro hrano se spre-
me takoj gospod — pri
Mariji Nežić, Gosposvska
ulica 3/II. 2567

Iščem manjšo
mesećno sobo
v blićini pošte ali sodi-
šća s souporabo kopalne
sobe. — Ponudbe pod
„Soba/2406“ na upravo
„Slov. Naroda“. 2523

Prazno ali meblo-
vano stanovanje
išće zakonski par. Na-
jemina posravnika stvar.
— Ponudbe pod „Miris-
stranka/2586“ na upravo
„Slov. Naroda“. 2508

Odda se takoj re-
meblovana soba
dotićnemu, ki plaća na-
jemnino za eno leto na-
pred. — Proda se tudi
moderizirana hiša z veli-
kim vrtom. — Ponudbe
pod „Ugodno/2573c“ na
upravo „Slov. Naroda“. 2523

Donisovanje
Ženitev!
Bogati inozemci in pre-
moćni nemški gospodje
išće srećne ženitve. Da-
mam, tudi brez premo-
ćenja, daie diskretni, ne-
mška poistniti. — Stahrev,
Berlin N 113, Stolpische
Strasse 48. 1230

Mladenić
se posestvom in kapita-
lom želi znanja z gospo-
dićno ali mlado vdovo,
katera poseduje posest-
vo. — Resni odgovor na
upravo „Slov. Naroda“
pod „Premoćen/2520c“. 2522

Donisovanje.
Tićica v samotji, za-
pušćenem gorskem koti-
ću, želi si razvedrila, pou-
ćnega berila! Kdor bi jo
poućeval in ji dopisoval,
naj se oglasi koj za pe-
rsenim boj — pod „Tićica-
Aneta, Gorski Kotar šte-
vilka peti 2534

Vila „Straža“
na Bledu

obstoćea iz 14 opreme-
ljenih sob, s krasnim
sadićnim parkom, je pod
ugodnimi pogoji — na-
prodaj, event. se za-
menja za posestovo ali
stavbni prostor v Ljuba-
ljani. Inventar je kom-
pletan za event. ustano-
vitev pensiona. — Lega
krasna, v središču Bleda;
vsi prostori takoj na
razpolago. — Donisi na
E. Navinšek, Ljubljana,
2272

Ravno
Ravnokar sem prejel
većjo množino raznih
vrtnic

iz svetovnoznane dreve-
nice Teschendorf — iz
Dresdena. — Dobijo se
vsak dan pri Ivan Bro-
celniku, Ljubljana, Veli-
ka Colnarska ulica št. 21.
2384

Vrtnice,
nizke, triletne cepljenke,
40 najlepših vrst, a 10
do 12 Din komadi, za ta-
kojšnje sadićve, nadalje
rdeće grozdice, bršljini
ter gladiole — nudi al.
obširnost v mestu in na
deželi — Anton Ferent
trgovski vrtnar, Ljublja-
na, Ambrožev trg 3. 2122

Najnovije modeli
otroških vozićkov
in dvokoles — najceneje
pri „Tribuna“, tovarna
dvokoles in otroških vo-
zićkov, Ljubljana, Kar-
lovska cesta št. 4. — Ce-
niki franko. — Spreje-
maj se tudi vsa ponra-
vila. 1093

Najcenejše
kuhinjsko posodo,
razna okovja, orodja,
tehnićne pile, žeblićke
in vse druge k tej stroki
snađajoće predmete do-
bite vedno pri trvdiki
Stanko Florjanćić, Ljuba-
ljana, Sv. Petra cesta 35.
— Oglejte si bogato za-
logo! 2542

Ugodna priloznost
za dame!
Radi selitve prodam tri
popolnoma nove kostu-
me, dve celotni obleki
(Mantelkleid), štiri krila,
pelerino in nekaj blaga
za ženske obleke. — Na
ogled v soboto popoldne
in nedeljo dopoldne pri
šivaili — hotel „Soća“,
Ljubljana, Sv. Petra ce-
sta. 2540

Novosti!
Amerikanske „Gladiola“
Kaktus Daltie ravnokar
došle iz Holandske. — V
zalogi imam visokodebel-
ne vrtnice najnovije-
še vrste, plezalko različne
barve, sadno in cvenilćno
grmovje: špargelno-
ve, sadike cvenilćne
in zelenjadi. — So
priporoćeni. Ivan Si-
mene, trgovski vrtnar,
Ljubljana, Gradisće 12.

Sadićari in vino-
gradniki pozor!
Ako bi šie niste nabavili
la modro galico, ki jo
garantirano 98 do 99 %,
nemške kakovosti, znane
ke Johannisthal, v egal-
ziranih sodih po 100, 250
in 300 kg — za ceno
Din 9.40 za kg franko
Ljubljana, storite to,
dokler traja zaloga. Plaćil-
jo takoj. Na zalogi pri
trvdiki Stanko Florjanćić,
Ljubljana, Sv. Petra ce-
sta 35. 2543

Kako?
lahko doblj službo, prodajaj ali
kupujaj z uspehom?
Le potem
malih oglasov
v „Slovenskem Narodu“.

Modni salon
M. SEDEJ-STRNAD
Ljubljana, Prešernova ulica 3.
priporoća
francoske in dunajske modele.
Prvorstno domaće delo. — Solidne cene. 2552

Modni salon Marija Götzl, Ljubljana

Kongresni trg št. 8.

Priznana najnižje cene!

Moda
opomladanskih klobukov
v največji izbiri in
najfiniši izvedbi.

LUTZ-OVE

naprave za destilacijo lesa

po lastnem preizkušenem sistemu (več naprav že v obratu)

Zajamčeno najvišja izraba!

OGLJE — KIS — TER.

Male naprave z letno produkcijo bukovega lesa od 2000 prostor. metrov naprej
zasigurajo že velik dobiček.

Strokovni proračun brezplačno, neobvezno.

Dopisi pod „LUTZ“ na upr. Slov. Naroda.

2800

Pri 10 do 20 procentnem popustu

velikonočna prodaja

pri A. Šinkovec nasl. K. Soss,

LJUBLJANA, Mestni trg št. 19.

Došle novosti:

Za dame: Svila za klobuke in obleke, modni trakovi, barvasi etamin in satini, svileni in volneni jumperji, bluže, rokavice, nogavice l. t. d. l. t. d. Za gospode: srajce zadnje novosti, kravate itd. Cene konkurenčne. — Razpošilja se po pošti.

Novost! Največja izbira
slovitih Tanzpaar-steznikov

samo pri

P. Magdić-Ljubljana

(nasproti glavne pošte)

Usaka moderna dama nosi danes Tanzpaar-steznik. ki napravi
tele vitke in postavne.

V zalogi vedno najpopolnejše fasoni.

Cena od 35.— do 480.— Din

Zaloga klavirjev in pianinov
najboljših tovarov Bösendorfer, Czapska,
Ehrbar, Höpfl, Schweighofer, Original
Stingl itd.

Tudi na obroke. Tudi na obroke.

Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana,
Hilšerova ulica številka 5.

:Obleke:

za gospode in dečke
kupiti najceneje pri
trgovci

Ložar & Bizjak

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 20

Obleke tudi po meri in
najnovejši modi

Naročajte Slovenski Narod!

POZOR! LE KRATEK ČAS! POZOR!

15—20%

popusta pri trdki

SNOJ & MODIC

manufakturna in modna trgovina
(Prešernova ulica št. 8)

vsled izstopa družabnika.

Nudi se občinstvu prilika do ugodnega nakupa
angleškega, najfinišnega, češkega
švicarskega, ali francoskega

dame in gospode ter
vse drugo pod manufakturno spadajoče blago.

Moško perilo

vsakovrstno, po znižani ceni
priporoča

Tovarna perila „TRIGLAV“

G. VOJSKA & DRUG

LJUBLJANA

Kolodvorska ulica 8, nasproti hotela Štrukelj

Oblastveno dovoljena

POPOLNA RAZPRODAJA

našega oddelka za pletenine, trikotaže, perilo

Dovoljujemo si cenjene odjemalce opozoriti, da se nahajajo
v zalogi še večje množine različnega blaga, kakor:

Za dame

perilo, bluže, predpasniki, nogavice in
rokavice.

Za gospode

triko perilo, sviterji, srajce, ovrtaški,
naramnice, nogavice, rokavice, gamaše
in dokolenice.

Za otroke

perilo, osobito znamke „Tetra“, pat.
nogavice, sviterji, čepice, idr. — Bri-
sače, različna galanterija in kosmetika.

Vse to blago prodajamo POD TRŽNIMI CENAMI
samo dotlej, dokler traja zaloga.

A. & E. SKABERNE, LJUBLJANA,
Mestni trg 10.

Največja izdelovalnica športnih čepic in krznarstvo
ELIGIJ EBER, LJUBLJANA
KONGRESNI TRG 7

Vse po primerno znižanih cenah!

Pri nizki ceni!

Ign. Žargi, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 3

Nudi cenjenim odjemalcem veliko izbira potrebštin
za krojače in šivilje. Velika izbira nogav, roka-
vic, triko perila in površnih ženskih volnenih jopic
ter razno možko, damsko in otroško perilo, svilene,
pletene samovoznice i. t. d.

Vse po primerno znižanih cenah!

PFAFF šivalni
stroji

med dobrimi najboljši!

15-letna garancija.

Solidne cene. Prodaja na obroke.

Dobe se pri le trdki

IGN. VOK,

Ljubljana, Sodna ulica 7.
Podružnica: Novo mesto.

Praške šunke

2488

prvovrstne kakor tudi vso ostalo mesnato blago ter izvrstne
klobasice po praškem načinu izdelane, se dobe pri:

Prvi bjelovarski tvornici suhomesnatoga blaga

Josipa Svobode sinovi d. d., Bjelovar (S.H.S.)

Razpošilja se v poštinih paketih in po železnici. — Zahtevajte cenik.

POPRAVAK

svih vrsti električnih mašina, transformatorov i
aparata preuzima uz jamstvo prvorazredne
stručne izvedbe

moderno uredjena radiona

Jugoslavenskog **SIEMENS** d. d. u Zagrebu

Uredi: Draškovićeva 23, Telefon 8-84, 28-82

Naslov za pošiljke: ZAGREB - SAVA, Industrijski kolosijek.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

ustanovljena 1900

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)

PODRUŽNICE:

Brezice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad,
Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Delniška glavnica Din 50.000.000—

Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

Poštni ček-račun Ljubljana 10509

Brzjav. naslov: Banka Ljubljana

Tel. šte. 261, 413, 502, 503, 504

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela

Nedeljsko pismo.

Dogodek cvetne nedelje radi po-
pablamo za dokaz o nestalnosti mas.
sta množica, ki je pozdravljala Krista,
prihajajočega v Jeruzalem na pripro-
tem osličku, s »Hosana sinu Davido-
vemu«, je kričala nekaj dni pozneje:
»Križaj ga, križaj ga!... Ta dogodek
se v življenju večkrat ponavlja in ga
čutimo tudi v našem sedanjem položaju.
Isti ljudje, ki so v letu 1918, klicali:
»Slava in živio!« Jugoslaviji, kriče danes:
»Križajte jo, razdelite jo!...« In
pravi nam evangelij, da tista masa v
Jeruzalemu tega ni delala sama od se-
be, ampak je bila nahujskana od pis-
marjev in farizejev. In zakaj so huijskali
pismarji in farizeji proti novemu prero-
ku? Zato, ker so se bali za svoj zaslu-
šek, za svojo politično in versko mo-
drost, skratka za svojo korist. In tudi
naš narod bi ne bil pred letom izbral 23
poslancev, ki naj bi delali proti državi,
in bi ne kričal danes proti njej, da ga ti
pismarji in farizeji niso našantali in
preklicali vse, kar so včasih govorili o
Jugoslaviji, ko so jo še slavili, ko je
vstajala iz strašnega trpljenja svetovne
vojne. Kajti takrat jim je kazalo tako
— zdaj jim kaže drugače. — Ko se je
Kristus bližal Jeruzalemu, je šla pred
njim vesela vest o novem preroču, ki
deli dobrote in milosti, ki ozdravlja
bolne in nasičuje lačne, ki skrbi za
uboge in oznanja novo kraljestvo na
zemlji. Vse to so že vedele mase in
zato so ga pozdravljale, pričakujoč od
njega vsega tega, kar je delil in obe-
ljal na svojih potih med ljudstvom. Pis-
marji in farizeji bi bili takrat zaman
nastopali proti njemu — ko pa ta ma-
sa tekom par dni, ki jih je preživel na
praznikih v Jeruzalemskem mestu, ni
videla čudežev in ni dobila vsega, kar
si je po raznih govoricah predstavljala,
ni bilo težko pismarjem in farizejem
načuvati jo proti novemu preroču, ki
je govoril samo — o bodočnosti, o
božjem kraljestvu, ki bo prišlo, ako se
bodo ljudje ljubili med seboj... Tako
je bilo tudi pri nas. Ko je prihajala Ju-
goslavija, smo bili lačni in žejni pravi-
ce, bili smo utrjeni od hoje in trplje-
nja in željni sreče in miru; in oznanjala
je nam veselo novo življenje, ki bo iz-
hajalo iz bratovske ljubezni: a mnogi ji
niso klicali »hosana« zaradi tega »bo-
žjega kraljestva«, o katerem je rekel
Krist, da je »v nas«, — ampak so ča-
kali čudežev in dobrot, mislili so, da
bo ta Jugoslavija vsipala v njih naroč-
je samo zlato in srebro in vse, kar si
bo kdo zaželel — in zato takrat pis-
marji in farizeji niso mogli nastopiti
proti njej; ko pa se vse to samo po sebi
ni izpolnilo — ni bilo težko pismarjem
in farizejem dvigniti iste mase proti njej,
kajti masa je pozabila, da vse dobro
izhaja iz dobrih del in da si morajo
ljudje sami ustvarjati božje kraljestvo
na zemlji. Narod sam bi se bil morebiti
zavedal, da ni mogoče takoj doživeti
vseh čudežev, toda to bi bilo nevarno
za pismarje in farizeje, zato so po-
vzdignili svoj glas in — masa je šla za
njimi

Rekli boste, gospodična, da zopet
pišem postno pridigo, meni pa se zdi
zelo primerno premišljati o tem v teh
postnih časih. Sploh se mi zdi verski
indiferentizem slabši od tistega pravega
krščanstva, ki so ga glasili vsi oni ve-
liki možje, ki so vsled tega prišli v na-
sprotnje s pismarji in farizeji. Naj ome-
nim samo Renaua in Tolstega. Renau-
ovo »Življenje Jezusovo« je gotovo ena
najlepših svetovnih knjig in šele iz tega
dela razumemo marsikaj, ker se nam
sicer zdi nejasno. Istotako Tolstega
»Stirje evangeliji« in vsa ista dela, ki
jih je ta veliki slovanski duh pisal na
podlagi svojega globokega pojmovanja

Kristovih besedi, nam razkrivajo naj-
lepšo stran onega idealizma, ki ga za-
man iščemo pri učenih bogoslovcih,
kjer je črka več vredna od duha. Rav-
nokat piše o tem tudi naš jugoslov-
ski filozof dr. Dvorniković v »Jugoslov.
Njivci«, kjer duhovito obravnava ta
vprašanja, ki jih je skušala moderna
veda po svoje razrešiti. Bilo bi želeli,
da bi se tudi pri nas bolj zanimali za ta
vprašanja — kajti ravno krščanstvo
varuje človeka pred klerikalizmom, ki
je pravi naslednik onega pismarskega
in farizejskega fanatizma, o katerem
govori evangelij. V zadnji številki piše
dr. Dvorniković ravno o prihodnosti v Je-
ruzalemu in dokazuje, da so poročila o
tem nekoliko pretirana — Markov
evangelij piše o tem precej skromno —
ker je prihajalo na praznike v Jeru-
zalemu mnogo ljudi od vseh strani in med
njimi razni proroki. Zato prihod enega
iz njih ni vzbujal take pozornosti, toda
apostoli so hoteli, da ga spoznajo vsi,
zato so šli pred njim in so ga pozdrav-
ljali: »Slava sinu Davidovemu!«. In
množica se je pridružila. Množica se
sploh rada pridruži, pogosto sama ne
ve, zakaj. Kadar pa se ji obeta korist,
takrat je navdušena. Tako je bilo tudi
pri nas. Apostoli so šli pred Jugosla-
vijo in množica se je pridružila. Pri Kri-
stu je bilo apostolov dvanajst in še med
temi je bil eden izdajalec; pri nas jih
je bilo več, kaj čuda, da je tudi več...
le povejmo na glas — izdajalec.

Tako praznujemo torej cvetno ne-
deljo in vstopamo v veliki teden. Po-
mlad še ni pogledala izza oblakov, ka-
kor da so nebesa žalostna nad vsem,
kar se godi po svetu. Vkljub temu se
bodo cerkve napolnile z zelenjem, bu-
tare z bršljanom in oljke bodo ozna-
njale prihod velikih praznikov. Bršljan
nas bo spomnil, da smo včasih s pono-
som nosili to znamenje naše bojevitosti
upanja in zmage. Pri oljkah pa se bomo
spomnili na Gregorčiča:

O, naj te oljke, kjer bi bile,
bi blagoslov in mir delile!

In spomnili se bomo, da smo dobili
večino teh oljk iz naših — neodrešenih
krajev. »Kolo jugoslovenskih sester« je
prav marljivo prodajalo te oljke in naše
gospodine so vkljub slabim časom no-
sile s trga s seboj oljčne vejice...
Meni se je zdela, da te oljčne vejice go-
vorile: prišle smo iz krajev trpljenja,
spomnite se nanje, naši so — in vsaj
zaradi njih sprejmite naš blagoslov in mir.

Prišle so k nam ob času, ko so se
vršile volitve in velika večina italia-
nskega naroda je šla za svojim diktator-
jem. Celo nekateri naši. Svetovni ča-
sopisje mnogo piše o tej zmagi. Tudi
nam da mnogo misli. Ne samo zaradi
onih, ki so ostali onstran naših seda-
njih mej, ampak kot resen pojav seda-
njih časov. Mussolini imponira Evropi.
Pridali so mu ponosen naslov triumfa-
tor. In zdi se, da bo Evropa posne-
mati njegov zgled. Narodi prihajajo do
prepričanja, da je boljši red in sila —
nego razni in slabost za vse! Tudi za
one, ki mislijo, da je to absolutizem,
kajti tudi socialne reforme bodo mogo-
če le v urejeni družbi. Tu se nekako
kaže pot bodočnosti. V praški »Narodni
misli« je napisal Rajko Djermanović
članek o novodobnem nacionizmu,
kakor ga baje pojmujejo Jugoslovenci.
Moderni nacionizem je — tako pravi
avtor — sinteza najboljših lastnosti ce-
lega naroda. Narod je za človeštvo to,
kar je za narod družina. »Le dobri dr-
žavljeni so dobri člani človeške druž-
be« — je rekel Roosevelt. Posamen
človek ima eksistenčni smisel samo v
toliko, v kolikor je koristen svojemu
narodu; vsak človek najde v svojem

narodu najboljšo podlago za svoj du-
ševni in gmojni razvoj. Narod pa ima
vrednost po tem, koliko prispeva k člo-
veški kulturi s svojimi posebnimi zmo-
žnostmi. Brez domovine bi ne bilo reda
v človeštvu, brez narodov bi ne bilo —
družbe narodov.

Deliti človeštvo horizontalno na
sloje in — na razrede — in ne vertikal-
no — po harmoniji — narodov — bi
bilo isto, kakor če bi razsekali živo bi-
je na posamezne dele, ki drug brez druge-
ga živeti ne morejo. Iz tega sledi tudi
solidarnost vseh vrst narodov, ki se kaže
v demokraciji na ta način, da vsi sloji
sodelujejo za skupno srečo vseh. Mau-
rice Barres je jako primerno označil
moderne nacionalizem z besedami: »Re-
šiti vsa vprašanja z ozirom na narod
in domovino.« Le tako se bodo rešila
vsa burna vprašanja sedanjosti, kate-
re princip je: Niti reakcije — niti revolu-
cije! Te smerice se kažejo v vsi se-
danji Evropi. Mi pa se razbijamo v ma-
lenkosti in ne mislimo na bodočnost.
Ni dvoma, da se okrep države okoli
nas po teh principih, mi pa ostanemo
oslabljeni vsled notranjih sporov, ki
jih rešujemo proti zahtevam zdravega
nacionalizma — državi in sebi na škodo.
Daleč smo že od pravega spozna-
nja in veliki teden trpljenja je pred na-
mi. Zato, ker nismo sprejeli naše cvet-
ne nedelje s pravim srcem in smo po-
stali žrtev huijskačev — pismarjev in
farizejev. Kajti novi evangelij je pome-
ni slovo od preteklosti in preročilo za
novo življenje bodočnosti...

Toda zdaj sem vas zopet zavedel
v politiko. Bila bi sreča za nas, ko bi
manj politizirali. Ko bi bolj iskali sreče,
ki je nam več nudi delo, kultura in
umetnost, nego tisti vsakdanji krič, ki
ubija naše najlepše misli. Par poštenih
ljudi bi vsi to politiko boljše opravilo,
nego tisoče kričaveč, ki samo ponav-
ljajo besede demagogov. Zaslepljenost
nahujskanih mas je spremljala na veliki
petek preroka ljubezni — na Golgato —

Toda mi upamo na pomlad. Vse
čaka nanjo. Vrtovi, njive in polja gr-
movje, drevesa in vse, kar raste, čaka
solnca. Takrat bo vse bolj jasno in ra-
dostno. Pozdravi!

Sava.

Glasovi z Dunaja.

Dr. Bauer o bodočnosti socializma. — Če-
ška opera na Dunaju. — Gledališče Jose-
fstadt. — Vrchlický v Volksoperi. — Državna
opera in Zec v Londonu. — Inozemski vi-
sokosloži.

Na Dunaju, 6. 4. 1923.

Dr. Oton Bauer je široko znan social-
istični pravik, politik, pisatelj, teoretik in
praktik. Po prevratu je bil prvi zunanji mi-
nister, ki je brez pomisleka priznal »Odhod
južnih Slovanov« za zastopnika države SHS
in vse likvidatorje, ki jih je odbor imeno-
val. — Lani je izdal znamenito knjigo o vo-
jni in njenih posledicah, pred kratkim pa bo-
roš »Boj za oblast« (»Der Kampf um die
Macht«), v kateri riše s smešnim potezami
nalogo socialne demokracije v bodočnosti.
»Kaj nam je storiti, da bi vzeli me-
ščanskim strankam moč v državi in tako
pridobili vladavino delavskim slojem?« — tako
vpraša v uvodu. In pogleda obrač v pretek-
lost, da bi išel za nje nauke za bodočnost.
Seza nazaj v leto 1848, ko je bila potlačena
revolucija in je zavladal zopet toliko huijski
absolutizem: cesar, general, birokracija. —
Po znanih porazih je moral absolutizem de-
liti vladno s fevdalci in veleburžoazijo. —
Ali poročila se je borba srednjih slojev
(nemški nacionalci in krščanski socialisti)
proti veleburžoaziji. Delavstvo je bilo še
pod vplivom meščanskih strank. — Ali pri-
šla je socialna demokracija, ki je prinesla
razredni boj.

Pogled v doseganje uspeha pa je dr.
Bauerja poučil, da za bodočnost ne zadošča
tako čisto razredno (delavsko) gibanje. Vidi,
da je mnogo delovnih ljudi, ki pa niso —

delavci, katere morajo torej pridobiti za se.
Pravi doslovno: »Moramo si pridobiti raz-
umnost, potrebujemo sodelovanje zdravni-
kov, inženjerjev, umetnikov, v prvi vrsti pa
— učiteljeve.

Zdi se, da prav sodi o uradništvu, da to
ni jednoten stan; med njimi je ravnotežje,
dvornih svetnikov itd., ki brutalno postopajo
s svojimi »podložniki«. Isto je pri obrtni-
kih in industrijalcih; so taki, ki imajo palače,
avte, mnogo delavcev in uradnikov, — in
zopet taki, ki morejo delati za velike zavo-
de in so isto tako izmoglavljeni, kakor de-
lavci. — Dalje so med posedujočimi vele-
poselniki in kajzarji. — In vse te male in
tlačene hoče Bauer pridobiti za boj proti ve-
lekapitalizmu. Postati moramo stranka vse-
ga — delovnega ljudstva.

Bauer hoče, da bi ta nova soc.-dem.
stranka, okrepčana z novimi prameni Inteli-
gence, obrtnišva in malega kmeta, izboje-
vala boj za vladno in moč v državi. Toda
noče krvave revolucije, ne nasilnih prevra-
tov, — zadoščaj glasovnicam ob volitvah.

Ako bo proletarijat znal porabiti svojo
moč, ki mu jo daje zakon, pa kmalu doživl-
mo, da buržoazija zakleše kakor Oddillon
Barrot leta 1848: »La légalité nous tue!«
(Pravica nas usmrti!)

Na to preide na moč strank v Avstriji
ob volitvah v jeseni in sklene, da jim je tre-
ba pridobiti le 200.000 krš. soc. volitev,
pa bodo soc. demokracije najmočnejša stran-
ka. Vse tri meščanske stranke so imele
601.688 glasov večine; ako jih od vseh teh
pridobijo 320.000, bodo imeli sami v parla-
mentu večino. — Stranka si mora pridobiti
vojsko, orožništvo, policijo, da to ne bo
proti njim, ko proglasijo socialističsko re-
publiko.

Dr. Bauer torej s tem zaključuje jedno
fazo soc. demokracije, t. j. čisto delavsko
stranko. On vidi, da so še druge mogoče
vrste delajočih slojev, ki sicer niso delavci,
ali po svojem stališču v človeški družbi spa-
dajo med proletarijat.

Dr. Bauer vidi in želi le dvoje velikih
strank: Krščansko-socialno in socia-no-de-
mokrsko, vse male stranke naj izginejo,
da bi ne bile morda ležice na tehničarji, kaj-
ti on upa na končno zmago in takrat bi po-
stali soc. demokracije gospodarji ne le na
Dunaju, marveč v vsi zvezni republiki Av-
strije.

* * *

Dunajski Čehi vzprizorijo 12. t. m. v
Theater an der Wien »Smetanovo« opero
»Hubička«. Nekaj malega pomoči dobe iz
bližnje Bratislave; od tam dobe tudi deko-
racije in kostume. Opero bo vodil skladatelj
O. Nedbal, sedanjí ravnatelj Narodnega
gledališča v Bratislavi. Pred kratkim se je
vrnil z gostovanjske turnee po Španiji,
kjer je doživel velike uspehe s svojim an-
sambлом. To bo že druga velika česka pri-
reditev v istem gledališču.

Poročal sem že, da je vzel znani ravnatelj
Reichard v zakup staro gledališče Jose-
fstadt. Čez zimo so to staro baroko iz 18.
stoletja popolnoma prenovili, da je danes
moderno gledališče. — Zvezano je z restav-
racijo »Zum weissen Hahn«. — V petek je
bila odprta predstava; igrali so staro
Goldonijev komedijo »Sluga dveh gospo-
dov«, sinoti pa Schillerjevo tragedijo »Ko-
hale und Liebe«. — Reinhardt je znal pri-
dobiti prvovrstne igralce.

V »Volksoperi« bodo predstavljali v
sredo Vrchlickyega »Naukray Pelopov«
(»Polos Brantwörung«); godbo je zložil
skladatelj Zdenko Fibich. Igro scenije pri-
znan umetnik Renato Moro, godbo pa bo
vodil kapelnik Leo Kraus. — Tako zmaguje
česka umetnost na Dunaju.

Državna opera dunajska bo vendarle
gostovala v Londonu. Angleški umetniki so
se upirali, kar so videli preveliko konku-
renco. Dolgo časa so se vršila ta pogajanja,
ki so končala v priroč Dunajčanom. — V
London pojde tudi naš izborni basist Nikola
Zec.

* * *

Na vseh dunajskih visokih šolah so
silno povisali vse pristojbine, za inozemce
se prav posebe. — Pred štiri leti so pla-
čevali inozemci smešno malo, vsled kratkih
valutnih razlik. Zdaj pa se je razmerje
obrnilo; domačini lože zmagujejo ta pla-
čila nego tuji. — Zdalj grozi inozemcem zo-
pet jako občutno povišanje vpisnin, kolegin
itd., tako da bi se tuji morali polagoma
Dunaja izogibati.

Zastopniki 26 inozemskih dijaških dru-
štev so priredili večer predpoldne v Volk-
halle protestno zborovanje. Poročevalce za
vse je bil Jugoslovian Živković, ki je na-
znan, da je nemška Studentenkammer od-
klonila podporo akciji inozemskih kolegov.
Tak sklep ni oportun, pravi, ker v sosednih
državah je tudi veliko nemških dijakov, ki
bodo trpeli vsled takega ravnanja na Du-
naju. Akcijski odbor zahteva, da se učnina
ne odmerja po razmerju državljanstva, ma-
več po gospodarskem položaju dijakov, to-
rež po kategorijah. Ako se to ne zgodi, bodo
dijaki prisiljeni, da trumoma zapuste Dunaj.
— Zastopniki nemškega svobodnomislečnega
in soc.-demokratičnega dijaštva so se izja-
vili za akcijo inozemskega dijaštva. Zasto-
pniki dijaške zbornice pa je izjavil, da — tuje
nimajo nikake pravice na kakšne izleme. —
Časopisje skoro brez izjeme so je izrekle
za zahteve inozemskega dijaštva.

Ta vprašanje je posebno važno za jugo-
slovensko dijaštvo, zakaj tu so razne visoke
šole, ki jih mi še nimamo, a Dunaj nam je
najbližji. X. A.

Zdravstvo.

Dr. Démetér Bleiweis-Trstenički:

O ANOMALIJAH SEKSUAL-
NEGA RAZPOLOŽENJA.

I.

V zadnjem času čitamo v veliko-
mestnih poročilih vedno česče o osebah
z neobičajnim seksualnim razpolože-
njem, zlasti s takozvano homoseksual-
nostjo, to je z razpoloženjem do oseb
enakega spola. Neveščji mislijo,
da so to vseprek nečistniki in pre-
sestniki, ki jih je treba strogo obsojati.
Kdor se je pa vgnobil v to, s človeškega
stališča tako važno in z bioloških in
dušeslovnih vidikov zanimivo vpraša-
nje, ve, da so to nesrečniki, ki so svo-
je razpoloženje prinesli kot dedščino na
svet. Po večini občutijo svoje stanje
kot zlo, proti kateremu se borijo in ki
ga skušajo prikriti.

Homoseksualnost opažamo tudi pri
živalih. Stara je kakor človeški rod.
Poznali so jo pri prvih narodih prav ta-
ko kakor jo poznamo danes. V ne-
katerih južnih in inzevenevropskih de-
želah, kjer ji ne pretijo dololoča kazen-
skega zakonika, se pojavlja precej očit-
no. Znano je, da so bili temu razpolože-
nju podvrženi tudi intelektualno in mo-
ralno visoko stoječe osebnosti, med nji-
mi umetnika Michelangelo in Le-
onardo da Vinci, ustanovitelj
umetnostne zgodovine starega veka
Winckelmann, pesnika Lord Byron
in Oskar Wilde. Ako postaja
jo slučaj homoseksualnosti bolj očitni
tudi v srednjeevropskih državah, kjer
viš nad njimi Damoklejev meč kazne-
skega zakonika, je to brezdvomno pri-
pisovati dejstvu, da so zdravniki in psi-
honalitiški baš v zadnjih letih odkrili
nje vzroke in pokazali, da je homosek-
sualnost prirojeno zlo. Oni, ki so ji pod-
vrženi, imajo torej pravico do vse pri-
zanesljivosti, v kolikor ne ogrožajo jav-
ne morale. Vsled te ugotovitve se mno-
gi homoseksualni, ki bi sicer skrbno
prikrivali svoje razpoloženje, zaupljivo
obračajo do zdravnikov, iščeč če ne
druge saj psihične in moralne uče.

Da pripravimo pot pravilnemu in
pravičnemu presojanju, hočemo v na-
slednjem to kočljivo vprašanje razjas-
niti, v kolikor je pač v kratkem, po-
ljudnem članku mogoče. V to moramo
najprej izpregovoriti o splošni diferen-
cijaciji sploh, na to pa o nastanku ta-
kozvanih dvospolnih ali hermafroditov,
kar nam bo bistveno olajšalo razume-
vanje stvari.

Človeški zarodek je od pričetka
dvospolno zasnovan. Celo odrasli, po-
vsem normalno razviti človek ima go-
tovo spolne organe drugega spola v

Fr. Z.:

O avtonomiji, o morilcih in o
novinarstvu.

Kar se tiče avtonomije, mislim da
bo treba postopati korak za korakom.
Tako se mi zdi, da bi jo najprej in naj-
lažje dosegli na polju umorov in vlo-
mov. Beograd ni nepristopen in če naši
ljudje vstopijo v vlado, se bo vdal, da
svoje umore in vlome odslej upravlja-
mo sami in tudi sami uživamo njih plo-
dove in da jih ne bo deležna država,
kolikor je je preko Sotle. Na tem kon-
cu bi morali poslanci zgrabiti stvar, pa
bi šla.

In so razmere res take, da je
skrajni čas, da se stvar uredi ali z av-
tonomijo ali kakorkoli.

Kakor se dandanes vedejo n. pr.
morilci, to res ni lepo!

Ne rečem, da niso svojčas tudi ta-
jili tako-le od kraja in zaradi lepšega.
To nič ne dé, to je naravno, tega ni za-
meriti. Človek v hitrici stori, kar je na-
meril, potem pa se mu vzbujajo pomis-
leki, ali ne bo vendarle igral lepše fi-
gure, če bo rekel, da ni storil; kajti so
razni oziri in bi mu lahko kdo zameril,
kar je storil, in bi ga po strani gledali
v boljši družbi.

Toda čim ga imajo in je že v varni
celici in brez stikov z zunanijm sve-

tom in brez družabnih obveznosti, tedaj
ni več prostora in pouda za pomisle-
ke in ozire in če pride potem slavna
oblast in ga blagohotno in očetovsko
opomni, naj prizna in z odkritim pri-
znanjem ustreže nestrni množici čita-
jočega občinstva, hkratu pa sebi olajša
vest in oblasti delo, — tedaj gre dostoj-
ni morilec in stori tako in si zagotovi
v javnosti in v letopisih oblasti časten
spomin!

Tako je bilo njega dni in je živel
n. pr. tam pri Ptujju reven, toda vrl
čevljari: ko mu je oblast živo očitala,
da je zaklal svojo rodno hčer in jo do
golih kosti sežgal v peč, je razumel v
svojem priprostem srcu, kaj se spodo-
bi, in je priznal, da je to storil, in mu je
bilo iskreno žal, ko se je potem hčerka
živa in nesečgana vrnila od tete na Hr-
vatskem in s svojim nepreudarnim po-
vratkom zmešala oblast štrno. Kako
se je opravičeval čevljari, ta poštna
štajerska duša, da se mu je hčerka vr-
nila brez dovoljenja in brez vprašanja
in naj mu ne zamerijo, ampak da mu je
ta otrok že od nekdaj delal škandale!

S takimi možmi smo se lahko po-
stavljali in je Evropa resnično gledala
na nas z zavistjo.

Kakršni so pa sedaj, s takimi sploh
ni mogoče složni in sporazumno delo.

Oblast se trudi, oblast moža prime,
ga pripravi in vse je v redu, le dokaza bi

bilo še treba — in pravi oblast: »Brate,
tako je in tako, mi smo storili svoje,
stori še ti svoje in priznaj, ne gre dru-
gače, potrebno je zaradi porotnikov in
zakonov in sploh!« Mož pa trdnostno:
»Nak in nak!« Kako naj oblast potem
z veseljem posluje in jo je le obudo-
vati, da dela kratkotalno ne vrže iz rok
in reče: »Pa se sami komandirajte, ka-
kor se hočete!« pa bi imeli morilci in
vlomilci vrata!

Tudi to je zelo obžalovati, da se
sedaj vrše umori kar tako in brez sle-
hernih najpriprostejših formalnosti:
brez prič, brez indicij, brez vsega! Res
je, notarji so dragi in ni, da bi se zahte-
valo, da mora vsakemu brez izjeme
prisostvovati zaprisežen notar; tudi pri-
če se ne dobe zmeraj lahko, ker ne lju-
bijo sitnosti in potov.

Toda v starih časih je morilec vsaj
kako pismo pisal poprej svoji žrtvi: ta-
ko in tako in da mu srce ne da druga-
če in da bo storil to in to, — in so po-
tem našli pismo in je bilo dober in ve-
ljaven dokaz zoper njega. Ali pa so mu
naleteli v žepu na revolver in je bila
ena cev izstreljena in se je baš tej ce-
vi za las natanko prilegala krogla, ki so jo
zdravniki izpili iz žrtvi iz globine
srca. Ali pa je skril svoj plen doma med
suho meso in ga je tam izvolal policijski
pes Karo.

Zdalj pa nič vsega tega! Le umor je
taka in morilec! A pred dejanjem nič

in po dejanju nič, kakor da je morilec
padel iz jasnega neba ali da mu je vsaj
revolver nenadoma iz neba padel v
pest; in potem, ko je bila reč oprav-
ljena, da je revolver zopet izgubil v ne-
beške višave in z njim vred tudi plen
in nemara še zavest dejanja in spomin
na dejanje — ne, tega ni odobravati!

Vendar ne bi bilo prav, ako bi se
odgovornost za ves sedanjí nered na-
prtila kratkotalno storilcu in le storilcu.
Nered je tudi drugod.

N. pr. pravilno je, da morilca pri-
ženo pred njegovo žrtev, — to je bilo
od nekdaj tako in ne kaže opuščati le-
pih starih in pomembnih običajev. Toda
je bila svojčas vsa ta reč lepo urejena.
Ko je morilec stopil pred žrtev, tisti hip
je pričela žrtvi točno in zanesljivo kr-
vave smrtna rana; okoli so stali biriči
in padarji in sodniki, vse je pretresla
groza in so rekli: »Aha!« in so to reč
zapisali in podpisali. Potem seveda
skrušeni morilec ni mogel drugače ne-
go se je zgrudil na kolena, dvignil roke
in prosil zamer.

Sedaj žrtve ne krvavé več! To je
jako žalosten znak časa. Ne za solzo
ne dajo od sebe krvi, kakor da jim
stvar nič ni mar! Ko so takšne, seveda
ne zaslužijo, da se oblast sploh še opi-
ra nanje in jim vodi storila pred nos.
Priatelj Pepe, ta, ki sedi v ured-
ništvu, je tudi ogorčen in je rekel, da je
nereda že dovolj in preveč. Pepe misli

da bi bilo stvari v neizrečno korist, če
bi oblast v obilnejši meri vpoštevala
novine in novinarje in jih pravočasno
in točno o vsem obveščala. — Za avto-
nomijo, je rekel, da ne bi bil, dokler se
di v tem uredništvu.

Pa se mi zdi, da tudi Pepetove be-
sede niso čisto brez. Zdi se mi, da bi se
res prihranilo obilo očitkov in pre-
rekanja, ako bi oblast v pravem času
obveščala novinarje. N. pr. o umorih!
Recimo tako, da bi lahko novinarji še
pred uradnim dejanjem intervjuvali
storilca kakor tudi žrtev. Naše novine
so na jako oddilni stopnji in se ne bi
ustrajale ne fotografiraj, ne specialnih
risarjev, nego bi jih postavile na lice
mesta, da ne glede na trud in stroške
posnamejo vse udeležene osebe in naj-
znamenitejše prizore iz pretresljive
drame, in bi jim bila čitajoča javnost
jako hvaležna. Tudi intervjuv kol po
dejanju bi prinesel marsikak dragocen
in zanimiv podatek. Pa bi bilo hkratu
oblasti sijajno pomagano na konja.

Pepe misli, da se je v teh pogledih
mного grešilo in zamudilo. Vendar
misli, da še ni prepozno, kajti da je trd-
no prepričan, da še ni konec dni. In je
dejal, če bi oblast izpremenila svoje
stališče napram novinarjem in novinarjem
in bi krenila na drugo in pravilnejšo
pot, lahko kmalu doživimo velik in re-
veseljav razmah na tem polju.

zmanjšani rudimentarni obliki na sebi. Na plodu iz maternice telesa do konca šestega tedna ni moč ugotoviti, kakšnega spola da bo. Diferenciacija v moški ali ženski spol se potem izvrši tako, da se v trebušni votlini zadaj ob hrbtenici ležeče spolne pražleze in gotovi z njimi v zvezi stoječi prohod, ki jih poznamo pod imenom Wolffov, Müllerjev in Thierjev prohod, primerno razvijejo ali pa skrčijo in umaknejo. Čisto natančno nam je znano, katere izpremembe doživi ta ali oni prohod, ako se razvijejo moški spolni organi ali nasprotno. Tako n. pr. prodira pri ženski Müllerjev prohod naprej, iz njega se razvije jajčna dovodnica in v zvezi s Thierjevim prohodom materica, dočim se Wolffov prohod umakne. Nasprotno se pri možu umakne Müllerjev prohod, iz prodirajočega Wolffovega prohoda pa se razvijejo semenjak in območek. Kakor so pa pri razvoju ploda vobče možna motenja, vsled česar se rodé spake, tako se lahko pojavijo motenja in vse mogoče kombinacije pri prodiranju, odnosno umikanju imenovanih prohodov in posledica je, da se deloma razvijejo obema spoloma pripadajoči orrgani. Tako nastanejo hermafroditi. Bolje nam bo to razložiti na primer iz življenja. Rodi se dete, ki kaže na zunan ženska spolovila. Babica ugotovi, da je deklica, na kar jo kot tako krstijo. Ko pride v šolo, ne kaže nobenega veselja za ženska dela, ne drži se z deklicami, pač pa uhaja in se pajaša s fanti, pleza na drevesa itd. V letih dozorelosti se ne pojavijo menstrualna, tudi prsa ostanejo neizpremenjena. S 17. letom se ji izpremeni glas, z 20. letom ji začne rasti brke. Slednjič začne sama dvomiti o svojem spolu in se poda k dr. Magnus Hirschfeldu v Berlinu, ki ima poleg prof. Steinacha največje zasluge, da so se razbistrili pojmi na polju seksualne patologije. Dr. Hirschfeld jo prejšče v zvezi z docentom dr. Friedenthalom berlinske univerze in ugotovi: Na zunan povsem ženska spolovila. Toda ta spolovila končujejo slepo, ne vodijo do maternice in jajčnika, ki jih sploh ni najti. V globini zunanjih spolovil je otipati dvojce teles, ki po svoji obliki povsem odgovarjata modu. Dr. Friedenthal še dožene, da izločujeta modu po komaj vidni cevki s povsem normalnimi spermatozoi. V tem slučaju hermafroditizma tudi lajik ne bo dvomil, da je bila preiskana oseba moškega spola, ker ni kazala nobene značilne ženske žleze, pač pa je imela merodajno moško žlezo, modo, ki je izločevalo seme. In res so v takih slučajih na nepobitne zdravniške ugotovitve zlasti na Nemškem merodajne oblasti že večkrat pristale na to, da se je izmenil vpis v matriki in da je n. pr. iz

pošne uradnice nastal pošni uradnik v moški obleki. Težje so nam pa razumljivi slučaj, v katerih kažejo osebe s povsem normalno razvitimi spolnimi organi seksualno razpoloženje do oseb enakega spola. Toda tudi te slučaje so nam razjasnili dejstvo notranje sekrecije in Steinachovi poskusi. O tem pa prihodnjič.

To in ono.

INTELIGENTNA OPICA.

Ameriški listi poročajo značilno dogodbo o živalski inteligenci in zvestobi. V ospredju tega dogodka stoji opica, ki je pomagala svojemu gospodarju opravljati železniško službo ter opravljala v čuvajnici vse važne posle. Dogodek je sledeč:

James Wide, železniški čuvaj v Južni Afriki je bil povezan od vlaka, ki mu je odrezal obe nogi pod kolena. Železniška uprava mu je nakazala službo obratnega čuvaja v Uitenhage, kraj v bližini Porth Elizabeth, Južna Afrika.

Wide je stanoval v hišici, ki je bila zelo oddaljena od čuvajnice in ker je težko hodil, si je zgradil majhen voziček, s katerim se je vozil od hišice k čuvajnici, ali obratno. Nekega dne je kupil Wide veliko opico, takozvanega babuna v nadi, da mu bo morda koristil pri poslu. In ni se motil. Opica, ki jo je imenoval John, se je kmalu vdomačila, postala je zaupljiva in kmalu se je pričela vsemu delu, ki ga je opravljati Wide. Zanimivo je bilo zlasti, kako je John čakal vedno na prihod vlaka ter je strojevodil, ki je dal tozadevne signale, vedno prinesel ključ, ki ga je slednji potreboval za odprtitev skladišča v katerem se je nahajal premog. Kmalu je »John« opravljati tudi vso čuvajniško službo. Ko je zaslišal enkratni žvižg lokomotive, je skočil k signalno-kretnemu aparatu ter potegnili lokalni premikalec, dočim je Wide potegnili in preokrenil drugega. Ko je vlak odpeljal, je opica vestno prestavila premikalec v prejšnji položaj. Poznala je natančno vse signale ter dobro vedela, kateri ročaj ima za premakniti, uprav kakor njen gospodar. To delo je bilo zelo naporno, kajti težke premikalec je bilo radi številnih vlakov premikati skoraj brez prestanka.

Poleg vse železniške službe je opravljala opica tudi delo na vrtu. »John« se je razumel na vrtnarstvo tako, kot njegov gospodar. Čistil in odnašal je plevel in navlako z vrta in pri slednjega namakanju, je gonil sesafko, dočim je Wide škropil vrt.

Nekega dne si je Wide pri delu poškodoval roko. Cel teden dni je zanj opravljati vse posle »John«. Ob drugi priliki je med prepričkom grozil neki železničar čuvaju. John se je zapodil vanj in ga treščil ob tla, da so mu kar kosti pokale. Urnih krač jo je železničar odkuril.

Takoj izpočetka, ko je pričela opica delati pri signalnih napravah, je prišlo s strani potnikov mnogo protestov, češ, da se s tem ljudje izpostavljajo prevelikemu riziku. Toda tekom vseh devetih let, tekom katerih je opica opravljala čuvajniško službo, ni napravila niti najmanjše pogreške.

Uboži John! Po dolgi letih zvestega dela in službovanja, se je lotila opice jetika. Wide jo je za časa njene šestmesečne bolezni negoval in ji stregel kakor človeku, toda vsaka pomoč je bila zaman in opica je poginila. Wide je dolgo časa žaloval za njo, ki mu je bila toliko časa zvest družabnik, prijatelj in pomočnik. Vsekakor dogodek jasno priča o izredni inteligenci nekaterih živali in to predvsem opic.

O. S. Marden:

KJE NAJDEŠ SREČO?

(Prevedel dr. F. S.)

1. V prijateljstvu.
2. V dobrih željah.
3. V pomaganju drugim.
4. V pisnih prijateljstvih.
5. V mihi besedah.
6. V majhnih vlijudnostih.
7. V majhnih prijaznostih.
8. V nesebični službi.
9. V družabnih stikih.
10. V čistj vesti.
11. V delu, ki ga ljubimo.
12. V medsebojnem zaupanju.
13. V zdravem razvedrilu.
14. V negovanju misli.
15. V veselem izpolnjevanju svojih dolžnosti.

16. V osrečevanju drugih.
17. Ako gledaš smehljaje na življenje.
18. V uresničenju zaslužnega prizadevanja.
19. V družbi s knjigami.
20. V izvrševanju najboljšega brez ozira na plačilo.

DALMATINSKA ORAL SE POLAGOMA DVIGA.

Francoski geolog Boucart je proučeval vzhodno obal Jadranskega morja in sedaj objavlja rezultat svojih študij. V katerem trdi, da se jadranska obal ob Albani in Dalmaciji polagoma dviga. Italijanski geolog Stefani je že pobijal Boucartovo hipotezo, toda ta hoče sedaj znova dokazati s svojimi izvajenji, da se vrši splošno dvigavanje obali ob Albani in Dalmaciji, toda zelo polagoma in sicer v razliki 8 do 10 metrov od romanske dobe do današnjih časov. Ako bi bilo to res, bi se sčasoma dvignili ves teren vzhodnega Jadrana in bi se tako začelo krčiti obsežje Jadranskega morja. Dvigavanje in padanje obmorskega brega se vrši povsod po svetu in ni sprejemati ne Boucartovega ne drugega takega napredovanja morda s kako skrbjo za obstoj Jadranskega morja. Takih obmorskih študij po svetu je polno in jih

bo tudi Jadrano preživel še mnogo. Boucart s svojim dvigavanjem dalmatinskega in albanskega brega ne spravi s sveta »jadranskega vprašanja«.

ZADNJI NEMŠKI ZEPPELIN.

Zgrajen je velik nemški Zeppelin Z. R. 3. in čaka, da se dvigne v zrak prvič. Napravili so ga kot reparacijo za Zedinjene države v Friedrichshafnu. Svojo pot v Ameriko nastopi koncem aprila ali začetkom maja. Ta Superzeppelin je dolg 200 metrov, njegova višina dosega 31 metrov, konjskih sil 2000. Motorjev je pet najnovejše konstrukcije. Vozna hitrost 130 km na uro. Torej teče hitreje nego najboljši ekspresni vlak. Posadke bo 24 moških, potnikov sprejme v svoje luksurijsne prostore 30. Kuhinja ima električno ogrevalno. Za napajanje te zračne ladje je treba 70 tisoč km³ vodika. Pot Superzeppelina pojde iz Friedrichshafna nad južno Francijo in Španjo, nad Azori in južno Bermude na ameriška tla. To 7500 km dolgo roulo upajo preleteti v 75 do 100 letalnih urah, to je v treh do štirih dneh brez vsakega pristajanja. Zavarovalne družbe so sprejele pogodbe za 3 milijone zlatih mark za to prvo pot v Ameriko.

Berlin - Mussolini.

Mac Donald je pod starost bil od usode bogato poplačan za svoje živlensko delo. Od mladih let je stremel za ideali socializma in naposled je klub vsem neprilicnostim življenja zvest svoji mladostni ideji postavil v življenje djalavsko vlado. Nasprotno pa je Benito Mussolini s svojim trdim, rekel bi neusmiljenim obrazom rimskega gladiatorja, tudi pričel pri socializmu, pa ga je zavrge! in končal pri fašizmu. Ako bi bil ostal socialist, bi gotovo ne povzročil našemu narodu v Primorju toliko gorja. Ampak če bi bil ostal socialist bi gotovo danes ne bil vojvoda.

Tudi Mussolini je sin kovača. Rojen je leta 1883 v Varano di Costa. On sam opisuje svojo mladost takole: Po naravi sem bil vagabund. Cel dan sem se potepal ob rekli, kjer sem razdiral ptičja gnezda in kradel sadje. Bil sem jezljiv in nasilen otrok in nekateri moji mladostni tovariši še danes lahko pokažejo brazgotine prizadete od kamenov, ki so se mi izmuznili iz rok.

Oče ga je dal v vzgojo k Salezijancem v Forli. Ti pa so ga spodili, ker je bil v prepričanju z nožem součene. Ko mu je bilo 25 let, je bil učitelj v Genalteri-Emilia. Tam je pri volitvah je razbil urne in jo je zato moral popihati v Švico. Tam se je začelo zanj trdo življenje. Bil je zidar, slikar, zemljekop, postrežek, komi, izdelovalec klobas itd. Pripoveduje se, da je nekdanji njegov mojster-klobasar. Nekega dne ga je zalotila policija ko je spal pod mostom. Kot vagabunda so ga izgnali iz republike. Ko se je kasneje leta 1922, hotel sestati v Ženevi kot predsednik italijanskega državnega sveta s svojima kolegoma iz Francije in Anglije, se je moral potegovati za formalno anulacijo izgonnega akta, ker

bi ga bile sicer izgnale švicarske oblasti na mejni postaji.

Nato se je mudil nekaj časa kot časnikar v Avstriji, leta 1912 pa mu je amnestija omogočila povratek v domovino. Postal je strašen agitator. On sam piše: »Rad imam posvetovanja in predavanja polna ugovorov, kjer frče stoli po zraku in bobne strelj revolyerjev«. Ko je bil kandidat za pokrajno Romagno, je na nekem meetingu zagrmel: »Glede infamne libijske vojske imam precej računov urediti z gospodom Viktorjem Savojskim«. Sedaj pa čisto prijazno jahata skupaj, kadar se Mussolini šopiri na čelu svojih »srajc«.

Ne glede na burni duh, ki veje iz vse njegove osebnosti, je Mussolini izreden pojav v sodobni zgodovini. On je človek volje in dela, organizator par excellence. Neki diplomat je ob prihodu Mussolinija v Rim rekel v zasebnem pogovoru: »Strašje to, da bo pri tem človeku treba delati!«.

Zanimanje za Mussolinija se počasi ohlaja. Kulminativna točka njegovega delovanja je že prestopljena. Nezadovoljstvo se širi. Svetle močne osebnosti italijanske javnosti ga ne ljubijo. On sicer še ni upognil svojega človeškega tiliika in še ni nagubal svojega bronastega čela. Toda človek ne ve ne ure ne dneva.

Taček Masaryk.

Kdo ga ne pozna? Mislim, da je danes ni osebnosti v Evropi in izven nje, ki bi bila bolj popularna kakor Masaryk. Drugi veliki možje so več ali manj kurtozum, taček pa je prirastel ljudem k srcu. Masaryk je biser mehke domovinske ljubezni. Celó življenje ga je prevečala edina misel, kako bi osvobodil svoj narod izpod tlačanstva in ga spetjal na pot lepše bodočnosti.

Rodil se je Masaryk 7. marca 1850 na Slovaškem v Hodovinu. Oče mu je bil voznik, mati pa služkinja, ki je prišla z Dunaja. Starši so hodili s trebmuhom za kruhom. Bil je ključavničarski učenec na Dunaju, potem podkovski vajenec na Moravskem. V tej dobi se je sam naučil francoščine, ruščine in poljščine. Posrečilo se mu je položiti maturo na Dunaju, na kar je študiral v Nemčiji in bil diplomiran za doktorja na Dunaju. 1878 se je Masaryk oženil v Ameriki z gospodino Charlie Garrigue, s katero se je seznanil v Lipskem, kjer je bila učenka na konservatoriju.

Tako so dva sinova kovačev in Masaryk, ki je sam nekaj časa bil kovač, skovali novo Evropo. To pa je na temelju neumornega dela in oblikovanja lastne osebnosti. Zato je oblast v njihovih rokah, ker oblast gre silnemu.

Kuga v Indiji. Francoski listi poročajo, da je izbruhnila v Indiji kuga, ki se nagloma širi in povzroča veliko razburjenje. V kraju Lahore umrje na dan do 30 oseb. »Matin« poroča, da je situacija posebno težka v Delhi, kjer se je bolezen nenavadno razširila.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Alfonz Breznik
bivši učitelj Glasb, Matice in sodni izvedenec.
Najstarejša in najsposobnejša tvrdka Jugoslavije.
Ljubljana, Mestni trg 3
Zaloga in izposojalnica najboljših klavirjev, pianinov in harmonijev
Steinway, Bösendorfer, Förster, Höpfl, Hofman, Original Stingl, Czajka etc. — Prodaja tudi na obroke —
Ugodna zamena. — 10-1 tno jamsvo. — Ponarila in uglaševanja
najceneje. — Najbogatejša izbira vlijoln, vseh ostalih
instrumentov, muzikalij in strun engros detail.

Prager Presse
V drugi polovici meseca aprila 1924 izide druga posebna številka
„Prager Presse“
posvečena Jugoslaviji.
Najprikladnejša prilika za uspešno reklamo za vse izdelke in za sklepanje novih zvez z vsemi evropskimi in prekomorskimi državami.
Vsaka inseracija garantira v naprej pozitiven uspeh. Proračuni z obratno pošto.
Uprava „PRAGER PRESSE“, Praga III
Herudova 5 — Češkoslovaška.

POZORI
Kdor želi imeti trezno in ceno blago, ta naj pride v manufakturno trgovino
I. TOMŠIČ, Sv. Petra c. 38
Tam dobi vsakovrstno blago za ženske in moške obleke, narejene ženske in otroške obleke, celirje za sralice, vsakovrstno perilo, moške sralice od 56 Din naprej, navadne in svilene rute, predpasnike iz lustra in kiota ter vse šivalne potrebšćine.
ZNIŽANE CENE! POSTREŽBA TOČNA!

Svetovna tvrdka
išče
za dobro uvedeni predmet
sposobnega
zastopnika
(oziroma potnika) z veliko provizijo. V poštov pridejo samo gospodje z dobrimi referencami. Z uspešnim delom se lahko pride do velikih zaslužka. Ponudbe pod Za-1800 na Publitas d. d., Zagreb, Gundulićeva ulica broj 11.

Perutz fotografske plošče so najboljšje!
Dobijo se v vsaki strokovni trgovini. Generalno zastopstvo za SHS
ISO WEISS, ZAGREB, PALMOTICEVA ULICA BROJ 66,
velutrgovina vsakovrstnih fotografskih potrebšćin.

Največja izbira zadnjih novosti. Spomladanskih klobukov in slamnikov ravno kar došla v modnem salonu
Jda Škof-Wanek naslednice
Ljubljana Pod Zračno štev. 2
Preoblikovanja in popravila se točno izvršujejo. Zalni klobuki vedno Priznana solidne cene! v zalogi. Priznana solidne cene!

Tvrdka za igračke HOMEGLA G. M. B. H.
SONNEBENG I. THUR. SOHNE AUSSICHT S.
Proizvaja razne oblečene in neoblečene lutke (punčke) z zgibi in brez njih ter karakterne punčke. — Vse so iz lesa in kovine. —
Dovršene životinje.
Za čas Zagrebškega Zbora St. stanice 316. Inozemski paviljon C. Skup. 5.
Stalni zastopnik v Zagrebu ARNO AHNERT, Prilaz broj 25.

SLAVENSKA BANKA D. D.
ZAGREB — podružnica: LJUBLJANA
Delniška glavica Din 50,000.000 — in rez. preko Din 12,500.000 —
PODRUZNICE:
Beograd Dubrovnik Murska Sobota Sombor
Bjelovar Gornja Radgona Novi Sad Sušak
Brod n. S. Kranj Osijek Sibenik
Celje Maribor Sarajevo Vrsac
Wien
EKSPozITURE: Rogaška Slatina (sezonska), Skofja Loka, Jesenice.
AGENCIJI: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.
AFILIJACIJI: Slovenska banka, Ljubljana, Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split
Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.